

100 VUNDA KE TAMAVA

Kotavaf siatos

Kotava.org

Copyright. All rights reserved / Tous droits réservés / Ickrilen sangeem. 2007

100 vunda ke Tamava

Remsutesikeem
Benkelloun , Sabrina
Cordelier , Bruno
Etcheverry , Damien
Frot , Daniel
Kostov , Mixail
Lermigny , Laurent
Mbatéké , Joseph
Nguyen Tanh , Jacques
Rovall , Elisabeth

Tolbelisikeem
Fetcey , Staren
Van Moorgen , Pierre
Wagner , Angela
Waldstein , Marjorie

Bat larm va 100 kalkotavayan krent va vunda ik kuda ik sanef reiz male varafa tamava ruldar.

Damo obrarapa ke remsutesikeem is tolbelisikeem, rotir da abicote rokla se lanlize trenad. Belisik, til driaif!

Kosmanhal...!

UGEEM

I : Vunda se ke Afrika

I. 1	Xanta ke letaxo	<i>Ghana</i>
I. 2	Awalkikxo dem fuzol yo	<i>Congo</i>
I. 3	Vunda va cabdaal	<i>Kenya</i>
I. 4	Abu Nuwasi va intafa mona doler	<i>Kenya</i>
I. 5	Don nefta is varteba	<i>Ertra</i>
I. 6	Djastaf barnik	<i>Ertra</i>
I. 7	Tokdume dikdatol tir drelgekiraf ?	<i>Afrika</i>
I. 8	Baoule vunda	<i>Coteivoira</i>
I. 9	Micaleem is frunkueem	<i>Afrika</i>
I. 10	Jivakiraf aal	<i>Madagasikara</i>
I. 11	Kelt is Tawava	<i>Madagasikara</i>
I. 12	Konviele tiyir Sokake	<i>Madagasikara</i>
I. 13	Negova is wafibol	<i>Madagasikara</i>

II : Vunda se ke Amerika

II. 1	Dubiera va tey	<i>Aztek</i>
II. 2	Irka Mevtava	<i>Aztek</i>
II. 3	Redura va Tamava	<i>Maya</i>
II. 4	Xocomil sersikya	<i>Maya Guatemala</i>
II. 5	Manko Kapak	<i>Inca</i>
II. 6	Tokinde den sveri kseva yo ve piyid ?	<i>Guyana</i>
II. 7	Xanta ke Iguacu stoyeem	<i>Brasila</i>
II. 8	Kannakapfaluk	<i>Inuit</i>
II. 9	Sedna lorikya	<i>Inuit</i>

III : Vunda se ke Geefa Asia

III. 1	Awertaal	<i>Vietnama</i>
III. 2	Izva va valpok	<i>Vietnama</i>
III. 3	Imwugal ke rena	<i>Vietnama</i>
III. 4	Yikya dem kofigas usukeem	<i>Laoa</i>
III. 5	Tokdume sulem va ault digir ?	<i>Kamputcea</i>
III. 6	Muruga is Edumban gulik	<i>Malaysia</i>
III. 7	Vunda va toloy awalt	<i>Taiwana</i>
III. 8	Xansey is Bansey	<i>Nepala</i>
III. 9	Nandi Vishala	<i>Barata</i>

IV : Vunda se ke Ronefa Asia

IV. 1	47 samurai gejik ke Akō	<i>Nipona</i>
IV. 2	Izanagi is Izanami	<i>Nipona</i>
IV. 3	Izva va Urashima Taro	<i>Nipona</i>
IV. 4	Kishimo-Jin	<i>Nipona</i>
IV. 5	Maneki Neko	<i>Nipona</i>
IV. 6	Tanabata, renasik yo ke Bitejxo	<i>Nipona</i>
IV. 7	Reiz va perake	<i>Korea</i>
IV. 8	Bresitol is idatcol	<i>Mongola</i>
IV. 9	Bresitol is idatcol is aal dem kolt	<i>Mongola</i>
IV. 10	Gleba alieyesa va xanik	<i>Mongola</i>

IV. 11	Vunda va Kara-Mori	<i>Mongola</i>
IV. 12	Vepokaf Dalatay	<i>Mongola</i>
IV. 13	Taidju is velikestusikya dem abrotcaf oblakeem	<i>Mongola</i>
IV. 14	Xailibu nuedapaf tcabanhesik	<i>Mongola</i>

V : Vunda se ke Australia

V. 1	Brolga sveri	<i>Australia</i>
V. 2	Peroya berikya	<i>Australia</i>
V. 3	Uluru	<i>Australia</i>
V. 4	Rurera is Parray	<i>Australia</i>

VI : Vunda se ke Europa

VI. 1	Baba-Yaga	<i>Rossia</i>
VI. 2	Nasbeikye ke rupol	<i>Euskadia</i>
VI. 3	Vlardafa mona ke Elkorri	<i>Euskadia</i>
VI. 4	Mikelats is Atarrabi	<i>Euskadia</i>
VI. 5	Agelte is role	<i>Euskadia</i>
VI. 6	Nefta se ke Mendiondo	<i>Euskadia</i>

VII : Vunda se ke Melanesia

VII. 1	Ilava ke gadikeem	<i>Kanaka</i>
VII. 2	Sukera se	<i>Kanaka</i>
VII. 3	Susik va awalkikxo	<i>Kanaka</i>
VII. 4	Kou-indio	<i>Kanaka</i>
VII. 5	Bugni is Ku	<i>Kanaka</i>
VII. 6	Birga ke vesnol	<i>Vanuatua</i>

VIII : Vunda se ke Polinesia

VIII. 1	Vunda va goma	<i>Tahiti</i>
VIII. 2	Kenibesikya koe matela dem imwa se	<i>Tahiti</i>
VIII. 3	Vunda va Punaauia	<i>Tahiti</i>
VIII. 4	Vunda va runteem	<i>Tahiti</i>
VIII. 5	Tel taneaf yaburool se	<i>Tahiti</i>
VIII. 6	Xanta ke wageyaal (1 ^{-caf} siatos)	<i>Tahiti</i>
VIII. 7	Xanta ke wageyaal (2 ^{-caf} siatos)	<i>Tahiti</i>
VIII. 8	Vunda va wageyaal	<i>Tonga</i>
VIII. 9	Xanta ke galketaal	<i>Moorea</i>
VIII. 10	Vunda va Maiore	<i>Moorea</i>
VIII. 11	Vunda va remrunafa mevta ke Moorea	<i>Moorea</i>
VIII. 12	Vunda va Hiro	<i>Raiatea</i>
VIII. 13	Vunda va kabay	<i>Raiatea</i>
VIII. 14	Vunda va Maui	<i>Polinesia</i>
VIII. 15	Rangi is Papa : Kelt is Tawava	<i>Maori</i>
VIII. 16	Vunda va redura va tamava	<i>Polinesia</i>
VIII. 17	Stutera va sveri	<i>Marquises</i>
VIII. 18	Vakolinha	<i>Huahine</i>
VIII. 19	Xanta ke Tamava	<i>Rapa Nui</i>
VIII. 20	Perake ke Afala	<i>Futuna</i>

IX : Vunda se ke Sinia

IX. 1	Beya se ke tcabanhesik	<i>Sinia</i>
IX. 2	Dume biralava tir eipkirafa	<i>Sinia</i>
IX. 3	Bresitol is jaktol	<i>Sinia</i>
IX. 4	Bugimo divsoker	<i>Sinia</i>
IX. 5	Cabiala is Ekuva is Proklami	<i>Sinia</i>
IX. 6	Forndasik	<i>Sinia</i>
IX. 7	Icde ziduca	<i>Sinia</i>
IX. 8	Klokara ke Tao	<i>Sinia</i>
IX. 9	Opelkuca ke wocoloc	<i>Sinia</i>
IX. 10	Sersik is birasveri	<i>Sinia</i>
IX. 11.	Tavera ke diuz	<i>Sinia</i>
IX. 12	Tel albayas va erba lodam blira	<i>Sinia</i>
IX. 13	Tel fraskesik va ralk	<i>Sinia</i>
IX. 14	Tel lird	<i>Sinia</i>
IX. 15	Tokdume co-derbet ?	<i>Sinia</i>
IX. 16	Tra is tceka	<i>Sinia</i>
IX. 17	Udutaf ginik is sagikya	<i>Sinia</i>
IX. 18	Wulaf esturataksuleem	<i>Sinia</i>
IX. 19	Tana klokara	<i>Sinia</i>

I^{-eaf} luz :

VUNDA SE KE AFRIKA

I. 1. : Xanta ke letaxo (Akan kuda – Ghana)

Kweku Ananse is Akwasi nik wetce barnikanh gan kottan zo grupeyed. Kottolaf barn tiyir gijaf maneke ta eksara korik yo kotlizu piyid. Darpeon sin vanpiyid kulaf.

Wori lantandon kotcoba vanpijiyir ise mea muvayar. Ananse is Akwasi va gonaskine me grupeyed. Kotaf voem isu kukseem tiyid rodaf nume metan ware piyir kire va rodolenaca mea digiyir.

Akwasi ve gorayar da lanir ta da va Nyankopon, va tameredusik, ta pomarayanera wir. Baton gazdon konviele, va Nana Nyankopon ve rozayar aze ve kaliyir : « Nana, malipon me al luvar nume kotaf voem isu kukseem tid rodaf. Kotaf taplekukseem ke jinaf barn turodaweyer oke omuweyer. Va rin bliké, pu jin va abica muva zilil ».

Lorik ve zo konteyer nume ve kaliyir : « Jin pu konaktan va pak ke jinafa kobara al dastrubé kire golde kotvielafa kucilamara se zo cuuyur. Pu Paa Kwesi va sukalag is pu Yeboa va awaltlag is pu ralkkirafa Nsia va muvalag al zilí. Ede va muva galpel, lanil ise va ralkkirafa Nsia wil nume erul da in va abica muva zilil. »

Akwasi tiyir kalapaf nume va Nyankopon grewayar. Ta da va ralkkirafa Nsia wir ve mallaniyir. Va in debanhes vleve aal ise tildewes yoke lagap odiayan gan Lorik ten kakeveyer. Akwasi va in grewayar aze kaliyir da ta erura va abica muva pu ralkkirik gan Lorik zo stakseyer. « Ede tir Lorik va rin staksés, gonalé. Va peyama naril aze va jinafe ge dendal, in ve kaliyir ».

Akwasi va toloya peya ve treduyur aze va ge ke Nsia tolon agralon dendamar, azon va in grewayar aze dimdenlaniyir. Eldegazdon ko intaf barn laniyir ise inde trakuyur al muvapayar. Kota ruxa ranher ise tiyir musafa.

Ananse va barn ke Akwasi eldeon kabduolaniyir nume ve tiyir valeaf maneke ve daavagrableyer. Ieson va « yupi ! » va gael alieyer. Trakuyur da mo intaf barn dere al muvayar. Volfikunton artlanison va intafo tayaxo akoyenon ve vofayar da kale kima anton al muvayar. Mo barn al me muvayar, vorse tokdume mo tel ke Akwasi ? Dulzera lanon kruldeyer. In icde nik ve uculeyer nume gorayar da puon erur kane moon al muvayar.

Akwasi pu Ananse va mecoba icde ralkkirik djukaliyir kire va beyara ke Ananse rodaxayar. Vexe artimon boybetayar nume pu Ananse icde tumuvasasik ke Lorik pulviyir.

Mali da Ananse ve grupenhayar, dere ve gorayar da va ralkkirik worar. Va aalxo konakbartivon remlaniyir aze va in debanhes vleve aal ise tildewes yoke lagap odiayan gan Lorik ten trasiyir. Mali da Ananse va in wiyir, va peyapa ve nariyir aze va Nsia kotpoon dendayar. Ralkkirik mejeraboreyer. Vexe Ananse trenayar da ben ge poon loeke rotir drankapar. Nsia cepiteson ve lubeyer vexe Ananse trenayar da fiker. Maneke dendayason, ralkkirik zavzayar senhes moe sid mezekason. Ananse va inaf yolt ve rozayar, vexe meka dulzera tiyir. Ananse va tumuvasasik al atayar. Ve tuvudaweyer. « Ox, me, va tokcoba al askí ? Va tumuvasasik ke Lorik su atá. » Ve djuvulteyer vexe ve doplekuyur da otceson va int co-koarger. Akwasi nik co-vangrupeyer da in va ralkkirik al atayar.

Vexe Ananse tiyir vepokafe nume va tcinera kalion ve trasiyir. Va alto ve nariyir aze ist mikrobaal ve preytutayar.

Azon mallaniyir ta da va Akwasi wir. Puon ve kaliyir da va mikrobaal dem jontika lukrafa mikroba al wiyyir. Pu Akwasi ve kaliyir da va ilteem di gotreduyud. Akwasi va mikroba albayar voxe me djulaniyir, me dirnuson va Ananse. Adim ve boybetayar aze do Ananse mallaniyir. Artlaniyison va mikrobaal, Ananse pu Akwasi ve kaliyir da in mo aal grabler ise botcer. Bam battel va gama se urpeyer aze tideon toz godjon tegulayar. Laizon ve lorapayar. Alto ke tumuvasasik ke Lorik tit aal botcen gan Akwasi al lubeyer. Ananse toz ieyer ise evieyer : « Akwasi, va rinafe askine disukel. Rin va tumuvasasik ke Lorik al atal. Ta da in golde lagap odiayan gan Lorik tildewer ko aal va int lanon al preytutayar. Va rinafe askine disukel, rin va in al atal. Va tokcoba Lorik fu kalir ? » Akwasi tiyir argenapafi, va gonaskine mea grupeyer.

In va aal amliton ve titlaniyir. Vexe mosidason intafa kerava tiyir vorotcesa. Ve espuyur da tiyir lemistenaf ise laniyir ta da va Lorik wir ta da va sokiya coba kalir. Aze mallaniyir. Ananse tiyir kalapafe, nubadendason ve grableyer. « Fitulik, va rin al argé. Lorik va rin en fu ester ». Kwaku Ananse me vantrakuyur da Akwasi nik kevoke al mallaniyir ta da va tavenhetes azed bunher.

Moimon, Akwasi Owusu do konak korik dimlaniyir aze pu Ananse kaliyir da meke arge tiyir. Lorik tiyir kalapaf gu awalkera ke tumuvasasik kire in kontomon tiyir vungapaf ise va kobara vewayar. « Va rin fu gablé da rin va in al atal » Lorik ve kaliyir. Bam Akwasi daavon toz dankayar ise stuteyer. Loplkuyur da al dimpiyir do staksik yo ke Lorik ta dimburera va alto. Ananse gildeson va bat ravlem yo davon ve tuyatkaweyer. Zideson ve kaliyir : « Akwasi disukel, Me yawal da vepokul. Jin va in al atá ! Vudeyé da Lorik va jin ester ise batdume ko aal va alto al preytá. Jin, va gablera fu imaxú ». Bam mo epiteem va alto ve nariyir aze ko berm ke Lorik kalion va laniyir aze kaliyir da va ralkkirik al atayar nume zo gogableyer.

Vexe viele Lorik va warzot ve grupeyer, ve tiyir yatkafe maneke ve gorayar da va Ananse ester, zukeson da mo inafó tayaxo muvatar. Barn ke Ananse tiyir batlize noelkeon letaxo tir.

I. 2. : Awalkixo dem fuzol yo (Congoa)

Lekeon, fuzol sane poke Sankuru kuksa sobliyir. Inaf gazik tiyir gijarotifo is proyafu Khoro. Konviele, sverimi mo talgava ke Khoro ve aykaweyer ise tison kovudapayani negayar : « Kax, gijarotifo Khoro ! Eaftafa ! Tari dem tolinhakiraf ebeltaf tisik se ko minafa vo su artlanir. Sin va atasa plekinda se digid. Kotliz galbuwed ise va kotcoba remlanison torsad. »

Khoro ve levkipeyer : « Va bat tisik se grupé. Tid ayik yo. Tid omaf is ponsaf. Sinafo ervo se va vafa fuzolafa alma me gruremrur. » Neke, moion, Khoro ten levkipeyer. Ebeltik se tiyid ontinansaf is ponsaf vox jontik. Bekaon, sinafo ervo se va vafa fuzolafa alma me gruremrur. Soe, kabunhuna tceka va fuzol co-grupatar ede va ita co-volkeluyur. Ayikeem ta tutayara va aalxo anteyayar. Ostik rodacapa va gola duxayar. Fuzoleem arton ve tiyir. Jontik aelawalkeyed ise kan ervo se ke ebeltaf ayik zo atayad.

Bam gijarotif gazik ke fuzoleem va intaf bowenikeem ve kabelcayar aze kaliyir : « Bat taway gan lorikeem mea zo kumzilir. Aelakola is ebeltaf ayikeem askid da min mejet. Batlizu gomallanit. Van titawalt lanitit. Minafa kelda titir rontafa inde minafa blira kalion tiyir. Va kotcoba titisa reme kelda moolanitit : va weda ik ebeltaf ayik. Saneme rotir tit voxe minaf kottel tir lopof dam decemoy jidol. Va minaf enid zometet. Neke bata gola kotugale sotir minafa vo. Batdume kotilanon konaktankon dimlanitit, bal taneaf aksat kaiki muvugal. Batinde, minaf nasbeikeem vaon grupeter, se guazik is akolik koeon tenon roblitid. »

Baton gijarotifo Khoro ve pulviyir nume coba tiyir dum in al pulviyir. Remlanira ke fuzoleem va foyda vektayar : aal yo zo divzaetawayad, taya se zo nugapeyed, wida yo zo vilayad. Jontik ayik ve xonukayad. Po ke fuzol tiyir kovudaso. Batcoba lekeon lekepon sokiyyir, vexe kotilanon, fuzol se moo milafa kelda gilaniid ta da pu fuzoloc va intafa savsafa guga rowid ise da guazik koeon rotawalker. Malion, mea tir awalkoda ke fuzol koe aalxo kire ken Sankuru kuksa ta awalkera in lanir. Batlize tir sinafo awalkixo beka metan va xonho gruper.

I. 3. : Vunda va cabdaal (Kenya)

Kabdue min klita is tourkama tid. Viele me sukar, welma ke tourka tir gasitafa dum elza. Lekeon lekepon, cabdaal poka lava tiyir ise vane kelt voklibamadayar. Va ar aal yo dem imwakiraf usukeem is milgaf almuk is toa se wiyir. Kot ksevayozdayar ise cabdaal koe elza va kotafa batcoba wiyir nume tiyir volkalaf. Intaf toem tiyir pinapaf ise imweem tiyir meroremwin. In tiyir sudaf ise almuk va plozkirafa alma ke guazaf fuzol vektayar.

Aal va Lorik ve korozyar ise puon ve temeyer. Lorik va aal al reduyur nume tiyir valeaf gu intaf skuks amidaf gu kot ar. Va gedruca albayar. Voxe va malhopara me levbureyer. Pu aal ve eruyur ede in krupteyer da troskol tir listaf ike da ie ke dikdatol tir plinafe. Azon Lorik ko rujodxo ve malayar. Zo djumiské ta da aulon rotundé. Redura va puvetes ayik va guyaca yo ixam lazavapayar... Cabdaal ko elza va int wan disukeyer ise va temera se pu in wan maneyer. Lorik kle ve titayar, va cabdaal ve konariyir aze ve levmadayar aze ko tawa ve toltaplekuyur. Batinde aal va int mea wiyir nume mea temeyer. Kotcoba tolon tiyir vunafa.

I. 4. : Abu Nuwasi va intafa mona doler (Kenya)

Abu Nuwasi mu int va vegemkirafa mona al veveduyur. Al gorayar da koe sidot irubar nume pu dolekik va vegem al doleyer. Arti konaka tanda ve gorayar da ta blira koe abrotcafa widava va mona bulur.

In pokoleyer da dolekik ixam digis va vegem, va dolera va intaf sidot co-naler. Batcoba conover da Abu va warzafa mona arlize rovededur. Vexe totcidaf dolekik va dragera ke Abu Nuwasi ve vewayar. Trakuyur da Abu va lustesik me di co-trasiyir nume co-bulutur ise va zavzaks ke mona faston co-isketer.

Radimi warzafa yawajara ta parloera va dolera va mona do dolekik, Abu ko widava ve mallaniyir. Do san-toloy ayik diveon zavzas dimlaniyir. Ve tidlaniyir ta da va dolekik wir aze kaliyir : « Va rin walzé, oye da va dolera va jinafi monaki al rodjé, va konak ayik pomatas va jin ta inafa vilara su kokobá. Va batcoba opelon djukalí ta da va giwara va rinafi monaki rotaskil.

Denon dolekik ve boybetayar nume kare tozafo dro va lusteru va sidot ve gorayar. Abu va widava bam robuluyur dum al abdiwiyyir.

I. 5. : Don nefta is varteba (Ertra)

« Gada, va nefta is varteba akladá », gazikocye ve kaliyir.

Gazikya proyon dulzeyer : « Kotcoba askiyina gan Lorik va lazavanha sodir. »

Beka in grupeyer da gadikya tiyir proyafa, in va inafa pulva se gemelton folijiyir. Sopron, va toka lazava kot bat kostrus sulem rodiyir ? Va vielcek metrakuson linteyer.

Arti tanoy aksat relkacapa ve sokiyir. Tcumivera koe gazaxo tiyir nume yasa ke gazik ve zo atayar. Tel antaf moblisik tiyir tele jotafe gazikocye. Grupeyer da volnik yo tiyid pokef ise meviele co-isked da in divvawar. Gublian gazikoc sugdalayar da ta dimnarira va gazuskej va ervolia artion co-rotadler nume koe patcta co-gazar.

In gorayar da den sumeon irubas ziavik blir. Ta da me zo wir, anton mielon is koo tawaday koyayar. Vexe kalion ve sonkeyer da sin kadimamon tiyid. Ede bak tanoy vielcek ware koyason co-rur, va mona ke ziavik muson co-artlanir.

Ba ironokaf viel, va lavaxokirafo xo ve artlaniyir lize va int rotildeweyer ise rotuliyir. Bat abrotcif koyaravielcek yo al cuupuyud. In erodon keve aal moion ve komodeyer.

Arti konak bartiv nefta va inafa gexata ve motalayar. In vaon ve aloyayar vexe bata kotviele dimpiyir. Tenion, sonunon gan nefta, in ve itafenkuyur nume va vanlanipis volnik yo ve wiyir. Kenibeyer maneke va pis sin al me gildeyer.

In ve welveson ranhayar aze va bria se tel lokalion removulteyer. Koe bata bria se jontika betsa tiyid, va tana ve kiblayar nume ve kolaniyir. Ludevon ic betsa ve laniyer aze va int tel lokiewon palseyer. Ugal abduayar aze va volnik yo pulvis dive arula ve gildeyer.

Tol pu artol kan zidafa pudapa kaliyir : « Va vestara va bata me zegat, me wil da vartebak tir ? In kidason va vartebak anton co-rolaniyir voxe rowil da in tir spaf ! Mallanit aze va radimefa betsa ageltat. » Nume ta ageltara va ara betsa yo ve mallaniyid.

Moi da in va betsa al kolaniyir vartebapa ve piyir aze rune betsa va vartebak layeyer. Oye da in tiyir pwertapaf, ta dira va vartebakap besas tel lo fenkunaca yo abic ugal stapeyer.

Ba da den ziavik vawelafe gazikocye eldegazdon artlaniyir, va proyafa pulva se ke gadikya ve setikeyer. Setikeson va coba inya kaliyir viele jotaf in icde akladana nefta yo isu varteba se temeyer, ve boreyer :

« Jinafe abegafe nasbeikye, kot sulem askiyin gan Lorik va lazavanha sodir... don nefta is varteba. »

I. 6. : Djastaf barnik (Kenya)

Konviele barnik ve gorayar da ko dolexo va intafa jaftolya doler. Viele va dolekik ve kakeveyer, ve kiavayar aze puon kaliyir da va jaftolya djudoleyer. Dolekik va inafu djumeno dro pu in eruyur nume barnik dulzeyer : va alub-sanoy olkaf saberacek. Dolekik toz kipeyer ise dakteyer da mandroe eruson barnik rotison tiyir zersulik larde jaftolya va tanoy olkaf saberacek leon givodayar.

Kottol va dro toz atatceyer nume kom kalion toz tidayar. Tari aname sin toz tazukaweyer. Bam barnik dakteyer da me tiyir zersulik ; kire mek zersulik grugrupeyer lize istexo ke Tawava tir ise ote bitej yo koe kelt tid.

Dolekik ziyadgayar ise lwiyer da va barnik alier. Batgemelton, konak ayik ke tari ve gorayad da va sin solparsad aze den malhesik stad ta da battan va sinafa kevidura tenuker.

Malhesik va siatos ke kottol kalterktayar aze van barnik eruson ve rwodeyer : « ede gрукalil ote bitej yo koe kelt tid ise lize istexo ke Tawava tir, en tir gemelt ». Barnik ritayar aze va intafa runza ko sid aludevon estobason ve nariyer. « Tir istexo ke Tawava, ve kaliyir, ise va bettan volson gruwazdes noelkeon gowazdes gané ».

In azon omaweyer ise sol sid va nubacek dem gopa nariyer. « Keltbitejota tir miltafa dam ota va gopolk yo koe jinafa nuba, ise va bettan volson gruwazdes noelkeon gowazdes gané ».

Malhesik ve vangrupeyer da va vepokapik zolkomer. Bam ve dirgayar pu dolekik da in ika jaftolya va alub-sanoy olkaf saberacek doder.

I. 7. : Tokdume dikdatol tir drelgekiraf ? (Afrika)

Lekeon, sumion, dikdatol tiyir napaf do libakol. Tiyir divulafa naca : vepokaf, dikdatol va libakol coeyer kotviele katcta sokiyyir ise sintaaf libakol iskeyer da in askiyyir. Me djumotcason, abdualbayer da va mecoba askir.

Fereon, toloy nik ta onara belcon laniyyid. Keaf is amlitaf, libakol kene lava zavzapayar. Nume va kabay ebiduyur loon dam ctempaf dikdatol vultepes kene temba kepte da nekev conhok inaf kabay se kiewaskiyyid da otced. Damoon, dikdatol kotviele tazdayar. Kotgemelton pu libakol va inaf kabay faluyur inde da battan moekote mu in bam onayar. Konviele ve tabiyyir :

« Jin va onara ektudapá voxe sopron rin til tel koton estus va kabay. »

Rotir da va kabay gilestú loon dam rin vexe dere tí logijaf dam rin. Rin me co-kiewaskil da va kot bat kabay se nume sin co-blokawed », dikdatol ve dulzundayar.

« Bibe me tir bate. Jin va in co-rovikizé kire vikizeyen kabay me soblokawer ».

« Dotrakú, va kabay fu vikizet », dikdatol ve naleyer gestison da va vikizeyen kabay co-dubieter.

Libakol tiyir budaf vols akoydaf. Va onakseem ve treduyur aze mo ara temba ve mallaniyyir.

Dikdatol ve konejayar :

« Moekote me komodel : rinaf kabay zo co-rodubier ! »

Batoulon sin va sint ve buluyud. Ba mielara dikdatol va libakol ve rozayar :

« Ey, libakol ! Kas va kabay al ten vikizel ? »

Libakol me dulzeyer.

« Me komodel, edeme dubiesik va rinaf varaf onakseem naritir ! »

Va mecoba kalison, libakol ko tey va azilfokev ve daykayar. Dikdatol va kuksa zijnon ve remlaniyyir aze va libakol is intaf kabay se idatcolkoron ve vanlaniyyir. Libakol ve nuveleyer da keniber. Viele dikdatol va kabay ve solgiyyir, nugon ve welveyer aze va fokev ve ebiduyur aze kan entuidulayan uul va dikdatol aliepeyer. Va mecoba kalison, in otcepeyer. Artlapiyyis mo ara kuksadomega, va libakol ve tolrozayar :

« Ey libakol ! Kas va dubiesik co-wiyil ? »

« Dubiesik al pir vexe vaon al fixé », libakol kipeyer.

« Grupé. Va vordaveem batliz al peztaleyé. Kan tokcoba va rin al aliel ? »

« Kan batakon tuidulayan fokev. »

Batvielu dikdatol tir tridekiraf golde batakon tuidulayan fokev mo ge.

I. 8. : Baoule vunda (Coteivoira)

Lekeon, lekepon, kene vumeltafa uzdaka, milsanef dilifamaf grelt bliyir. Intafe yikye se tiyid jontike is olukafe is takrelafe, ayikya se tiyid listafa is daavafa. Ise gazikya, Pokou, tiyir tela lolistafa listikya.

Maliabrotcion maliabrotcipon, dili tiyir moe sin ise donon levetirik yo tiyid kalaf dene intaf kalaf feliik se.

Konviele, liote dam mical se, volnik yo ve artlaniyid. Saneik se va kiray is miduxo is kabaykirafa uzdaka ve gobuluyud ise va dona ve goniskeyed ise ta da otced va kotcoba ve gojovleyed.

Sin ko aalxo ve mallaniyid. Ben torsta se va taci az cot ve iskeyed. Kotviele gonotceyed, tilderiskon is cenuiskon, onkan gan zugaf volnik.

Ise inafa Pokou gazikya ironokon avlayar, gebureson va nasbeik. Ba sinafa pokolanira dikdatol kipteyer vox fuzol is wafibol otceyed vox zegol bulayar vox gevan krapol va kelda illaniyir.

Adim berip yo az mella az piaal se wiweyed aze ware konviele, aplec va divbliradank ve bokayar :

Mi houn Ano, Mi houn Ano,blâ ô
Ebolo nigué, mo ba gnan min –

(Ano kurenikye, Ano kurenikye, pil,
Norlik yo ke molda va jin ilbured.)

Kuncanaf, ciondanaf, wiputaf, sin ken bostap sielon ve artlaniyid. Ise bost evieyer, ora se kal aalvokliba se tidayad aze kalubeyed, kovudapason va otcetik yo.

Yonan, sin va sint disukeyed. Kas tiyir lava dana lekeon askiyir da sin bliyid, lava, sinaf napik ? Lanon norlikaj kev sin al lulayar.

Ise olgalicusik yo vanpiyid lopokef.

Ise, tiyir taneafa toma, diwik ve pulviyir : « Lava al vanpir rotafa ise vandiliweter anton viele va minafa lodabegafa coba di zilitit ». Aze pokoleradank ve tauleyer :

Ebe nin flê nin ba
Ebe nin flâ nin nan
Ebe nin flê nin dja
Yapen'sè ni dja wali

Kontan va nasbeik rozar
Kontan va gadikya rozar
Kontan va gadikye rozar
Listikya se kureted

Aze kottan va intaf moavaf is wulaf mak yo is rogiwayana kotcoba ve ziliyir. Vexe diwik kan nuga vaon ve ilplatiyir aze va jotafe sersikye, va tevaksataf pintik, ve nediyir : « Tir, ve kaliyir, minafa lotciamafa coba ».

Ise gadikya, kovudana, kev takra va nasbeik ve licayar. Vexe gadikya dere tiyir gazik nume, rontafa domon ice bup, vamo taka va levkipes rumeik ve madayar aze ko eviesa lava vaon ve kabuyur.

Bam troskol yo, granaf troskol se ve molavaweyed aze, tanaron keveon va int rundason, va za ve tazukayad. Aze moo bata galovafa za otcese sane dankason remlaniyir :

Ebe nin flê nin ba
Ebe nin flâ nin nan
Ebe nin flê nin dja
Yapen'sè ni dja wali

Kontan va nasbeik rozar
Kontan va gadikya rozar
Kontan va gadikye rozar
Listikya se kureted

Aze Pokou gazikya ironokon remlaniyir. Moe omega va intafe pirilese sane ve trasiyir.

Vexe gazik dere tiyir gadikya nume anton ve rokaliyir va « balouli », batcoba sugdalar va : rumeik tir awalkaf.

Nume tir tuke Pokou gazikya da sane va Baoule yolt videyer.

I. 9. : Micalcem is frunkueem (Afrika)

Okon xanta ke meldap wal ebeltamicalem is kerafrunkueem.

Legafe gu antiafa blira, Tere konviele gorayar da va dositikya aneyar. Ko patcta ke Bakuya Aurgol laniyir lize va puves kurenik ve kakeveyer. Ikagadikeem ta kurera va kolnara va torif kiray anton puon kredayar. Tere va bapla gabeyer aze awalton di turodayar. Arti barka, viele vaon djutreduyur, kerafrunkupu ben ronenuba va in ve bugdayar. Fortey weplateyer aze va wilteem ke maltalas bord ve emoyayar. Va forteykrets moe wilteem ke bord wison, sveri se toz ieyed. Batcoba va batakaf jidol ve elogayar. Bat tuoviskawes toz vulteyer nume otceson ve askiyir da govitaf iltap luber. Ilt ve lubeyer mo ge ke fuzol dan va imboza otceson nugapeyer. Imboza silukon ve askiyir da tey bimiler nume molda, xo ke ebeltamicalem, zo kalanteyayar. Mical yo den imboza ve laniyid ta da gruped tokdume in va sinafa molda al firdeyer. Imboza va fuzol buntuyur aze bat va ebeltaf jidol silukon koridayar. Jidol icde govitaf iltap nokieyen bak otcera golde gronaf iereem ke konaki tuoviskayani sveri se kaliyir. Bati se ruyeyed da gan bord dem keraf gu fortey wilteem al zo kovudayad. Bord ve bazeyer da Tere golde fortey va inaf wilteem al emoyayar. Tere bam divrozayar da treduson va rodabapla gan kerafrunku al zo bugdayar. Batdume den kerafrunkueem ebeltamical yo bam laniyid aze meldayad ise va jontik awalkopeyed nume ko intafa oga va awalkoda se malbureyed. Ve vogayad da ta gomiljaxadara vaon daletoe kotviele kevalieted.

I. 10. : Jivakiraf aal (Madagasikara)

Koe lindafa azeka poka wida aal malipon soranheyer. Veygadik is barveygadik vaon kotviele al wiyid. Kaliyit da in tiyir loguazaf dam Tawava. Tiyir diolaf. Ortanikya se piyid ise voseyed ta da in jaxadar ; lijkikye se va rotokwayot birgon benon aneyayad.

Vexe meviele va tan inaf cuisaf ilt kontan grivuteyer.

Tokdume ? Kire miala ke ilteem tiyir jivakirafa. Vexe metan va toktol grupeyer : granaf ulim fuxetolaweyer. Taneafa gama blibureyer volse toleafa awalkgetcayar. Aal zo disukeyer volse zo uzayar.

Bak lana tanda, idulaf idulugal va tawa turodayar, rodaf muvugal gedeyayar, tuopranas fentugal va ixam ixewayan fay tutapanayar. Aelakola va wida boreon tolgeniyir.

Galova : antaf moe azeka, aal zavzayar merorelatcen. Mek inaf ilt al xonukayar.

Aelepess widik yo ve motrakuyud da wal arpuma va glebasa awalkera grivuteson va moavukafa ribiega is lanuca va aelawalkera meggrivuteson gokiblayad

Ayik, ke dan nasbeikye ware nemon bliyir, laizon ve ebleyer da vanlanir. Vleve taltefa gama ve azavzaweyer aze ve iltyestayar aze ve itabudeyer aze ve fegalayar nume... di rembliyir.

Bam kot widik va in ve milaskiyir ise va galaf ilteem ke taltefa gama ve ipeyer.

Mea aeles, va ronefa gama ve torigiyyir. Taneon idanon az bogason. Va intafa abdifa vudera batceyer nume widikeem ve gorayar da drume ulim gabeson va gama va int jaxadar. Vexe arti tolka, aal vigabeyen sol intafa jivakirafa miala ve tuebeltaweyer ise ve turodaweyer nume ranheson ve awalkeyer, dum intaf ilteem.

I. 11. : Kelt is Tawava (Madagasikara)

« Vol krandel », guazaf tawadayik pu jin ve kaliyir : kotviele sin va sint toz tolkevidutud, ise va minafe sokitise mea grupé. Va Tawava albá, in ve trenayar, jinaf Razako abdigadikeem koeon tid. Va Kelt albá kire jinaf Zanahariky lorikeem koeon tid. Vol djumé da meld toltozuwer ; okie fu tolbokawer. « Vol krandel, batcoba fu sokir ».

Ise ikuzapason, guazaf tawadayik ve pebuyur :

Lekeon, tozi tamava, Tawava is Kelt, sotis vuwaf, tamapon sobliyid. Tawava tir viwoyafa is Kelt alamanapaf. Kevidura ve sokiyir nume Kelt va Tawava ve iltalayar.

Battelya, yatkafa, ta zomera va lae ve jonkayar : batinde mevtaveem ve tazukaweyer.

Kelt, kan xefto ton vilt is kan edi ton buli is kan suka ton gandi ke intaf sayakikeem ve dolzukeyer.

Tawava va tculk ton poxa ve tazukayar. Tael kan ikuzara ve walpiyir, Awalt kan intaf keraf iteem, bira kan intaf runteem, kuksa kan intaf soisteeem ; ise riliton kalion megrupenon, drelge va Tawava itatanameson ve tcelmayar.

Meld ve tenuweyer vexe ziduca koton ve linveyer. Batdume Kelt tideon ware sozavzar ise Tawava titeon sotir. Kalit da mali decitda Tawava gan Awalt intaf berik al me zo ganer ise mali decitda Kelt pu Tawava intafa berikya mea al pulvir.

Aze wawaf tawadayik ve ten negayar : « Viele toloy ayik pu sint va gonuline is gonestune mea zilid, tir sugda da sin va volokafa bogara cwad ise va sint tenon atataad ».

I. 12. : Konviele tiyir Sokake (Madagasikara)

Sokake va kapura alpapayar nume viele tiyir siel, in ta stutera do intaf nik yo widawidon mallaniyir. Afizon do gadikye gokobayar. Dum kot tawadayik ke geefa Madagasikara, Sokake tiyir fwestiolsusik : koe werdxo va tan fwestioleem suyur.

Vexe kuncanaf gu mielafa flikoyara, Sokake fereon gaveyer da divmoder...

Konviele koe wida sugawalk ve sokiyir. Oye da kot irubasik yo va sint grupeyed, kottan ta tolpozilira is bristura va vuwikeem ke awalkik goworayar ise gorubayar. Gadikeem ke Sokake ta goniskura dolge vegungik bam ve mallaniyid. Aze varafa wida mielon ve rubayar.

Azon eldeon, kotawara ve artpiyir.

Vexe Sokake tiyir ware gracafe. Toklize tiyir ? Va tokcoba askiyir ?

Dum gilton Sokake koe monifa wida se deaseweyer. Va abdias ugal me wiyir !

Wida va awalkik kle ve kotawayar. Dimlanison va wida, Sokake va korik se gamdayar. Tiyid tawadayik yo dimlanis mal kotawara.

Sin pu in va mecoba kaliyid voxo intafa disukera yo culimeyed :

Ox, mana virnaca ! Sokake va goni varze wida en al vulkuyur !

Mana kinokaca tori yikye kureraklaakirafe !

In va vuwikeem ke awalkik icle co-roworayar ! Inafa giltafa deasera yo vaon al kagiyid nume in va kotcoba en al vulkuyur !

Ise kotviele disukera se mo Sokake al zo moaykayad, in vanpiyir lolopinaf... ksevabetaweyer nume ... Sokake ten vanpiyir imboza!

Lona ke imboza va kinokuca ke yikye palseyer.

Batdume batvielon koe ewalageexo yolt ke imboza tir Sokake.

I. 13. : Negova is wafibol (Madagasikara)

Sin va sint xuyavon kakeveyed ise va sint non pulviyid.

- Va negova kiavá, wafibol ve kaliyir.

- Va wafibol kiavá, negova ve dulzeyer.

« Toloy gulik va sint kakeved, sverimi yo ve kaliyid, loon sumtalat ! Toloy gulik va sint kiavad, drelge se ve kaliyid, dili kle al zo zolter, mekivason vanlanit ! »

- Va negova kiavá, wafibol ve tolkaliyir.

Negova ve miabuditayar aze ve kaliyir : « Nik, kan rinafa lidomafa taka, va vegungik en grupatal ? Vaon grupenhel ? »

- Jin ? wafibol ve dulzeyer, tittaká kire kotviele sotrakú. Nuvelá da itabudé kire va kotcoba ulijdá. Voxe rin kotviele teriges, va tokcoba en trakul da askitil ?

- Toktan bliyison me al terigeyer ? negova ve dulzeyer. Tel logijaf redakik tir tel gruteriges. Terigesik kotviele zo gokivar.

Ise bak da toloy nik va intafa sega yo milmuyud, negova zignon terigeson vanlaniyir, solve da wafibol, va wira va mecoba nuvelason, vepokiton ulijdayar. Negova laizon ve grableyer nume va welzeem ke wafibol ve empayar. Wafibol kabuson va intaf talgaveem ve tiyir kaliaf maneke va lanheyeem ke negova ve semayar.

Toloy gulik milgemelton ve awalkeyed.

Batcoba ve sokiyir ise ve gosokiyir, sveri yo ve dankayad.

Otcet, sinafa awalkoda se ware rotutud, vudafe drelge ve kieveyer.

II^{-eaf} luz :

**VUNDA SE
KE AMERIKA**

II. 1. : Dubiera va tey (Aztek)

Lekeon, tey me zo grupeyer nume ayik va kot blot zakon gonestuyur. Tabaosimoa se, Savsikeem, va sint ve katanayad ise ve keyakseyed kane va iduldafutusa is burmeranovetesa koncoba co-roseotad. Sin getineyed ise flideyed... ise va teyfixu estobasu ko bira vox merozomenu vamooon wiyid.

Bam, cues, Savsik yo va se korik is sulem katanayad ta da erud ede tan ke sin va tey covanbureyer. Ayik ve drageyer da va awaltolha co-vanstar krede da aluboy sin co-lanid liz awalt sokouar. Tabaosima se va dragera ve vanovayad aze ve eruyud da aluboy ayik coronlanid vorse sin pokolepeson wan co-bliked ise wan co-getined.

Aluboy ayik ve mallaniyid aze mo mevtava lize tey kobliyer ve artlaniyid. Va tidafizara keyed ise vofayad da moe losumefa ara mevtava tey kobliyer. Sin kle wan laniiyd. Mo mevtava artlaniyis, ba warzafa tidafizara, va tey koblis mo losumepafa bareafa mevtava ve wiyid. Va balemeafa az alubeafa mevtava wan kallaniyid. Batlize, burdaf is gabentaf is cues, ve gorayad da dimlanid. Va batcoba pu Savsikeem ve negayad. In en trakuyur da va awalt meviele corozomer. Tabaosima se va sin ve grewayad aze va rotaskitine toz tolunded.

Bam Yaushu grupeaf tlacuache sulem ve awiyir. In pu sin va abdifa koyara van ronexo pwadeyer. Va sumefi afi al kozwiyer nume va tise ve djumageltayar. Ve mallaniyer aze mielafizon konakvielon laniyer, kenibemeson is estumuson. Ba siel ke alubeaf viel ve rowiyir da koe arulanusi intatey anteyaweyer lizu teykapa se is yozdafrelk malmadaweyed. Debanhese moe starka guazikye va tey disukeyer. Tiyir ontinaf dem bata kaf usukeem is jebepes iteem ise va mhottaci bureyer. Tomatomon kan flag yo va bat « afikrafol » gestuyur. Tlacuache sulem ve pwadeyer inde al zavzayar va int preyutas kadime aal ise kovudan obrason al dimlaniyer. Vofayar da batcoba tiyer idulafa is wupefa.

Nega tenukeyena, Tabaosimoa se pu Yaushu ve eruyud ede in co-tollanir aze va teyki codivburer. Tlacuache sulem ve naleyer vexe Savsikeem is sane gogetineyed ise va lorikeem askison va firviks yo goblikeyed. Ve fineyed voxe va in ve ataradratceyed ede in va sin co-resteter. Yaushu kalison va mecoba ve levkipeyer. Tabaosimoa se alubkon getineyed aze dem irkaruyat va aluboy eyelt tukotrayad aze pu Tlacuache sulem ve ziliyid. Yaushu pu sin ve dakteyer da arti alubka dimlanitir ; krodoes sin kali miamiel va in gokeyed ise ede in co-awalketer, ve juikeyer da sin va in me co-arubad.

Bureson va irkaruyat, in artlaniyer liz guazik va tey nhaseyer. Yaushu va in ve kiavayar aze ba oxam toleafa toma in va dulzera ve seotayar. Guazik ve eruyur va coba in batlize jonte gaveon askiyir. Yaushu ve dulzeyer da tiyer staksenik ke Tabaosimoa se ise va baerdafa lava muon aneyayar. Cuepeyer ise eruyur ede batlize co-rokeniber abdi da eldeon tolmallanitir. Va in ve goblikepeyer vexe tenion guazik ve noveyer da in zavzar krede da va mecoba uzar. Yaushu pok tey ve debanhayar ise ve ganeyer da guazik va inaf irkaruyat pakar. Battel mo teyak vaon gimamayar, vamoo epita va konaka belaxa ve mimayar, aze va zavzaks ve uliyir. Guazik va in ve grewayar aze ve komodeyer.

Yaushu va iptokas guazik gildeyer ise trakuyur kane va tey co-dubier. Kalion ve ranhayar aze kan ault va reliez ve nariyer aze illaniyer. Arti exulepera ve peztaleyer da waxa vanon piyer ise va zides guazik lenteon ve wiyir. Battel ve buuyur kire va mepasusaca in al uzayar ise al dubieyer ; in va in en co-atar. Davon va Yaushu ve konariyer ta da va nornok kevtiolter voxe

in burmenon me ilnariyir. Guazik va in nugapeyer ise niskakladayar ise botceyer ise divkabuyur. Lanaf da va in al atayar, ta teysura ve dimlaniyir. Yaushu tanumuyur ise tanamuyur ise tanamuyur... vanmiae fortey is tey ; batinde kabdu blikesa Tabaosimoa se ve artlaniyir. Vanawalkaf in va nornok pu sin ve bildeyer. Savsik yo va teyak se vanteyayad. Tlacuache sulem kan « Yaushu gradilik » ve zo yoltayar. Ware batvielon, porton lanis moo kelda se dem almiskaf ault, zo rowir.

II. 2. : Irka Mevtava (Aztek)

Lorikeem icde titisi gestusiki va ayikeem eruweyer.

Konviele, mone Teotihuacan Quetzalcoatl va keramical ve kakeveyer. Mical va iskolok bureyer. Dulapepes, Quetzalcoatl ve eruyur lize in vaon al trasiyir. Tozon, mical askiyir dum ede mecoba tiyir nume va kelda ve trenayar. Vexe keve karakera ke lorik puon ve dulzeyer da div « Sinka Mevtava » al maltiolter nume vaon ve ganeyer da in radimelanir.

Vexe Quetzalcoatl tiyir gijarsaf ta da dum ar mical va bato xo koteriger. Acum va diola ve goviduyur nume ton ebeltamical ve artazukaweyer. Keramical va in koeon keyer aze ve nhapeyer batliz lo jontika irkesba tiyid. Azon toz pomayar da in va olk tredur umote do zavzas lorikeem ropakar. Gijaf Quetzalcoatl va in ve grewayar aze ve mallaniyil. Quetzalcoatl pu zavzas lorikeem va irka bureyer. Radimion irka pu gonustus ayikeem zo di ziliyir. Blot tiyir kiewaf.

Lo irka zo olegayar vexe ta abicabicon kojupara va olk artazukawera ton mical tiyir cuupusaca. Quetzalcoatl ve lagayar da va varafa « Mevtava » kaljupar volse ve rodjeyer. Lorikeem pu Oxomo diepilesik is Cipactonal kurenikya va pomara bam ve eruyur ta da sin co-diwedad. Ve razduyud da ede Nanahuatl co-glebar, « Sinka Mevtava » co-zavzatar fenkunafa.

Muvalorikeem ve titlaniyir nume toz muvayar remi da Nanahuatl va « Mevtava » glebayar nume bata ve fenkuweyer iskeson va sinkarolkeem (irka ik xot ikz-) gan lorikeem pu ayikeem burem.

II. 3. : Redura va Tamava (Maya)

Lekeon moe Tawava mek ayik isu sulem isu aal isu rapor sotiyir. Mecoba. Anton tiyir vlardefe is kimiskafe levelavafe divatcepe. Koe mielakamlit Tepeu lorik isu Gukumats isu Xurakan sobliyid. Pu sint ve pulviyid nume icde gonaskine ve dotrakuyud.

Ve askiyid da taneafa koafira va Tawava bimiler. Aze bira ve ilayar, iskeson va midutuno tawaxo se lize aal is imwa solaumatad. Dakelanha se va warzon reduyuno aalxo yo toz tidayad.

Lorikeem va bata redura wiveyer. Voxe ve trakuyur da aal me gozavzar susikiskaf is zanisikiskaf. Bam vlev gama se is pok ulim yo va jontik amidaf sulem ve rundayar. Vexe bat yo zavzayad mezekas kali da lorikeem ve benplekuyur :

– Rin, ko kuksa sokulitil. Rin, koe arula sokenibetel. Sokinhavlatat aze konviele rinafe ge va vajburera sozanudatar. Rin, sveri, koe aal soblitir ise koe gael meluberakivason sotalatal.

Sulem yo gransenon ve askiyid. Lorikeem trakuyur da kot tisik koe tuwavafa anameda zo golevplekur voxe koe amlit me goblir ; kire amlit tir dum vlarduca is awalk.

Acum pu kot sulem va puda ve ziliyir. Vexe kot anton grupieyer, muxason va meka grufa pulva. Tugabentan, lorikeem va int ve kuljeyer nume va sulemeem ve gukoeyer :

– Kire win va tis cin me al jiligac, va kot win solanhav da kivason va kot ar tisik blitic. Va sint mebalveson vumbetec.

Va batcoba gildeson, sulem yo ve djupulviyid. Vexe ie se va larida is pezay anton ve divayad. Sulemeem ve trobindayar ise va restali ve malnaleyer : boreon bet gan koblitis logruf tisik zo sokonkar aze zo sowetar ise intaf cot zo soburmer aze zo sovumber.

II. 4. : Xocomil sersikya (Maya Guatemala)

Lekeon tiyir Maya sanefa sersikya, yoltkirafa gu Xocomil.

Sersikya tiyir antapafa kire anameikeem, aneyason da varze xialajas espusik yo abdinendar, kaiknendason vaon sostayar.

Soe konviele, va jotaf zanisik pokion kozaniyis va inafe gadikye, in ve gamdayar. Koe berm va sint vielon sekason, va sint turkon ve renayad...

Vexe ede yikye va sintafa renara co-monediyir, batcoba co-tiyir volproyafa. Batdume, sin gorayad da domon ice uzda birgon katrasid. Konakviele, moe doma ke uzda kakeveyed nume bak kiewotaf gemelt yo ugalzeyed.

Vexe konviele, va berm ta kazokevera va aguntanikye tixolon levbuluyuson, Xocomil sersikya keyer ise keyeper... Va intaf renanik meviele di tolwiyr...

Batvielu, moni miafiz domon ic Atitlan uzda ton sukinda, ta da wir ede renanik koe kakevetcaxo co-tir, Xocomil kotviel on tolpir. Batenide, ta da tir lanaf gu mekelura, batviele batwoyokon vox eldeon banwoyokon suker...

Tir tela antafa is ageltucafa pebura va sukara kotviele jonte betawesa domon ice Atitlan uzda...

II. 5. : Manko Kapak (Inca)

Moe tawavo lente Titikaka uzda, ayik yo bliyid dum zugaf bonol. Va alka is malherot is wida se me digiyid. Bat tisik yo va tawa me grumiduyud ise bliyid lebaf. Koe arula gelbeweyed ise va tapleku is govitilt is zakatela malgestuyud.

Inti, Awaltlorik, ve gorayar da va bat tisikeem fu tugriilkayar. Pu Ayar Manko intafe nasbeikye is Mama Okyo nasbeikya ve eruyur ta da sin va Tawava titlanid aze va ginaxopo kolnad. Pu ayikeem va vexem ke seltayafa blira is bask va payura va intaf redus lorik (va Awalt) co-taved.

Vexe abdion, Ayar Manko is Mama Okyo va kelu co-reduyud. Inti va moavataksul puon ve odiayar, kalison va batcoba :

- Mal uzdapa liz artlanitic di lentlanitic. Kotviele ta estura ok kenibera azavzatac, ko sid va bat moavataksul taplekuc. Batlize in mesugason vanludevaweter, va Kuzko kolnatac nume va Awalt Ginaxo gadetec.

Ba eldefa gazda, Ayar Manko is Mama Okyo vanmiae lava ke Titikaka uzda ve awiyid. Kuluca ke sinaf vageem is jebesuca ke roga yo pu ayikeem kalion ve taveyed da sin tiyid loraf. Kivas, ayikeem va sin preyutason ve radimelaniyid.

Ayar Manko is Mama Okyo toz lentlaniyid. Viel se ugalzeyed vexe taksul ko sid me vanludevaweyer.

Gazdon konviele, artlaniyison va listaf krant do canefa ilamkafa mevtava, taksul ko sid zijnanhon ve vanludevaweyer. Batlize Kuzko, tamavavurko, kelu ke Awalt Ginaxo zo goveduyur.

Ayar Manko va anamefe ayikye se ve gukoeyer aze va tawamidura is tcabanhera is monavegedura ikz- puon toz taveyer.

Mama Okyo va ayikya se ve gukoeyer aze va pratcolbaynalayera ta vageiara puon toz taveyer. Va burmotara is monagedira dere ve taveyer...

Batinde Ayar Manko, vanpiyis Manko Kapak, do Mama Okyo berikya va warzafo Awalt Ginaxo ve kouskejayar. Mali bat viel, kot Inka ginik, nasbeikocye ke Manko Kapak, do kureyena berikya va ginaxo bower.

II. 6. : Tokinde den sveri kseva yo ve piyid ? (Wayana sane – Guyana)

Lanugale, lekepon, jotaf indiik yoltkiraf gu Wayni tiyir. Pusus va Wayana grelt, kene Maroni bost , sumeon koe amazoniafo aalxo, bliyir.

Nekev jotafa klaa, Wayni ixam tiyir vodoraf tcabanhesik, karolapana duga va in tuersklasa. Kotviele antion tcabanheson icmilon dam prostewa dineyer, do kona wivga ta gestura va yasa kotviele dimpiyir. Vexe vanmiae kot inon tcabanhon sulem yo, sveri se tiyid inafi abduabasi. Me kire in albayar da va sin estur, inaf cot va meka pilkovafa griva dison, vexe tcabanhherabrube tiyir voldrikafa, dume bat sulem yo tid rodaxas is kaliaf. Wori, tcabanhhera va sveri lodam tcabanhhera ta puve zo kruptejeyer, nume intafa gadikya va in fereon aldiwalzeyer :

– Tre da rin va sveri se tcabanhel, volkalaca yo torion sokitid.

Nekev aultovesuca ke dunoleem, koe bato ekamafo aalxo lize awalt flecupur da remrur, tcabanhhera tiyir mefakafa yanba. Gokalit da bak bat lekepaf ugal viele bata rupa sokir, sveri se tiyid kseviskafi, ise gabentuca ke intaf bruxeem (batakaf vox « gabentabatakaf ») va sin riwe tumerowinar.

Batgazdon buluson va wida, Wayni va kuksadoma vanlanir lize intafa guema tir ewalzeyena. Solve da fu kazokever, ksevarapor az toloy az sanoy az tol-sanoy moe doma va inafa dulapera jekud... Kerap rapor se isu kusaf isu faltaf isu kramtukaf isu blafotaf isu kadulaf, kot lodam ar drayder. Wayni va iteem me folir dume sin tid jonte sizuntas. Xowason ta da tredur, va flek kanon iar aze va int davon ingar.

In va warzafi ingasiki nemon su kavageyer da divulon kranaver. Taneon koe ast, aze kranav ko varafalto kaliapon amuzewer. Boreon nimateem va in mea burer ise ko ulim vanludevawer aze narmon griawir. Meem milinde tulopinawer nume alto ke Wayni boreon anton zavzar loloon tuabrotcawes ulim... Berga is taka boreon vanpiyid tutanawed solve da alto dem jonksewafa kralka se narisa va vexaf tazuk yo besawer... Rotapstara va Wayni su pedrayar : in ton jonksewafe perake abrotcafe gu anhurstoy metrolk al artazukayawer, lanhanon da va Maroni bost veber !

En, blife dum koafima, perake va kotcoba ebleasa va exulera va bost vanpiyis intafo tawavo vumbeyer. Se kabay ik sulem ik sveri ik dere ayik, perake va kot sin atayar aze estuyur. Darpe tulopwertawera, intafa mola vanpiyir lologijafa ise intafa apkara se va varafa gola tueaftayad.

Radimi konakaksatafa apkara se, widokilik adim ve gorayar da kategorise ise va kot sulem ke aalxo rozer.

– Jin va win batvielon kabelcá, in tozuyur, ta da apkara se lazavana gan jonksewafe perake zo tenutced. Va tel lotakrelaf ke win, va tel grupatatas va perake aneyá. Wetce gablera, alma ke perake titir inaf digiks.

Ede bata alma ke perake va kottan tuklokasayar, arpuma tiyir gijarsafa nume kottan va skalera ve trasiyir.

– Jin va gogestuna yasa dí, maipuri sulem va int skaler.

- Jin eldeon ixam al tcabanhé, pak sulem ve kaliyir.
- Jin taneavielon me kobá ! tukrunol va int gweyer.
- Ta kobara idularsar, dere negova ve kaliyir.
- Jin me grupujé, bulol ve divieyer.

Kottan djerkayar inde rotiyir...Limatc va okilik laizon kabdulaniyir :

- Jin, va in fu atá ! kabdue kipepesi tari in ve dakteyer.
- Rin til pinapaf ! okilik ve dulzeyer, voxe til takrelaf. Swavikeem va rin pomar !

Keskeon ede limatc va rostazaperake poon me grulhumayar, tiyir rovapaf is pirtapaf.

Ko oral va tela lodopafa tceka ke wida narison, sveri va kelt ve tidtalar aze, va estursuyuse perake tildewese ludevon ice bost tcaluteson, tit decitoy metrolk ve estobayar. Ton tceka koe oral, icmilon dam vilt mo perake ve lubeyer. Dane cuon ve zo atayar, ton kotron remruna taka.

Va bata sega krafiapason, se kot sulem isu widik ve daavagrableyed. Okilik va limatc lacon ve conayar ; dan va intafi gablesiki boreon ve eruyur... Voxe okilik me rodosteyer da bata cuisafa alma va ara oga dam intafa mona yunker ; va ironokafa ortara ve yovayar :

- Ede vaon en djumel, miv dimnaril !

Sulem yo toz kipeyed ise kipepeyed voxe vaon rotenusa mecoba nuvelayar, oye karolana rovucapa ke okilik. Mekon divtakrelanon, limatc va okilik ve grewayar aze kan ilamkafa azdara, va kotaf wukasverieem anamon kabelcayar. Teli lopinafi lidamu logijafi, koti sveri va rozara al dulzeyer. Trutca co-tiyir ilamtafa ede tantazukuca ke bata kaf bruxeem co-tiyir ksevakirafa. Batvieli batcoba pu imwa se is bord yo zo balikeyer.

- Jinaf nik yo, limatc ve bokayar, va win kabelcá ta da va jin pomac da va jinafi danuni gablesiki dimdigí. Kot belcon, fu estobat nume va alma ke jonksevafe perake divlavat ! Azon vaon solparsatat kire va mila yasa en pasut. Sveri yasa ! Abicveraston, alma ke perake domon ic Maroni kuksa ve zo vanbureyer. Koti sveri va almaki bam solgabeyer aze doon ve tidtalar. Bam batgemelton volfolisaca ve sokiyir. Kseva ke perake davon ve tubatakaweyer volse bruxeem ke sveri se ve ksewaweyer. Kan cuisafa kseva yo vadjesa va tela se ke solnariyini almaki.

Batvielu, anton batvielu sveri yo ke Maroni kuksa va sowin cuisaf ksefaf bruxeem soburer...Voxe dere tir batvielu indiik yo, yatkaf da bata alma vaon al divvawar, ta narira va bruxeem va sveri yo gitcabanhed...

II. 7. : Xanta ke Iguaçu stoyeem (Brasila)

Lanugale, lekepon, amerindiaf grelt irubas kene Iguaçu kuksa tiyir. Kaigang grelt, tiyir intaf yolt, do vegungaf grelteem dilion bliyir ise va onara is tcabanhera is gedrafa midura se tuwavon anduna gan kuksa malgestuyur. Koe bata tawavafa fudama, greltik va mecoba is metan vols rotir nasbeik ke Thurpa Perake Lorik Mboy kivayar.

Batdume kotilanon, ta seotara va nendara is boduca ke tawa, tela lolistafa yikya ke wida kloason zo wetayar. Okie ba bata ilana, tela lolistafa tiyir Naipi, tanaf nasbeik ke greltokilik Igobe. Igobe tiyir gabentapaf gu trakura va wetara va nasbeikya, vexe tiyir okilikanh nume me rotsuneyer. Kuranon lanison vexe ton ikuzasa takra, icmilon dam prostewa dineyer, ko kiray dive wida va nasbeikya ve vanstayar. Bata miga noveyer da abdi wetara yikya va int tukarar aze tison ketafa gu kota derka lent lorik va int atoer.

Aname Igobe, widikeem va in sendayar da va jonte listafa nasbeikya abdivatasa va diwedaja in diyir. Igobe levkipeyer voxer va intafa puidera medrikon palseyer. Antafe yikye, budaf gejik yoltkiraf gu Taroba, gripokoleweyer ise va bata baliuca vewayar. Naipi is Taroba va sint sumion renayad. Nume rieta da va aguntanik fu tazdayar va Taroba tunigoviskayar. Radimi burdugal ve gorayar da tegir nume va davon koskun azed gestayar. Bak eldeviel ke wetara, pok kiray lize Naipi keyer ve kildegayar aze ve guldeyer. Belcon, kan widka moo aulafa lava yo ke Iguaçu kuksa.

Eldeon, koe wida, tiyir jadifa yonara : griawira ke Naipi sugdalayar da mea tiyir firviks tori nendas lorik Mboy. Viele perake lorik ve laniyir ise va intaf firviks pu widokilik ve imaxuyur, antafe Igobe va int ve atoeyer aze va ageltuca puon ve taveyer. Mboy bam ve tuzidapayar nume batcoba va kot widik ve kovudayar : rotapstara mo sin fu baliewer.

Perake lorik ko sidkroye ve kildegayar aze toz adeeyer ise adeepeer... Xuvapanon gan bate perake va dane sid daletoe mea grukoegiyir, sid gedeyaweyer aze rusunon ve edavayar. Iguaçu kuksa, gelkeon aulapafa, bam ve tumerogrupenaweyer. Kene konak decemmetrolk pelkafa roda dem stoya se, tana lowoesa dam ara, daletoe ikaon tiyir.

Otces fertikeem va yatkuca ke oreem boreon mea grulhumayar. Va sin kozwison, Mboy va eaftafa jaxadara davon ve koskuyur : Naipi ton pial ve zo artazukayar ise Taroba ton rapor.

Batugale, va conhuteem ke bat fertikeem daletoe narmon solparsanaf ware rokozwit.

Batinde Iguaçu stoyeem ve kobliyer : male biuna renara estena gan jaxadas lorik.

II. 8. : Kannakapfaluk (Inuit)

Tir rupa liguazafa dam tamava... Ware loguazafa.

Evlar ugale awalt men lanon kruldeyer. Bam tiyir listapafa yikya yoltkirafa gu Kannakapfaluk vewasa va kot dragen espusik. Gan vakol tenon ve zo guldeyer. Battan ko intafa ewala vaon ve malstayar. Sin va konak vakoloc belcon di diyid. Konviele kurenikye diveon tiyir, Kannakapfaluk ko intaf stazeem va nasbeikeem ve plekuyur aze van bira ve platiyir. Kontan se gokrabepeyed abdi da domud ; va Qablunat sane (Batakikeem) is Amerindiikeem vektas va ayik ledam tis di nasbayad. Artan se, tis tel lolistaf isu lopof isu lowergus isu lorenan isu lodervokiraf, pokapon ve domuyud ; al vanpid « ageltucik », Inuit se.

II. 9. : Sedna lorikya (Inuit)

Yikya do nhobrafe gadikye antion bliyir.

Vakolayik va in ve brostayar nume ve kureyer. Vanion, male intafa sumefa ewala, gadikye va temara se kaike bira ve gildeyer. Tiyir askipejena nasbeikya. In ve koradistaweyer aze vaon aneyayar nume do nasbeikya moo bira ve dimmallapiyil. Wison va otesa Sedna ise digis va voltuwavaca yo kurenikye ve granseyer da zivotcar.

Wison va artas awalk, gadikye va Sedna kobirason ve wetayar, vexe in va tota dapnariyir nume kowupeyer. Bam gadikye va gelteem ke Sedna ve gabeyer nume in ve vanpiyir kabay se, aze va arkteem is meem ve gabeyer nume sin ve vanpiyid spegol ik megol ik kot lavedaf sulem.

Sedna tit lava ve belxayar lize wetce biralorikya ware soker. Viele tcabanhera tir rotafa oke bira tir zivotcasa, folira tir da Sedna zider kire intaf usukeem tir kalaotceyen voxe mea disa va ma vol gruloiter. Bam diwedik, tuke diola, va Sedna goloiter acum vumeltuca is sulem yo dimad.

Batdume tcabanhesik, va bira is ayikya tarkon gonaskipeson, soblir.

III^{eaf} luz :

**VUNDA SE
KE GEEFA ASIA**

III. 1. : Awertaal (Vietnama)

Konviele, ba awalkera ke gadikeem, toloy berik va konoleks ve pakayad. Taneanasbelik, fliwaf is totcidaf, va kotaf kiewegeem ve koilkayar nume pu nastolik is inafa kurenikya va grostanafe baplace is awertaal dem kratelakiraf vox ixewanaf ilteem anton ve iskeyer. Vexe bat nastolaf kurinikeem tememeyer ise tuke bata kiewegama tiyir valeaf. Va intaf awertaal ropeyer ise tanion sisteyer inde da aal toltugodjaweyer nume va ilteemap bureyer. Viele awerta toz tulukraweyer zultalumafa razama kotgazdon piyir ise estuyur. Va betcoba tolonga askiyir, aloyara va bata tiyir merotisa.

Awuzana kurenikya arubayar : « Volkaluca mo min. Wawaf min en tit. Va ziliduks ke awertaal zinulapat vexe sveri en apkapar. Lanon aeletet ». Galova ! Razama va arubara ve gildeyer aze ve xowayar ise kan ayapudon ve dulzavayar : « Va awerta estú voxe va moava zilí ! Va barbilagacekaf eyelt naric aze batenide va jin radimelanic ». Tuvudana, ayikya ko baplace ve ipeyer ta da va kurenik aneyar. Sin va sint ve kuljeyed nume va asadara va eyelt kare bazeyen lum keru bifotafa dimtalara ke sveri ve gorayad.

Arti konak viel, sveri ve dimtalayar aze va awerta arton estuyur aze va aal ve tidutalayar ise va kurenikye ve ganeyer da do eyelt in tidlakir. Azon art zida sin ve griawiyid. Tuvudan, nastolik ve itabudeyer. Sveri va in sumapon ve rembureyer aze va letafa ewala kotrafa gu akoba yo ve motidayar. In tiyir nuyaf ta da vaon narir lion dam co-jugemer. Va eyelt ve tukotrayar aze razama va in denon ve dimbureyer. Mali bat viel, tolonga va sivakuca grupeyer ise koe tapegafa vreda bliyir. Va wawik yo fereon greleyer. Ba katcta va fiptara va ilanuk va awalkera ke gadikeem, ta worara tolonga va taneanasbalik ve ganeyer. Vligupus va nastolik, ta krulara taneanasbalik ve yontayar nume ve dineyer da nastolik va kelda ulingar ise va tuveli tumoavukar ede vaon co-djumemuder.

Nastolik tarkas va taneanasbalik kare inafa fuxa kle ve askiyir. In is kurenikya gan sivakuca is kuluca ke nastolafa tolonga ve zo akoydeyed. Rilitaf, taneanasbalik ta kosmara va buka dekson ve aneyayar. Nastolik, telaf is ronjaf, me ve klabuyur nume va razama vanstayasa ta aneyara va moava ve izvayar. Taneanasbalafa tolonga va intafa tufa ik anton baplace is kratelakiraf awertaal ve drageyer. Tolnasbalikeem ve enkaliyir. Konviele, razama ve dimpiyir ta da va awerta estur ise milon ve juikeyer : barbilagacekaf eyelt ta aneyara va moava. Taneanasbalik, fliwaf is rilitaf, va toloy tevbilagacekaf eyeltap aze tison koe xo, dem moava vaon ve tukotrayar. Moe kelda ta dimtalara, golde aldopo ke toloy eyelt soani, enpuskenafi sveri ve tislayar nume taneanasbalik ko bira ve lubeyer nume wizuweyer.

Taneanasbalik va vligupura ve mukayar viele izva va inafa peguca isu fliwuca ve zo grupeyer. Lorik va vonik kotviele sogreler voxe va ikorik sokester.

III. 2. : Izva va valpok (Vietnama)

Konviele koe abrotcafa gola ke Vietnama tiyir jotaf budaf is vonaf tawadayik yoltkiraf gu Ngoc Tâm. Kurenikya tiyir Nhan Diêp. Tiyir kafa is menpesa. Kevie kurenikye tise rabudafe is kobase, tiyir vungafa ise va tapega alpapayar. Nekevon Ngoc Tâm va kurenik renayar nume ixepeyer. Volfikunton, bata kurera ve jijamayar kire ayikya gazdon laizon ve awalkeyer. Entufaxaweson, Ngoc Tâm me ve jugemeyer da va alto ke kurenik isker ise va kotawara ve tsuneyer. Moi da va intaf kiewegeem al doleyer, do nomulk gerbaltlapiyir ise va nianha megrupeson salton krabeyer.

Konviele, tit kusafa is kofigasa venta gerbalt va in ve vanstayar. Mosidayas, in va patctoy nedis va listuca golde rifa imwa se is aal yo dem jontik amidaf ilt ve kosmayar. Viele va vestara trenayar, va guazik dem abrotcaf batakaf usukeem isu lukastam laizon ve kakeveyer. Wiyapaca is gevasa segayera va guazik kouayad. Batcoba ve noveyer da in gildayar da lenteon tan Xonorlik tiyir. In titon ve pirileyer aze ve dildeyer ta da battan askir da kurenik dimblir. Va in sason, norlik ve kaliyir : « va rinafa fuxa fu rwavé kire rinafa renara isu kranav tid purafa. Vexe pokolé da win stekeon me batcetec ! ». Azon in pu tawadayik ve eruyur da in va nomulk fenkur aze va intaf geltnaav gaber ta da baroya forteybelaxa mo alto ke Nhan Diêp kurenik lubed. Boreon, battel ve itafenkuyur dum ede va modapara buluyur. Intaf poem kaliapon dimpiyir. Levi mallapira, Norlik va kurenikya ve gukoeyer : « Va kureragonieem me vulkul. Va renara is abidara ke kurenik trakul. Kottol belcon til kalaf ! ».

Soriaf gu dimlapira va ebava, Ngoc Tâm tawadayik lwiyer da afizmielon detcer. Sielon konviele ta eksalustera ve govankriyir. Viele tiyir gracaf, tivap pok tel inaf va int ve ewalzeyer. Pedran gan listuca ke Nhan Diêp, dolekik doon toz prilayar nume tenon brostayar aze van warzafa nia ve vanstayar. Dimpiyis is yatcaf, Ngoc Tâm ve gorayar da va kulaf dolekik onkar. Kaiki konak abrotcif aneyaraf aksat ve kiewaskiyir da vaon katrasir. Va kurenik ve katrasiyir aze puon ve drageyer da in kazokever. Giltis va drikafa blira, battel va bata dragera ve vewayar. Acum icde intafa renara tawadayik ve zo fraskeyer nume pu kurenik ve kaliyir : « Rin til da va jin bulul. Vexe va tela baroya dimbliesa forteybelaxa gimayana mo rinafo alto godimzilil ». Tis kalaf da va intafe akoydafa kurenikye batinde drikapon rodakteyer, Nhan Diêp ve ekeyuyur da geltpuiler. Vexe viele fortey toz traspuyur, in ve awalkeyer. Bata foktafa zivolikya va varafa bulura va tamava me rotrobundayar. Koon ve dimtalayar, va int artazukayason ton bezama kotviele onkasa va Ngoc Tâm ta da va tela baroya forteybelaxa vanstata ko ayablira dubier. Kan valpok yolt bat bonolam stekeon zo grupeter.

III. 3. : Imwugal ke rena (Vietnama)

Lekeon grutakirafa listapafa yikya tiyir. Varteyena kan renapara gan guazaf layesik, bas in va inafa skera va kalskunjura al kazawayar. Batinde yikya al vanpiyir tela lokiewafa layesikya ke patcta nume ta lusteru va inafa ribiege se lantan yo sumupon piyid.

Wison da intafa skuna kobara tiyir maneke kiewatcafa, in zo felbeyer. Gadikye va ugal is keuca maneke al ektuyur ! Baton, wale nasbeafa rena is exavafa albara, blira ke jotaf layesik traspuhur.

Vexe guazik pezteyer vielvielun tuacawes nume va intafa nasbeikya xuvayar ta da in kurer. Kalaf gu intafa noelafa blira, va mecoba tozion djugildeyer. Azon, va gadikye me djupuidason, turkon ve naleyer, me roviskon...

- Gadikye, larde rinafa kuranira tir mana, kuret . Anton tanon kredat  : jinafa takra mu tel gurayetes va kotunaf lag dem meroroatalene raltuke. Fem en gotitir afriskaf.

Guazik, kalarsaf wison va progenhesa inya, meklabuson ve naleyer. Ko kotrafa gola boreon razduhur da nasbeikya tiyir gokurena ise va tela kreda bazeyer. Jontik espusik bam ve frubdeyed vexe yikya, kotviele levkipesa, rindeyeson va sinaf lay se ise kotviele trasison va konaka afra va sinafa abduhara vewayar. Me keyuweson ta da kurer, gan bata warzafa vefara toz zo relandeyer.

Koe aalxo, antafe yikye bliyir, ke dan antaf dositik yo tiyid sveri is aal. Dere layesik, gan gadikya xonukayasa weti konaka tanda va exava al raveyer.

Nisu va jotafa kuretena layesikya va in ve artayar nume ve trakuyur da boreon dulzer. Me zo kaliyir da inya tiyir listafa is zijnafa ? Vexe yikye boreon gripokoleyer : ede layera va afriskaf lag va in me zvakeyer, kevoke ta seotara va meroroatalene raltuke va birga me grupeyer ! Wison da in tiyir volkalaf, sveri nik vaon ve powayar :

- Va birga zilitisa pu rin va bata yikya en djugrupel ?

- Kax, jinafa swava gan batcoba anton zo kereler voxu men al tras  !... in gripokolenon ve dulzavayar.

- Ten temel ise va jin radimelanil ! sveri ve kaliyir.

In koo aalxo ta kakevera va tana nikya va in aludevon ve vanstayar. Diolikya bam ve kaliyir :

- Ta seotara va aneyana kseva, va kot geltnaav ke rinafa nuba aze iskel da fortey va lay ksevar.

Pokolepeson, yikye ve dimpiyir aze va pirdaks ke diolikya askiyir. Lay va intafa lolistafa kseva ve nariyir ise razduhur da kotunaf lag tiyir. Vexe jotaf espusik va slik fortey al ziliyir nume boreon astirbon ve vanpiyir. Diolikya, mafelasa va inafa takreluca isu giuca, gan sveri ve zo elogayar nume ta grelera piyir.

Nemon griakolayan, va intaf lag, va klaim, pu yikya bam ve bureyer. Battan me loon ve rokrulayar : kseva ke lay tiyir liston raltukaf ise fem tiyir afriskaf. Ostik, yikye tiyir zijnafa is plinafe. Sin va sint boreon ve kureyed aze koe aalxo kalon bliyid. Kirka ke yikye tiyir kotunafa tori jotafa tolonga ise sveri is aal va dositik ke intaf nik kalion vanikatcuyud.

Vexe batcoba tiyir vulkuson va awuzawera ke ar espusik yo. Tan, loriyomes dam artan, ve gorayar da va int jaxadar nume ve rieteyer. Grupeyet da gazik va listafa yikya se karolayar nume viele va tana jugemeyer, mecoba roweyonayar da in va dositik doon askir. Kotkane... Sardjeyen espusik va menpera ke yikya bam siskepeyer inde gazik ve gorayar da ko berm va in davon djugalpeyer.

Impavantason da koe widava kurenikye va sinaf lay se doleyer, gazaf sayakik yo va yikya batenide ve guldeyed. Sveri ve yawapayar da va int walplekur vexe ton meka sa ve zo atayar. Koe gojuca, yikya, ta da va raltukaf klaim layeyen gan kurenik vanburer, nemon ve ugaldiyir. Ba artlanira va berm, ta da icde kiewatca va sopura va gazik walzed, sayakik yo va inya guantamayad. Gripokoleyen is vewas va abdiplekuna enipa, layesik va bat abic verast ve impavantayar nume ve kseyer, kan raltukaf klaim va int rumkason...

Icde bat warzot givanon, gazik ve tuyatkaweyer maneke ve benplekuyur da alto zo konomulkar aze sumon sumapon zo vanstar, ta da in va pulvira icde inya meviele anamgildeter.

Remion, kurenikye kou widava al dimpiyir. Akoyen gan gracuca ke kurenik, va awalkafi sveri boreon ve trasiyir. Aal va sokiyisa coba puon pwadeyer. Nigoviskaf, in tite aal va sveri kotawayar. Azon, laizon koswan, va diolikya ixam tolon agralapon pomayasa denvulteyer. Battan ve pirdayar :

- Til keaf, nik ! Antafi sveri va rin ropomar.

- Vexe in tir awalkaf. Jin vlev aal vaon su kotawá ! in ve evieyer.

- Batcoba tiyir tela lokiewafa gonaskina coba, diolikya ve karavalduyur. Va imwugal kel aze sveri dimblitir. Bam va gonaskine pu rin kalitil.

Gabentafe vox pokolemese, yikye mekeon keyer da fentugal tenuwer. Sveri, ba taneafa imwa se ke imwugal, ba gazda tite aal lize tiyir kotawanafi, ve divmodayar. Katrasira do intaf dositik yo tiyir kontesa vexe kaliapon, pokolepeson, yikye va pulvira ke diolikya ve setikeyer.

- Pu jin kalil, sveri, rin til tel antaf rodimdrusus va jinafa renanikya, ve abreyer.

- Ko berm lanil, sveri nik ve benplekuyur, aze va raltukaf klaim ke kurenikya dinel ! Azon, erutul da xo lize alto dayker pu rin zo bazer ! Viele titil, mo nomulk va klaim plekutul aze ketel !

Yikye van berm boreon ve mallaniyir ise va kotcoba pirdayana gan nik askiyir. Seotayane va klaim, oulon ve etrakayar ise niga moe gexata lingeweyer. Tan sayakik, konten gan gabentuca ke layesik, pu in va xo lize kurenikya daykeyer, bazeyer. Mekeson, in ve tollaniyir ise ta da va mevtava zomer abrotcion abrotcipon laniyir. Tuke bazera se ke susik, va arula lize nomulk al zo jovleyer, volwavdon ve trasiyir. Oulon ve zidepeyer ise ve tiyir gabentapaf. Motidason va

puidera, kalion ve dimaytcuyur aze, inde batcoba al zo dojeniayar, mo nomulk va klaim ve daykayar aze keyer.

Gazdeldeon, tozi afizara, yikya va moxinaf flint ve divlaniyir aze va renanik ve dimtrasiyir. Battel keyuweyer nume den sin vaon tixolapon dimstayar. Tolwison va nikya sveri is aal ve tiyid kalapaf aze kottan yo tamapon di bliyid.

Mali bat vartaf viel, aal imwugalon sokimwer ise kota imwa sotir raltukanhafa. Meroroatalena.

III. 4. : Yikya dem kofigas usukeem (Laoa)

Lekeon tiyir ayikya, nhobrafa is nasbeikiskafa, blisa dive wida. Intaf ind tiyir aalxo ise nik yo tiyid dositas sulem yo. Ta remblira, va gedrafu tapleku se malestuyur ise onayar ise va blifa kuksalava uliyir.

Konviele koe aalxo in va sinka aneyayar, ve vofayar da siputeper vexe va kuksa al illaniyir. Va ujiwa ke ironokafa muvara bam ve wiyrir nume art siput di uliyir. Azon, va int tildemeson, ve vofayar da ujiwa tiyir tagelton tazukon gu nuga ke fuzol. Mea trakuson va batcoba, wan laniyir.

Arti konak aksat, ayikya va ilamtafa nasbeikya ve nasbayar. Tozion, kottan zo gevayar, vexe in bakon al undeyer : bat nasbeik va lava uliyina koe koinga ke fuzol anton rodaneyir. Rumeikya tiyir cuisafa ise akoyesa pinta, male usukeem plinapafi kofigasiki diveksoyeweyer.

Koe wida, yoy se pulvipiyid nume kottan boreon ve grupeyer lizu rumeik piyir. In koe rena ke gadikya laumayar voxe meviele va ageltuca ve grupeyer ise dume rumeik yo vaon balgeded, axazeson va : « Nasbeik ke fuzol, nasbeik ke fuzol ! ». Inya zo puidapayar voxe nekev karakera, gadikya va mecoba djukaliyir. Konviele, pezteson awalkesa, gadikya adim ve gorayar da va ageltuca welidar.

Rumeik, vanpiyis listafa yikya, ve mallaniyir ta da va gadikye, va gazik ke fuzoleem, aneyar. Va in kalion trasiyir aze va debala pebuyur. Gasik, rodaxas, va posara bam ve vebayar :

- Ede en til jinafa nasbeikya, va jinaf talgaveem melubeson is borajiskon romoovultetel.

Yikya va posara en ve kiewaskinhiyir, daavon gu fuzol kalapaf trasiyison va nasbeikya. In boreon askiyir da mu inya bermap zo vevedur lize raveson va grupera va gadikye yikya kalon runion bliyir. Gadikye vaon sonteyer vexe va vansara va berm pu kot diveik al pouyur. Nasbeikya boreon toz argaweyer nume kene kuksa klokesson ugalzepeyer.

Batinde konviele, fuxason da va tel dan co-trasir in co-kureter, ko lava va toloy usuk dem jonte pilkovafa dakela ve kabuyur.

Gadikye bat gemelton ve gorayar da ko sumefa coyunta aneyar. Jotafe sersikye, trasiyise va usuk yo, pu yikya va int bam ve atoeyer. Sin boreon va sint ve kureyed ise nasbeik yo kalion piyid ise va berm tuitupayad.

Vexe arti gracucapa gadikye va tcabanhera dimpiyir. Nasbeikya, va pouira va vanlanira pu kot diveik setikeson, ko aalxo ta tarutera va gadikyefa zidera va kurenik is nasbeikeem ve preytayar. Battel va mecoba ve vofayar ise ve piyir ta da walzer da ta tcabanhera boreon mallanitir.

Yikya bam ve askiyir da yasa dimpir. Vexe, akoyera, gadikye lowaveon dam abdiwinon ve dimpiyir. Ve zidepeyer nume div berm va kottan ve aloyayar... voxe davon ve batceyer. Keskeon, nasbeikya is inaf kurenik isu nasbeikeem tiyid intafa antafa yasa, ise medjuzavzayar antaf. Pu kottel ve ixeyer nume daavapa va berm konakaksaton tukotrayar.

Konviele gazik ke fuzoleem, tuguazawes is peztes awalkes, ve askiyir da nasbeikya pir aze in ve kaliyir :

- Boreon fu awalké, vexe ta da me puidetel, mali awalkera va jinaf talgaveem naritil aze mo kuksa vaon aykatal. Davon bat vanpitir moavafa tota vanstatasa art tamava va win ede jugemec.

Radimi sugawalk, yasa mo talgaveem va int kle ve rundayar. Bat al vanpiyir moavafa tota dum abdiplekuyunon. Vexe ortlik rubayar.

Koe aalxo ikorafa diolikya kruldeyer. Tiyir renasa va jotafe sersikye abdi da in va yikya dem kofigas usukeem kurer. Kagrupeson va korik yo ke tota moo kuksa, diolikya ve gorayar da va int jaxadar.

In ton niluma va int ve artazukayar aze va tota lize tiyir yasa boreon ve vanlaniyir. Sersikya, jekuna gan bata cuisafa imwa, ta yestara ve titalayar vexe ko lava ve lubeyer nume ton jidol boreon ve zo artazukayar. Kevoke ikorafa diolikya, do kurenik is nasbeikeem va sersikya ixam al ikarundayar.

Ede kurenikye va mecoba vofayar, volson nasbeik yo va bata ayikya mougestusa va sin me kagrupeyed. Ve gorayad da va intafa gadikya aneyad. Boreon vaon ve trasiyid. Keskeon, va aalxo remlanison, gildeson va borera, ve zo evodayad aze va bores kimtaf jidol ve kakeveyed. Va gadikya davon ve kagrupeyed. In ve pebuyur kane va ayaf tazuk rodinnarir.

Bakon, sersikye va ortara al vofayar : usukeem ke « kurenikya » va bata albapana dakela mea divdaakeyer. Va griawira ke nasbeikeem al dere rabaté. Bores vox gwidaf, va diolikya ve gluyedayar aze va dimpira ke nasbeik yo keyer. Sin boreon ve dimpiyid aze va kotcoba pebuyud. Endaavapafe, sersikye djumaneyayar vexe nasbeik yo vaon ve azavzayad : ta da inya va ayaf tazuk dimnarir, diolikya taneon zo gonatar aze ko fortey jidol zo perdoer. Batcoba askiyina, yikya davon va ayaf tazuk ve dimnariyir.

Batinde sin, moo kuksa riwe vaon atayasa, vion is itupon wan koyayad.

III. 5. : Tokdume sulem va ault digir ? (Kamputcea)

Brahma, lorik va kota redura, deasemeyer. Batdume mo Tawava da da va intaf grabom mafelar moekote gipiyir. Auluca ke aalxo is tildesa traspura ke kuksa vaon vecayad. Vexe batcoba va blira is lizira graciyr !

Acum in va sulem yo ve ganduyur, ta lo blira, pu sin zilison va amidafa kseva yo isu tazuk se. Zo felbeyer : fuzol is jaktol is wocol is sveri is bresitol, sulemeem tamon sobliyr ! Kot sulem tiyir tanaf is kalaf, trutca tiyir kotunafa. Neke pintama, mek tiyir aultkiraf.

Ageltafa, rieta en al gepoyteyer vexe undeyepeson, in va beta favlaca me guzekayar. Brahma tiyir valeapafa maneke wan reduyur.

- Kiewapafa, larde sulemap moe Tawava sonasbalker, noelkeon yawá da redú va sulem yo pinaf maneke tid nemon rowin. Leve sid ok koe amna blitid voxe titid vrebaf gu reduyuna milbava.

Nemon kalina, davon askina. Batinde beza is slakol is perake ve kobliyid. Tan sulem zo felbeyer maneke ta grewara pu Brahma va rotaskina coba ve eruyur.

- Agralafa varteba, larde baton al yoltar, rieté. Oye da va ziliyina roti ta layera va stama is ta warzera va fem viele kuranyl digil, do Tawava jinafa gluyara titil ! Kotviele sulem yo pu jin co-djupulvid, van jin wital nume icdeon pulvitit. Titil minaf staksakirik.

Varteba yoke bati warzafi fli tiyir kalapafa is derbepena.

Batinde, kot sulem yo tamanhon bliyid. Vexe Brahma, en rulesa nomhelafa, gan intafa redusuca boreon zo guoteyer. Va ar talas sulem talason lexus ve ganduyur. Kan valpok vaon ve yoltayar. Tiyir lanaf da in gan kot ar sulem co-emudenher. Vorse, me di tiyir. Ageltafa, tozion, sin tiyid valeanhaf :

- Djay, mana lexama tir plinafa !

Vexe kaliapon batcoba tusetraweyer :

- Arliz dam koe jinaf oblakeem loral ! jaftol pu valpok kaliyir.

- Batcoba tir slika, jidol bulayar, arliz dam aname jinaf iteem vefal !

Yatkaf kir batinde ilikatcun, valpok va jidol ve puileyer. Ve gelavayar... nume ve krupteyer da fortey ke vegungik yo tiyir kiewapaf ! Geja su zo dakteyer. Valpokeem boreon ve vanpiyir rotabin ise va kottan puileyer. Ise oye da kaliapon sonasbalkeyer, metan zo guvawelayar.

Sulemeem va pirdot ve askiyid nume ve gorayad da ta aneyara va Brahma stakser. In va temereem ke intaf redunik yo nume ve abdiplekuyur da tcineter. Opelanhon ve trasiyir :

- Va batcoba ault co-zanudar ! Aultzekason, sulem va valpok co-rotaloyar !

Va varteba ve tolrozayar aze ve kaliyir :

- Va rinafe arge su teiné. Pu kot artan kalil da sieleldeon, kotrataelcekon, ko arula tisa gelbe bak muvaraviel in pitir. Walzilirapa va ault yo titir ise kottan va tel djumen solnaritir.

Kakevetcura ve tiyir. Sieleldeon, ko arula kot sulem va int kabelcar. Kore konaka kevidura ve tiyid, kottan ve trasinhiyir. Kottan ? Me koton.

Keskeon, libol, nekev karakera ke intaf nik yo, va rosokera abdualbayar nume tanion kaliyir :

- Ugaldí, ugaldí ! Logaveon lanití !

Azon toz mielayar, nume libol toz dwiyir. Falon, va bresitol ve kozwiyyir :

- Ex bresitol ? Tokliz lanil ?

- Ta aneyara va ault va arula vanvulté !

- Va tanoy mu jin dere co-ronaril ? Vay !

- Me gildá dume me miv lanil, vexe dotrakú va rin djuzaná !

- Grewá !

Nume van arula wan laniiyir solve da libol toz tolkenibeyer. Vexe moo kelda bresitol rosokeyer nume va arula gaveon ve artlaniiyir maneke va antaf tanoy ault ve trasiyir. Falon bat va in dojenianhayar.

- Kiewafa... vexe libol ? Va tokcoba puon vanbureté ?

Kotliz gripokolenon aneyason, in va imafu fixu bam ve kozwiyyir nume ve konariyir.

Van aalxo dimlaniiyir aze va libol ve dimtrasiyir.

- Naril, in ve kaliyir. Batcoba anton zavzayar !

- Tokcoba ? Vexe va tokcoba trakul da kan batcoba rotaskití ? Kev valpok batcoba meinde betatar, batcoba !

Ksaben bresitol ve dulzeyer :

- Tir tavera tori rin. Daletoe ravetel da gan int lodam artan kotviele zo zanitil ise moekote, ravel da va rinaf digiks ixam albal !

III. 6. : Muruga is Edumban gulik (Malaya)

Agasthiyar proyik tite toloya mevtava ke Himalaya kaatoesa va Shiva redus lorik isu Sakti giblikeyer. Okie konviele loon sum Pothigai widava lize daletoe fu irubayar va sin ve djurembureyer.

Bam proyik pu Edumban gulik, pu godevrik ke Muruga, ve eruyur da battan ika in va sin burer. Gulik ve krupteyer da batcoba tiyir ara zanirinda va intaf lorik nume daavon ve naleyer.

Vexe, beka in tiyir Edumban poik, yawayar ise wan yawapayar, me kiewaskiyir da va bata mevtava se levmadar. Pu Agasthiyar proyik ve eruyur da battan pu in va askirinda taver. Kle va taneafa dirgara ke Muruga is decitoya ara sonterinda va Lorik taveyer.

Tuke bat warzot nelkot se, Edumban ware ve yawayar da va mevtava se levmadar. Kiewaskison, perake yo ve awiyid ise davon ve tuwazdelaweyed. Pokeon moion nukap ranheyer. Vepokaf, ta vaniksantura va mevtava se ben naaveem ke nuk, va wazdel yo faveyer aze mo epita ve plekuyur inde al wiyir da siniaf dolekik yo askiyid. Va taneafa dirgara ke Muruga vosentason, va mevtava se ve grulevmadayar aze van widava toz koyayar.

Lanison, dulkaf is abidas Edumban va peztakapa dem okluca is intotcuca laizon ve peztaleyer. Ex en ! Va mevtava grubureyer, tir jontikcoba ! Vexe intafe jine ve kaikayar. Muruga, enintesa va nakila, va betawera ka gulik ve vofayar nume va oviskuca is mefavluca ke intotcuca is jine pu in ve djutaveyer...

Artimon, Edumban pezteyer cues nume ta tildera ve azavzaweyer. Arti konaka oula, fedaf is gadiaf ve divmodeyer voxme ve kiewaskiyir da va porn levmadar. Gevan, konakviele ve yawayar. Giopon.

Laizon, va vewukafa kipera ve gildeyer. Takamadason, va yikye ve kozwiyir. Do peya koe nuba, battan kipepeyer. Yatkaf, in kevon ve evieyer aze ta dendara va int ve divkabuyur. Vexe yikye ve tiyir lodeksafe nume va in peyason ve sagondeyer. Viele ve divmodeyer, Edumban va intafa rokla ve vofayar nume, tolon dulkaf, kabdu yikye davon ve pirileyer. Va Muruga adim ve kagrupeyer.

Muruga icde intotcawupe va in ve fanhayar ise ve walzeyer da moekote in va jine kaikase va int vol isker. Va in ve kumziliyir ise ve benplekuyur da in va mevtava se lize tid isker. Vexe, rabateson da antafa folixa ke gulik va madara va bata mevtava se al noveyer, Muruga neke zo keldaskiyir. Pu intaf sagikeem da va tula ke Edumban daletoe milaskir ise va in folixon is abidon bliker kle ve eruyur.

In va aptafa runda tite mevtava pu Edumban ve doziliyir, ise vielu kottan pis is blikes va Muruga va Edumban taneon gobrudir. Batdume rune kota dopewa tarizana pu Muruga va kudja va gulik rowit.

III. 7. : Vunda va toloy awalt (Atayal – Taiwana)

Lekeon toloy awalt koe kelt tiyid. Tan tiyir lopwertaf dam minaf noelaf awalt. Saz tiyir idulaf is rodaf, kota kuksa tiyir rodafa nume tapleku se me rotatriyid. Bat toloy awalt sotiyid koe kelt acum afiz is miel me sotiyid. Kottan mejeper. Konviele ta yawara va tcineratrasira Atayal sane va int katanayar, nume gorayar da va tan awalt atar. Baroy gejik ve tukuranaweyed aze gebureson va baroy pintik ve mallapiyid.

Lanira van awalt yo tiyir abrotcifa. Darpe tanda se baroy gejik tuloguazaweyed ise pintik yo tugijaweyed. Tenion baroy gejik darpeon ve awalkeyed voxe baroy tugijaweyes pintik van awalt trenayad. Konviele ve artlapiyid lanlize bat awalt yo tiyid aze ve gorayad da kan intafa tceka se va tan awalt atad. Toz tcekayad. Awalt lembieweson toz fortayyar. Fortey mo taka ke tane baroye yikye ve lubeyer dane goldeon ve awalkeyer. Toloy artan bakayan ve otceyed.

Tele toloye yikye ve dimlaniyid. Viele ko wida ve artlaniyid tiyid tuguazaweyes. Mali bat viel anton sotir tanoy awalt koe kelt nume afiz is miel tid sosolwin. Batugale sowin tael tir zavzaks ke awalt lekeon balieyen gan budaf gejik yo.

III. 8. : Xansey is Bansey (Nepala)

Xansey is Bansey tiyid toloy nik. Millize kobliyis is belcon varteyes, sinafa nuca tiyir merotaskina. Nemon divlaniyis va arula lize do kota gadikya bliyid, mallaniyid aze koe pokefo werdxo is aalxo konakbartivon vefayad. Batvieli, kotcoba tir preksafa ise tir gimbafa toza ke vunda. Mecoba cugunaykapafa, win kevbenutuc. Iskec da taveson dume bata naca tir gevasa va win akoyé : Xansaraj, ikayoltkiraf gu Xansey, tir jotaf jaftoloc. Luxe Bansaraj dere yoltan kan Bansey, tir jaktoloc milklaaf gu Xansey. Kas va jaktoloc is jaftoloc belcon vefas konviele ixam al wic ? Kottol gildunhuyur ise va meka rotaca krupteyer. Koe krant lize sin bliyid konakviele sinafa kamamasa kiperu se zo gildeyed.

Tokinde batcoba tiyir rotisa, win pu jin kalitic ? Batcoba tir opelamafa is gabentapafa eke Xansey is Bansey meviele al raved. Tir lazava va bata volgiltafa naca : konviele, jaktolya va aalxo divlaniyir aze va estutuna coba aneyayar. Fentugal artayar nume koe aalxo wivgeem vanpiyir riaf. Genasbalayas in, ta moblira ke pintik, va po is fa olegayar. Adim, va werdxo lize jaftolyapa baspeyer ise va ironokafa brixu zavzasa abdi taneafa noldara muleyer, ve artlaniyir. Jaktolya va int abdion ve kutcfrineyer aze ve divkabuyur. Vexe jaftolya vaon al kozwiyer ise kovudana ve kaliyir :

– Segayel ! Va jin me davon atal !...

– Tokdume ? Jin koe jivot va pintik dí nume aelepé ! jaktolya ve gabeyer.

– Larde fu til gadikya, va jin fu gildal. Va jin disukenhel, wil, dere jin, va pintik kes va koblira koe jivot, dí. Ede va jin djumestul, kas icle co-rokel da in di kobliir ? Moion, pu rin tití, abdiplekú.

Jaktolya undeyer aze pu int arldon ve kaliyir, stekef jaftoloc vaon me al rotuyur nume rokanhayar da in blir ise vanpir losudaf...

– Dotrakú, in pu jaftolya ve kaliyir, vexe ta da tí lanaf da va rinafa bosara tarkatal, va batcoba fu askit. Ko bata arula, batliz pokapon, do jin fu pil aze va koblira ke pintik yo belcon ketet. Azon, va rin estutú.

Jaftolya, trobindas vox keldaskin da ronasbatar, va jaktolya ve radimelaniyir. Bak walukam, sin ve radekayad.

Kaiki koblira se gadikya se gan kontega yo zo nariyid ise wison va pintik yo nanhon laumas tiyid kalaf. Safta se ugalzeyed voxe sin me vofayad. Jotik yo koe aulucanha bliyid, do renara ke gadikya mu bat is kiewati ke renara ke nik mu ban.

Vexe solve da Xansey is Bansey tiyid diveon ise vefayad, jaktolya pu jaftolya ve kaliyir :

– Va abdiplekura setikel ! Jinafa mola dimpir, eldeon ko aalxo lodilamon mallanitul ! Va rinaf pintik walzetel da me dimpitol aze va rin radimelanití...

– Dotrakú, jaftolya ve dulzeyer, vexe pu jin abdiplekul da pu Xansey me uzatal viele batlize mea tití !

– Denon ! Batcoba pu Bansey co-puiderser ede va intaf antaf nik co-drasur.

Sin batinde ve askiyid. Gazdeldeon, jaftolya pu pintik ve kaliyir :

– Xansey terktal, ta aneyara va lomildafo baspexo lodilamon mallanítí. Va afizcekon ekedacek dem vrod pu rin iské. Vexe setikel : ede vrod co-vanpir keraf dum fortley, tir da co-awalkeyé nume me dimpití. Al gildal ?

– En, gada ! jaftoloc ve dulzeyer, moobrason va bata pulvira.

Keyuson ta da va intaf nik kazokever, teskeson ve mallaniyir. Xansey kotviele al tiyir tel lovoldwis ke kottol ise teskeyer ise kipeyer ise ta deasera va Bansey stuglacupuyur. Jaftolya taneon ve divlaniyir aze ko aalxo istlaniyir. Azon gadikya ke Bansey ve piyir ise va in ve walzeyer :

– Bak varaf vielcek diveon tití. Me bonacul ise va rinaf nik viunsunhul !

Jaktoloc ve epitamadayar ise wan vefayar. Tiyir tel lodekemaf ke kottol isu lodundes. Fereon va intaf nik gonazavzayar abdi da battel va wupefa coba askir, opelon ta tcongera.

Afizcek ve tenuweyer aze miel mo krant toz lubeyer. Puskeyen vox kalaf pintik yo va arula ve dimlaniyid. Xansey va vrodkirafa ekeda bam ve kozwiyir : plawa al vanpiyir kerafa ! Bam setikeson va pulvira ke gadikya, in ve ikuzapayar. Bansey va bati arulaki ve vanvulteyer. Wison va nik maninde tis zo ropplekuyur nume ve eruyur :

– Tokcoba sokir ? Tokdume baton borel ? Kalil !

Bam jaftoloc va varafa rupa pwadeyer. Toloy nik abrotcion belcon boreyed, jaktoloc tori jaftolya kotviele tiyisa dolgeon vonafa donon ikuzayar. Sin ve komodeyed, tan kev artan tison licanaf. Gildeson va dimpisa gadikya Bansey ve divmodeyer :

– Gada, toklize tiyil ? Al vudeyé da rin dum gadikya ke Xansey tenuwel.

Aze in va rupa silukon pwadeyer voxe laizon ve vofayar da gadikya me terktayar. In ve etrakamayar :

– Kas icde jaftolya va coba sokiyisa grupel ? Kalil ! Inafa awalkera va rin me puidar ?...

Gadikya va mecoba ve dulzeyer ise ve fandizaweyer, volaelesa. Bansey bam ve wiyir da jivot ke jaktolya tiyir sotcenapaf kir estursuyus. Davon ve vangrupeyer nume tolon toz boreyer, voxe batviele, golde udutuca ke gadikya.

Remi moif viel se, jaftoloc vewayar da va int gestur ise va gadikya boreson imaxuyur. Intaf nik, merotis va pomara, va varafa ziduca mo intafa gadikya ve plekuyur nume puon ve kaliyir, solve da Xansey kenibeyer :

– Jin dere, kali da kabdue jaftoloc milgaf werdanh tir mea estutú !

– Vexe tokdume ? Rin, va intafa gadikya al me drasul, in ve dulzeyer, stuben wison da pintik maneke groleyer.

– Larde va in al atal, godimempal nume va Xansey gopomal !

Jaktolya ve undeyer aze ve mallaniyir, gabentafa wison da jaktoloc tir liyatkafe gu in. Turkon, in va wayeda opelon al tarkayar. Va milgaf werdanh ve trasiyir aze abdi dimpira va arula ta ulira va kuksa ve vanlaniyir. Vexe intaf nasbeik al radimelaniyir aze ko salt vaon ve platiyir ! Me levbureyer da golde intafa gadikya intaf nik tir ligabentaf, acum al gorayar da va inya atar. Jaktolya kalion ve wizuweyer, tisa gamiarsafa gu vumbeyen jaftol.

Batcoba askiyina, Bansey dimpiyir aze pu Xansey taveyer da dere intafa gadikya al awalkeyer, soe mepebuson va goaspileem ke awalkera. Sin abrotcion belcon boreyed aze arldon ildunuyud. Gadikiskaf sin, ton tela lokiewafa gildunhura, belcon laumayad. Vexe jaktoloc, noelkeon vanpiyis jotaf jaktol, va nik dwiyir. Keskeon battel tiyir tel lodagralaf voxe nuvelayar da va anamefe wupe se isu govitaf sulem yo me vofayar. Konviele, in va nik ve rozayar :

– Xansey, ko aalxo konakvielon fu mallaní. Kas antaf gruwegutul ?

– Denon ! Va jin vol krafial ? in ve fuglayar.

– Ekemon pulví ! Tir biotama, pu rin zilí. Ben berga vaon plekul ise viele va pomara olegatal, va in popon tunoliesal, nume gildeté aze artvulteté, dotrakul ?

– Dotrakú ! kipeson is doimpason va nik ko tanamura koe werd jaftoloc ve kaliyir.

Icmilon dam batcoba al zo abdiwiyir, Bansey ta tcabanhera eldeon ve mallaniyir. Tozion, va Xansey guantason tiyir guyamaf vexe kaliapon tcabanhera va intafa varafa obrara kagiyir. Va wivga kalion toz ulijdayar ise ta diltura va int egayar... viele biota ke Xansey yatkon ve tauleyer. Jotaf jaktol va tcabanhera davon ve jovleyer ise ta grelera va nik vanvulteyer. Va in aulon senhes koe werd ton levkiperapa bene kutceem ve trasiyir.

– Ex, Xansey, tokcoba sokir ? Me keunil ?

– Me, me ! jaftoloc kipeson ve kaliyir. Opelon tiyir ta da ageltá da va abdiplekura co-lotil !

In gan askiyina randayera va nik zo felbeyer nume wan kipegayar.

Jaktol va mecoba ve kaliyir vexe riyomeyer da va intafa estura al jovleyé, me ta grelera va nik vols mukara va inafa kranderaja se.

Xansey ko aalxo tolon ve mallaniyir aze va aelkeldaskira al kiewaskiyir viele biota toleon ve tauleyer. Elvaf ta da toleon me zo rofaver, ve gorayar da va intafa bosara lotir vexe batviele oviskon mevulteson. Ostik estuks va jinafa uvoona tervayar. Liz va Xansey al iskeyer grutcion laniyir nume aulon meipeson ve artlaniyir.

Va coba in bam ve wiyir nume va intafa ewaruca ve batceyer : atelonhik yo va jaftoloc nik walgabeyed ise ta estura tey ixam al zo egayar. Va batcoba wison, jaktol ve zideson is gabenton jaktolieyer. Ayik yo nhebaweyed, titicken gan zidera. Bansey pu sin ve benplekuyur da ko tey va varafa atela is niskeem ke nik plekud aze otced. Atelonhik yo davon ve askiyid aze va betcoba meeruson ve mallaniyid.

Jaktol kan intaf varaf ikuzeem boreyer ise piron batceyer da me al vanvulteyer, kore batcoba co-tiyir ara lionara ke nik. Icle Xansew wan co-tir blis ede in me al tiyir oklarsaf.

Batlize izva ke Xansew is Bansey gabenton tenuwer. Va kranav me levbureson ise lente ciwan iteem ke pokef ayik yo, Bansey ta da do merogreleyen nik awalker, ko tey va int poon welveson ve kabuyur ise va int vikeayar...

III. 9. : Nandi Vishala (Barata)

Nandi Vishala tiyir kalafa jaftolya. Koe mona ke brahma korik pu dan al zo firviyir bliyir. Battan vaon obrapason viunsuyur. Kotvielon, brahma korik koe taya do Nandi Vishala kobayar aze ta sinkara is iwolara dimpiyir. In tiyir inaf antaf nik. Dere va int akoyeyer da puon pulvir !

Konviele, Nandi Vishala pu int ve kaliyir : « Feliik kotviele al tir vonaf dolge jin, fu lagá da va in pomá ! »

– Jinaf vonaf feliik, in ontinapudon ve kaliyir, va jin terktanhal aze tagelton askil inde kalí ! Lanil ise va tel lokulaf dolekik ke widava trasil aze va doleray puon dragel : kalison da rinafa jaftolya tir tela antafa grupimasa va decemoya lima kotrafa gu bixe is ye, va rinaf varaf megaks morbel...

Brahma korik ta da va tel pulvis ve rwodeyer. « Jin lanon tí oviskaf, in ve trakuyur, noelkeon va puda se gildé ! »

– Me, feliik, rin me til oviskaf ise en tir jin pu rin pulvis, Nandi Vishala, diepilesen va trakura ke feliik in ve kaliyir.

– Bam, ageltafa ?! En tir jinafa jaftolya pu jin pulvisa ?... in rwodeyeson ve divieyer abdi da kalir :

– Vexe va tokcoba pu jin batinde dragel ? Da va intaf varaf megaks morbé nume va belunda ke varafa blira kaldrasutú ? Meviele !

– Kas va jin kle me dirnul ? Va dan kotviele al rozinulal ? Nandi Vishala ve zo gevayar. Lanil ise askil dum kalí, in karakeyer. Va jin folí !

Brahma korik ve undemeyer nume ve gorayar da askir. Arldon, kas Nandi Vishala kotviele me al tiyir jaftolyanha va dana kotinde al rozinulayar ?...

Gazdeldeon, battan bam ve laniyir aze va tel lozolonaf parloesik ke wida worayar. Va valeapaf in ve trasiyir aze ve kaliyir :

– Weltikye, kas pu jin rokalil : tok sulem yo moneon tid tel lopof ?

– Lanon rokalí, nik, tid tel jinaf yo ! Tela lolistafa is tela lopofa jaftolya se, va rin gofolil !

– Soe kel da va tela jinafa wil nume morbé da boybetatal !

– Ox, ox ! Vexe til laopaf ! Rin va jin puvel. Kle, pu jin kalil tokenide aneyal ?

– Va 1000 talolk pu rin morbé da jinafa jaftolya va decemoya lima kotrafa gu bixe is ye decemmetrolkon grupimpar...

Ton levkipera fuxetolon ludzesa va gexata, volfolis parloesik batgemelton ve gorayar da va taveranha pu bat abdiwarsaf brahma korik rewar, nume ve kaliyir :

– Va morbera plekú ! En tí volkeaf da va batcoba wí ! Jinafa wori popafa jaftolya se me co-grupaskid.

Sin kerí eldeviel kle ve kakevetcuyud. Nandi Vishala is feliik waveon ve artlaniyid. Lima se ixam tiyid kotrafa ise kotcoba tiyir vunafa. Dolekik ve pebuyur :

– Ta wara va 1000 talolk, rinafa jaftolya va batcoba gonaskitir. Kabdue bat aal zavzá lizu in mallapitir. Gonimpatar kali da kabdu jin ironokafa lima tir. Dotrakul ?

– Dotrakú ! brahma korik ve kaliyir.

Battan gorston toz undeyer. Keskeon, jaftolya al ravalduyur da me rorodjeter nume gestiyir inde kan 1000 drikapon watan talolk co-askir. Batinde trakuyuson, laizon ve betaweyer ise koe taneafa lima lize Nandi Vishala ixam al zo vansorkayar va int ve rundayar.

– Djay, abdulnil, in levgon ve ieyer.

Akoyena gan ikatcun kom, jaftolya zavzayar titickenafa.

– Kle abdulnil, en ! Webdaf ! brahma korik ware ve kaliyir, laizon kivason da va morbera tazdar.

Dolekik yoke sugara se ke kevelik kipepeyer. Luxe Nandi Vishala, in tiyir yatkaf da baton zo askipeyer solve da pu feliik kotviele al zanayar. Ve gorayar da vaon randayer nume en ve vewayar da abdulnil. Arti konaka mekiewaskisa yovara bak dana brahma korik va jaftolya lutsagapayar, adim ve gonebkayar.

– Djay ! wan kipeson dolekik ve kaliyir. Rin me ekemon foliyil da tanoya jaftolya, kore tisa popofa, co-grupaskir, en ?

Brahma korik va mecoba ve dulzeyer aze va 1000 talolk ziliyir, va intaf megaks ke konaka tanda.

Va mecoba kalison gabenton ve dimpiyir, jaftolya kadimeon.

Konakvielon brahma korik mea pulviyir meie kenibeyer. Nandi Vishala mea zideyer voxe intafa skuyuna randayera zo argeyer. Denon, feliik va tavera riweyer voxe me tiyir ikoraf. In tolon puon ve kaliyir :

– Ex bam feliik, tokcoba icde rin sokir ?

– Tokcoba, tokcoba icde jin sokir ? in ware yatkaf ve dulzeyer. Pu jin al abdiplekur da va 1000 talolk watá volse va jinaf varaf megakseem su tazdá ! Jin en tí rawanik.

– Tokdume rin batviele va jin lutsagayar ? Kas va rin abdion al volvegeyer ? Kas lente kobara konviele al otceyé ? Me rokayal da va jin batinde askipeyel.

Undeyeson, brahma korik ve irglieyer :

– Va jin ixel, nik. Ageltafa, weti konak viel va jinafa felilera al vulkú, volse batvielon en al zo esteyé, in ve moveyer.

– Rin mu jin kotviele al tiyir vonaf, va rin tolon djupomá. Tolon lanil aze va dolekik wil aze va milafa morbera vexe batviele kovefara titir 2000 talolk.

– Tokinde ? Vaon me digí ! ayik ve divieyer.

– Va jin dirnul ! Ede va jinon grupeyen agralaf felik dimvanpil, pu rin ravaldu da me batcetel.

Karavaldun, brahma korik van dolekik tollaniyir. Batviele, battan en ve kalkipeyer :

– Geltron, va rin me kagrupé ! Ixam tanon al morbel nume al tazdal. Voxe kabdue jin tolon til, jontolon dam taneon battomon morbeson ? Me, mea kagrupé, soe va oviskamik albá nume va rinafa warzafa morbera nalé.

– Batcoba su zo kalir. Eldeon kle ! brahma korik levkipeson ve kaliyir.

Eldeon, brahma korik is intafa jaftolya ba kakevetca uxon ve tiyid. Ayik tiyir toktenaf kire grupeyer da ede co-tazdatar, koe debalaja co-titir. Vexe zijnaf iteem ke Nandi Vishala vaon karavaldumuyur.

Kotcoba sokinihyir. Brahma korik ben taneafa lima ve demayar aze ve tidlaniyir aze va dirkey ve nariyir. Aze ton aliewepesa takra ve kabuyur :

– Djay, nik ! Zijnon abdulani ! Baton...

Nume Nandi Vishala koo lo tev-decemoy metrolk va decemoya lima, lavion me sugason impayar...

Dolekik itafenkupuyur ! Merotisa da jaftolya tir lipofa. Va brahma korik ve powayar :

– Taxa, wal ! Tid rinaf 2000 talolk, vaon al riwer ! Pu jin kalil, tokdroe va jaftolya dolel ? Va 3000 talolk pu rin ikaon zilí !

– Ox, weltikye, vol folil ! Nandi Vishala tir jinaf lokiewaf nik ise jin noelkeon al kagrupé da batcoba tiyir droiskafa ! Vexe grewá ise boreon !

Kulaf dolekik zo ziwideyer ! Geltron, bat brahma korik tiyir oviskaf : in ika jaftolya va 3000 talolk vewar, batcoba meviele al zo wiyir !

Do 2000 talolk ton bagafa takra Brahma korik ve dimdenlaniyir. Va jaftolya ve grewayar :

– Ise moekote va rin grewá da va bata tavera al zilil. Daletoe grupé da erba tir abica ! Ise dum abdion va rin wan viunsunhutú.

IV^{-eaf} luz :

**VUNDA SE
KE RONEFA ASIA**

IV. 1. : 47 samurai gejik ke Akō (Nipona)

Bak toza ke 18^{cafa} decemda, Tokugawa Tsunayoshi shōgun okilajadiwik, sokes koe Edo, va Takuminokami Naganori Akō jotaf jiomik ve segeyer, ta sopura va bagaliafa emudera va ginaf staksenik yo. Dum kotvielon, Higashiyama ginik, sokes koe Kyōto, pu shōgun fuxagoleyer.

Ta da icde kitsend ke shōgun aboyikeem tazukawer, jotaf jiomik pu Kira Yoshinaka, pu zolonapik bagalaf gu winugafa fipta va int ve atoeyer.

Mekeldaskis gan siabekseem ke Asano, Kira, poliaf is fiunton avonanaf guazik, guon ve vewayar da va intafa tavera xoler. Akō jiomik ve karakenheyer da va etrakedafa lidopa ke Kira ilon griwelidayar. Vexe battan ve linveyer da vewar, puvenarison da va Asano ba kota inafa warzafa kogrupara sanegon plukeyer. Konviele, Asano, zuneno da kotviele zo sardjeyer, va wontuca ve drasuyur nume va Kira mo jo is epita abaltason ve bakamayar.

Shōgun okilajadiwik, kowalzeyen icde regala toz riyomeper nume ve benplekuyur da Asano golde relingara va winugik vanmiea Edo lamone, batcoba tadlesa va astirbafa gracera va kitsend, zo esteter.

Asano seppuku migon bam ve kseyer. Intaf Akō jiom gan shōgun okilajadiwik ve zo enomayar nume mon 300 zanis samurai gejik ve vanpid ronin erbudik (feliikiskaf is bliramergiliskaf samurai gejik). Tel lo gejik yo ve tcasteweyed vexe tan, Ōishi Kuranosuke Yoshio, va volmalhaca va feliik me ve ronaleyer. Ta jaxadara va intaf jiomik va 46 ar samurai gejik birgon ve katanayar.

Ta tekara va uculera ke Kira is ta divvawara va toidesik yo, 47 samurai gejik ke Akō va sint solparsaweyed ise nuveleyed da kottan vulkuson va bali ke intaf feliik mivvexon blir. Konaktan ve vanpiyid intakolnasik ok kabaydolesik ok laniradolesik, artan se tujpastik. Kuranosuke va yasa ve buluyur aze va nistafe ruyatxe is tresexe toz nobayar.

Konviele ayik piyis mal Satsuma va in ve kagrupeyer remi da in, ruyaton sagondeyen, koe vawila al komodeyer. Ayik va nhukik in ve askipeyer kire in va intaf feliik me al jaxadayar nume, boiken gan wira va samurai gejik volbagaliaf gu vergumvelt, ko gexata ve putceyer. Regala pu Kira gan toidesik ve zo munsteyer. Battan bam ve jovleyer da kivar da gan zanisik yo ke awalkaf Akō jiomik zo co-dilfutur.

Arti monion tolda, bak miel ke 14 san-toleaksat ke 1702, tel 47 milixusik va mona ke Kira ve ruzadeyed. Battan ve zo gralomeyer aze zo stegeyer da poron seppuku migon kser. Voce da vewayar, intafa taka ve zo gabeyer dum zugiaf gomilik ! Taka ke Kira mo naboxa va Asano koe Sengaku dopewa ve zo rundayar aze tel 47 samurai gejik pu shōgun rictuma ve dunuyud.

Beka sinafa budaca va mafelara ke sane ke Edo al nasbayar, shōgun okilajadiwik golde aksara va drumkafa kevjaxadarafa mwa tori seppuku miga ve lanhayar. Ba 4 toleaksat ke 1703 ko awalkera sin va intaf jiomik ve kazokeveyed. Koto alto vanmiea Sengaku dopewa lente naboxa ke feliik ve zo kowundayar.

Raveson va warzot, ayik ke Satsuma, dan va Ōishi konakaksaton abdion sanegon al lutsagayar, ve kseyer... Konten gan bata zatca, okilagertik ke Sengaku dopewa ve askiyir da pok tel 47 samurai gejik ke Akō in ve zo kotawayar.

IV. 2. : Izanagi is Izanami (Nipona)

Izanagi (ganesikye) is Izanami (ganesikya) tiyid tela anhusteafa tolona dem berikye is berikya, kowisa div kroge kaiki solparsara va kelt sol tawava.

Intafa taneafa yawara walikrara va sorgraf nasbeik, va Hiruko (Vrandegoc, grupeteno wetce Ebisu lorik). Sin va in jovleson xuyavon gu rust ve kototayad.

Folison da rokla va migaja gan Izanami daneyer, kire inya taneon vol pulviyir, sin va miga ve toltozuyud. Ranhes moe keltafa ezasa za, ko taneakafa welfa va kulon wizbunafa kaba ve perdoeyed voxe viele vaon ve divtiolteyed, lubesa belaxa se va Onogoro, va tela taneafa ewala ke Nipona tursia, bieckaweson ve tazukayad. Batlize se tel taneaf lorik isu tisik ve kobliyid.

Viele Izanami va Kagutsuchi ve nasbayar, astirbon ve zo anteyayar nume ve awalkeyer. Batinde va Awalkiktamava ve koayar. Izanagi va in ve radimelaniyir, vexe ixam estuyuson va sinka burmotayana moe tey ke Awalkiktamava Izanami vol rodimplaniyir. Awalkiktamava tiyir koeapeduca nume ta da Izanagi rowir va loitesikiolk ve vanteyayar. Va alto ke Izanami vibano gan zaxaks is lesko ve kosmayar. Izanami ve zo tuzidayar nume ve zidepeyer. Izanagi gan « yatkik » yo onkanon ve otceyer.

Bam Izanami ve vogayar da va 1000 sedenik ke Izanagi kotvielon co-atar. Nume Izanagi ve dulzeyer da milvielon va 1500 warzaf tisik co-redur, batinde nasbason va doca va bli is awalk. Izanagi va Awalkikpatcta ve artlaniyir aze kan pistok va tuvel ve budeyer. Azon ta dimdecenara sol uzerara va awalkik Izanagi ko bira va int kolavayar. Remi da va int kolavayar, konak lorik ve gepoyteyed. Amaterasu Awaltlorikya mal inafa talteita ve kobliyir, ise Tsukiyomi Taellorikye mal roneita, ise Susano Zivotclorikye mal pez.

IV. 3. : Izva va Urashima Taro (Nipona)

Urashima tiyir wawaf niponaf onasik. Konviele, moe piluda gozayar ise va rumeik yo askipejes va imboza kan intaki bam ve wiyir. Va sin ve aloyayar aze ko lava va imboza ve dimstayar. Akoyepenuca en ve tiyir viele imboza pu in ayapudon ve pulviyir ise ve drageyer da in ludev ic lava ta kazawara va gableks doon pir !

Imboza, viele ve tiyir koe lava, toz tulogijaweyer ise taka ton ayataka betaweyer. In mo ge va Urashima ve plekuyur ise ve pebuyur da tiyir nasbeikya ke welfagazik. Artpujeyeson va berm, bam ton cuisafa yikya kotron ve artazukaweyer. Aze pu Urashima va kurera ve drageyer. In denon ve naleyer aze sin abrotcion kalon di bliyid.

Vexe konviele vomejera va in ve nariyir nume pu imboza ve eruyur da battan ta worara denon dimstar. Ve naleyer nume va ebeltaf boram ve ziliyir : moe tadava in vaon beneon co-gosur volse meviele co-fenkur.

Urashima ve artlaniyir aze va nik yo ve aneyayar vexe koe wida va metan ve wiyir. Va mona bam ve vanlaniyir vexe konaktan koeon irubayad. Viele in puon ve eruyur dume sin koeon tiyid, ve dulzeyed da mali lo bar-sanda bata mona va intafa yasa pasuyur.

In icde Urashima Taro onasik va jontiktan ve bibeyer, vexe metan va bat yolt grupeyer. Vaxe tanoya guazapikya dulzesa da ugale in tiyir jotapaf, ayik guon yoltkiraf al griawiyir voxee meviele di zo katrasiyir.

Urashima, kovudan, va sokisa mecoba gildayar. Ve kaliweyer da, rotir, fenkuson va bat bor, sol setra zo co-tunuyar. Vol ve undeyer.

Vexe, arti verast, batlize Urashima tiyir, guazik ranheyer dan negason va blikera ke ilblisik toz boreyer.

IV. 4. : Kishimo-Jin (Nipona)

Velikestusikya va gola kovudapayar kire bas mevofas gadikeem va rumeik yo guldeyer aze estuyur. Mancoba tiyir divulapafa larde bata ayikyaja miv tiyir gadik dem konak nasbeik...

Vielvielou, velik yo griawiyid voxe metan va koncoba rotaskiyir. Bam, kontan laniyir ta da va Buddha tujpastik wir aze va debala ve pebuyur. Proyik undenheyer aze va ekedacek dem zaday ve nariyir aze va in undeson ve nhaseyer. Levkipeyer. Va tcinera diyir.

Gevan sanestaksenik pu in va gonaskine ve eruyur.

– Va bat ekedacek dem zaday naril ise pok mona ke Kishimo-Jin iskel. Koeyeltayason va nasbeikeem ke velikestusikya illanil. Va tujpastaxe dimlanil aze vaon diveyeltal aze kel !

Akoyen vox dirnus staksenik va mona ke velikestusikya ve poklaniyir, icmilon dam tujpastik al eruyur. Vanfrinesa dakela ke zaday ko eyelt va nasbeikeem ke eaftikya vanimpayar. Viele eyelt ve tiyir kotraf, in ve budeyer aze laniyir ta da pu tujradik va inaf vaj kobilder aze keyer.

Yatkaf, Kishimo-Jin, va mona ve divlaniyir kire ba rozara intaf nasbeikeem va int me al nediyir. Bartiv yo anameayad voxe mek nasbeik va intaf pezam nediyir. Ve gorayar da va sin aneyar. Va varafa nuda se isu widava yo isu gola se remolaniyir, vexe van in mecoba piyir. Bam boresa gadikya gripokolenon ten aneyayar.

Bam tujpastik ve artlaniyir :

– Tokdume borel, Kishimo-Jin ?

– Jinaf nasbeikeem... sin al griawiyid... vaon meviele katrasití !

– Tetce, ikuzaturodal, ise va tel yo pis van rin wil... !

Kal inafa oblaka mokipera se artayad nume saipapaf Kishimo-Jin va intaf nasbeikeem wal meem licason kevon ve vanimpayar.

Batvielu Kishimo-Jin va velik ten malestuyur nume kev beta rosokisa volkalaca va kot sin sorubar.

IV. 5. : Maneki Neko (Nipona)

Bata rupa runi Edougal bak 17-eafa decemda tozuwer. Batugale koe Setagaya bam tisa taltexo ke Tokyo, seitapafa grostanafa dopewa tiyir.

Gertik ke bata dopewa va karvol yoltkiraf gu Tama digiyir, ise jontikviele pu bat karvol va sinafa debala temeyer :

- Tama, nekev wawuca do jin va rin sú, kas rinon rotaskitina koncoba mu bata dopewa tir ?

Konviele, Naotaka, jiomaik va Hikone utca, dimlakison va tcabanhera gan muvapara ve zo akoyeyer. Ve gorayar da lev aalap lente dopewa gelber.

Naotaka va karvol bam ve katcalayar. Inafa wanca isu zatca nuvelayad da ganer ta da in va dopewa kolanir. Jekuna gan karvoldunol, Naotaka va xuyavafa brava ve divlaniyir, ise ve askinhiyir : moipon aal ve zo glebayar. Bli ke Naotaka gan bat karvol tis Tama su zo giwayar.

Yoke bata regala, Naotaka vanpiyir yastik va dopewa is inaf gertik. Grostanafa dopewa vanpiyir tela ke Ii yasa nume yolt ve zo betayar vanpison Goutokuji dopewa. Daletoe levgina gan Ii staba dopewa vanpiyir trigafa.

Batinde Tama karvol va bli ke Naotaka jiomaik is wawafa dopewa belcon al giwayar.

Moi awalkera Tama koe awalkikxo ke Goutokuji dem karvol yo poranhason ve zo kotawayar, aze bata rupa va Maneki Neko.

IV. 6. : Tanabata, renasik yo ke Bitejxo (Nipona)

Sedme sinafa vunda, keltaf ginik Tentei va peroya neasbeikya diyir. Tela lojotafa, bagalafa gu layera, kan Shokuio (Layesikya) zo voltayar.

Keve rujda kotviele debanhason, va anton keltafa tomba tori kot amidaf cadim vols unaykaf lay layeyer. Kotviele vura va Kelt tiyir tan intaf grot.

Konviele ginikocya, argawesa koe Kelt, va Tawava ve titlaniyir aze gozayar. Batlize va jotafe jaftolsusikye voltane kan Jaftolikye (Kengyu) gan kottan ve kakeveyer. Sin va sint davon ve korenayad. Mekeldaskina gan antiafa blira koe Kelt is boksafa enintera ke gadikye, Layesikya va skena rena is kalafa enipa is aulafa blira klokayar. Kle ve gorayar da moe Tawava do Jaftolikye dositik zavzar. Sin va merosolparsana tolonga bam tazukayad. Ayikye koe taya kobayar ise ayikya layeyer...

Konaka tanda abdiayad ; male sinafa renara velikye az velikya ve kobliyid. Vexe boreon keltaf ginik, kowalzen icde warzafa blira ke nasbeikya, tizapon ve zideyer nume ta aneyara va nasbeikya is dimstara ko Kelt va norlik ve stakseyer. Solparsana sol dositik is nasbeikeem, ginikocya kranaveson boreyer.

Rabateson griawira ke renanik, Jaftolikye ko toloya buncakita va nasbeikeem ve rundayar aze aneyason ve mallaniyir. Vexe ba da va dositik gralomeyen gan keltaf norlik fu vebiduyur, ginikya ve awiyir aze kan nubazatca va mantafa is aludevafa is iyeptafa kuksa azavzasa lanira ke Jaftolikye ve reduyur.

Vanmanhapan, inye va kuksadomega me djubuluyur. Ise moe ara domega, Layesikya ikuzayar ise ikuzayar, zavzason xadafa gu tolkalina gransera yo ke gadikye djumese da in kelton tollayer. Lente mana stingara, ginik tanon ve kaxaayar : ve noveyer da nasbeikya va intaf fertik tanilanon katrasir.

Malion, kotilanon, ba pereaf viel ke pereaf aksat ke taelevlak, keltafa guvaxa se vamo Bitejjoya (Ama no gawa) va abdarafa remlanida tazukad lize bitejaf fertikeem, Vega (Layesikya) is Altair (Jaftolikye), va rena sotolvruzad.

Kalit da vanafizon, fereon rubixar ; tid ikuza yo ke Vega ginikocya kevon licasa va intaf nasbeikeem is krenugon gisa va nuba ke yerumanik gabenton soborer.

Sintafa folvafa solparsara va kottan ve konteyer ise va kottanafa luntuca ve sumpayar. Batdume, kotilanon, ba pereaf viel ke pereaf aksat ke taelevlak, jontiktan zavzad ise diveon rubad abrotcion nhaseson ko kelt va Vega bitejxo isu Altair. Bak bat viel vamo Bitejjoya telo toloyo bitejxo sonuvelad va sint vanaso.

IV. 7. : Reiz va perake (Korea)

Lekeon tiyir tawadayik wawapon blis.

– Jin va abica taya digí da antafa luezmetca me romidú, in alokon repaleyey.

Jontikviele tawadayik is kurenikya is intaf sanoy nasbeik me estuyud.

– Ede co-mallaní, tanoy gonestun art leon titir, taneanasbalikye trakuyur.

Elvaf, in va yasa ve buluyur. Remo mevtava is krant jontikvielon kelduyur. Konviele, siputepes, poke lird ve azavzaweyer. Va listafa yikya lavalirdesa ve kosmayar.

– Yikya, kas pu jin va ulitina koncoba co-rozilil, vay ?

Yikya pu in va dronza dem lava ve abduatceyer. Uliyison, pu vazon tuckerawesa yikya va dronza ve dimziliyir :

– Tokliz kle lanil ?

– Jin meliz laní. Metel va jin ker. Krabé.

Yikya vazon ve levkipeyer ise, konarison va nuba ke yikye, ve abreyer :

– Kas blira vleve jinafa kepaita va rin co-puver ?

– Va tokcoba ? in akoydenon ve kaliyir.

– Mel gadik isu vuwik tid, koe tamava jin tí antaf, voxe nuvelar da til koe milafa debala dam jin. Acum va sint gokakeveyet.

Yikye ve zo tudaavapayar.

– Mana kalaca ! Va bata listapikya fu kuré.

In ve naleyer aze kal inafa mona iste aalxo va in kadimelaniyir. Tiyir cuisafa oga.

– Donon klokesson, va lilstafa mona meviele co-wiyí. Ise batvielon tir ta blira...

Sin voldo vrutasik ton antuca va sint ve kureyed. Kurenikye kalon is adonenon bliyir. Wale sin kaluca vielvielon loloon tukiewayar. Tanda traspuyer. Konviele, kurenikye pu kurenik ve odiayar :

– Renapanikya, va vo is yasa djutolwí.

– Lanil. Vexe va koncoba djumerú.

– Va tokcoba kle ?

- Dimlanison, va puda kadimeon gildetel. Vol rwodetel, vol !
- Anton batcoba.
- Vexe lagal da me vulkul !
- Dotrakú.

Acum in ko vo laniiyir. Viele kabdu inafa mona ve artlaniiyir, ika monaja lize al bliiyir va cuisafa oga akoydanon ve kosmayar.

- Tokcoba al sokiiyir ? Rotir da kulaf jiomaik va pilkot al luster aze va vevedura va bata mona al askir.

In aname mona mwarneyer : va coba intafa yasa al vanpiiyir djugruper. Loon zo akoyepeyer viele va tele berikye se burese va listafe blujte yo is lanise is pise koe koefo vultexo ve wiiyir.

- Jinafe berikye se, tir jin. Manote betara se bak jinafa gracuca !

Inafe berikye se va in daavon ve emudeyed ise, nemon vukudakiraf, gadikeem vaon vanvulteyed.

- Adim, rin batliz ! Tuke rinafa kurenikya va kota batcoba danuv !
- Va jinafa kurenikya grupec ?
- Denon ! In va jontika erba al stakser ise va twa se al suter.
- Kle batcoba ! taneanasbalikye akoyenakoyenon ve kaliyir.

Gan vonuca ke kurenik ve zo kontegepeyer. Rabateson da intafa yasa kalon bliiyir, mea godwiiyir. Kle ve donekiavayar aze mallaniiyir. Dimlanison, va puda va in rozasa ve gildeyer. « Kurenikya en al juiker da me rwodé », in ve setikeyer. Vexe bulafa puda ve vanpiiyir tela ke gadikye. « Gadikye va jin co-suzdayar ? » nume, in evodan ve rwodeyer. Bam va lukastkirapaf guazik va int zobes moe runza ve wiiyir.

- Rin va perake al kurel. Rinafa kurenikya tir perake ! Ax ! Ax !

Balgeson va in, guazik koe gael ve griawiiyir.

Woltendane yikye toz undeyer : « Ageltafa da kurenik konakviele tir divulaf ». Lokalion avlason, ve tolon mallaniiyir. Den in artlanison, ben tuvel dendapayar. Vexe meka dulzera piyir. Koe eaftaf amlit mona tiyir. « Lanon koncoba sokijir ». Va reyaaleluxaf tuveldilk ve feyer aze koon ve levdisukeyer.

- Ax ! wison va tanameyayase perake sotcese va forteykeraf yoy, in ve evieyer.
- Mana relkaca !

Batoulon sintafa disukera ve gamdaweyer. Moo int perake baron ve tanameweyer aze ve vanpiyir ayikya. Kurenikye dum toa skotcayar.

– Rin va jin me al terktal. Ageltafa da tí perake ise kakeveyen guazik tir jaktol. Cin koe kelt bliyiv. Vexe kire al rolayav al zo reyuyuv nume al zo vebayav da vanmiae ayikeem ton perake is jaktol bliv.

– Tokdume guazik pu jin al razdur da til perake ?

– Ede va jin co-atal, guazik co-trenatar ayik nume va fuda co-tidatar. Vorse, ede jin va in co-atá, kalon co-blití nume va fuda co-tidatá. Daletoe va kotcoba grupé, kas va jin fu atal ?

Bizakafe kurenikye undemeyer nume ve kaliyir :

– Me, va jin is yasa vonon al pomal. Ostik min tit kurenik. Tokdume va rin gonatá ?

Perake ve tiyir valeapafe gu dulzera :

– Va rin en grewapá. Eldeon, va jaktol godoalié. Va jin pomal. Ede co-tazdatá awalketé !

– Va rin pomatá, in zardon ve abdiplekuyur.

Ba eldeviel, kurenikeem ko dojeniayano xo do jaktol laniyid. In va in keyer.

– Rin, kadim pistok aneyal ! ayikya ve kaliyir.

Aze ve vanpiyir perake.

Guyapafe kurenikye va doaliera wale toloy sulem tcokeyer. Jaktol tiyir zugaf is tizaf. Tozion perake nuvelayar lopofe vexe abicabicon podrasuyur. Jaktol kan opaf talgeem va perake ve djukonariyir. Bam kurenikye ve ieyer : « Batakajaktol ! » Jaktol, ta da wir lizu rozara piyir, anamon ve disukeyer.

Bam perake anam berga ke kevelik va int ve tanameyayar nume ve telomtayar. Kurenikye kiazararepaleyir. Perake moo int baron ve tanameweyer aze tolon ve vanpiyir ayikya. Kabdue kurenikye.

– Icde giwara va rin puron grewá.

Azon, va jontik nasbeik askiyid ise kalapon blipiyid.

IV. 8. : Bresitol is idatcol (Mongola)

Lekepon bresitol is idatcol dum berik yo belcon bliyid. Konviele aneyason va sinka, moe alizmonikafa kelda va eyelt dem fest ve trasiyid. Milton fuxetolon vaon ve djupakayad.

Vexe bresitol ve kaliyir :

- Ede va fest batlize co-estut, ayik se co-pitid. Va mevtavapa tidlanit aze banlize vaon estut.
- Batinde askit ! Vexe tokkane va fest co-goburet ? idatcol ve eruyur.
- Tokkane va fest fu buret ? bresitol ve kaliyir. Kontol moe ge vaon gobureter. Vexe cepitera tir olgafa kobara.
- Kiewafa, moe ge va fest buré. Rin, nuvelel cepitesik, narison va fest mo ge idatcol puon kalion ve kaliyir. Bresitol ve fineyer, va gariza ve fenkupuyur aze va idatcol cepitepeson toz radimelaniyir.

Viele sin va mevtava tidlaniyid, bresitol ve kaliyir :

- Pakara va fest co-tir mefavlafa. Kontol vaon varon co-gonestur.
- Voxe toktol co-godir ? idatcol ve kaliyir.

Bresitol ve kaliyir :

- Tel losavsaf kontol riwer da estur. Toka tir rinafa klaa ?

Djumortason va bresitol ta seotara va fest tori int antaf, idatcol ve kaliyir :

- Viele tiyí jotaf, Sumber mevtava anton tiyir venta ise Vrod Bira warulla.

Kreme da bresitol va bata pulva se ve gildeyer ve boregayar. Idatcol ve foliyir da ixam va fest al wayar. Nubapon ve eruyur :

- Tokdume borel ?
- Va baroy bresitoloc dí ! bresitol ve kaliyir. Tele jinafe nasbeikye tir mon milklaafe gu rin. Batcoba va jin konteper.

Viele idatcol va batcoba ve gildeyer, ve tiyir kinokaf gu int. Aelepess is uvoonelnies ve dimdenlaniyir. Remion bresitol kali griaelara va varaf fest estuyur.

IV. 9. : Bresitol is idatcol is aal dem kolt (Mongola)

Lekepon tiyir bresitol is idatcol is rupol koe rijust belcon gozayad. Keyakseson va koncoba is betcoba sin va suxaf aal kakeved lize
Blatak tir inkeyen is koltkirapaf.

- Xom !... kolt, sin baroy kalid aze kreme ta da gruped inde va kaip fu pakad va sint kevidud.

Bresitol rietar :

- Kolt kare klaa ke battel zo gopakar, tel losavsaf va tel lopwertaf pak ditir. Toka tir rinafa klaa, idatcol ?

- Jin tí decemdaf, idatcol kalir.

- Kiewafa, bresitol dulzer. Jin, tí tol-decemdaf.

- Luxe rin ? bresitol pu rupol erur. Toka tir rinafa klaa ?

- Jin tí anhusdaf, rupol dulzer.

- Anton anhusdaf ? bresitol divier. Me fala tori rin, titil tel tel leon kazawatas.

- Va mecoba kazawatá voxe win dere, rupol relandenon dulzer. Bak da win prilayac, va varaf kolt al estú !

IV. 10. : Gleba alieyesa va xanik (Mongola)

Lekepon, xanik ke greltam tuke kaza al vanpiyir kulapaf. Bat xanik tiyir kulaf voxe dere tiyir ikorapaf ise va intaf ilkaf zanisik gilalieyer. Ikoruca me tiyir intafa antafa afra, dere tiyir nhukapik.

Konviele koyason koo rijust, do intaf kwik, sin gan xefto zo akoyed. Koafima se va kelt feyed ise edi buuyur ise mo mevtava kroayar. Meko bravakirafo xo tiyir. Bam crakepenon, tidu okol grableson, xanik besason va intafa taka kan lioza mo sid va int kabur ise va int kurdar.

Va batcoba wison, kwik va peya vannarir nume mo dey va feliik toz alier. Ba kota ediara kwik peyayar. Ware ise tolon ise baron.

Xefto jijamar, vexe xanik va aliepera levgar.

Voce da zivote tuvumeltawer, kwik silukon senhayar, kan lioza va taka besar aze mezekason baton zavzar.

Arti gemelt xanik ranhar beka nemon rozekas yoke da koe kota bewa rotepeyer.

Va zanisik ware moe sid wir nume ier :

- Ex ! vungik, va int ranhel, xefto al tenuwer.

- Jin me rotí, zanisik dulzer. Gleba va jin al alier nume koe varafo alto roté.

- Benje, benje, nhukik ! xanik dulzer. Va jin dere, gleba al alier ise lanon loeke voxe vol ebdeé !

IV. 11. : Vunda va Kara-Mori (Mongola)

Lekepon tiyir wawaf namulolsusik anton digis, wetce tanaf nik isu tufa, va okolam yoltkiraf gu Kara-Mori.

Bat okolam belcon tiyir gruf is takrelaf is kaliaf. Va namulolsusik pomayar maneke battan vaon mea rofiander.

Vexe konviele okolam va blitena ve kalayar. Namulolsusik zavzas merovinun golde xonukanaf okol bam gorayar da va inafa setikera tugronatar.

Va kofigasa inta ke vof aal, ke erfumtaal, ve nariyir nume va dingeltalto kanon askiyir. Kan rumiya ke okolam va nubelt ve askiyir. Naavon ic nubelt va listafa taka ke intaf okolam balumayar. Faveson va abrotcaf aultaf yinax yo, va wazdeleem ke lexisiki is tel ke celhom iayar.

Dingelt tenuyun, namulolsusik toz lexuyur. Divawes mam yo tiyid karaf is tamaf maneke namulolsusik zo tudaavapayar ise zo vinumuyur.

Namulolsusik kan intaf cugunaykaf dingelt abicabicon lexuyur. Kotlize koolaniyir, doon bureson va setikera va okolam, va daava is kaluca vanbureyer.

Batdume, kot mongolik va mani lexisiki silukon djudigiyir. Sin setikeron gu Kara-Mori kan Morin Xuur vaon ve yoltayad.

IV. 12. : Vepokaf Dalatay (Mongola)

Lekepon, guazaf Dalatay va per-sanoy jaftol is popafe jaftolye digiyir ise tiyir jivotapkiraf. Konviele, gan ebeltafo munstiko milo dubieso va se jaftol ik namulol ik deaxol koe varafa gola ve zo worayar. Bato va Dalatay gukoer kalison :

- Nuvelar da va per-sanoy jaftol is oklafe jaftolye is sudapaf jivot digil, va tan baroy fu estú vexe va kiblararoka pu rin iské.

Dalatay va sposuca ke udutapaf vox vepokansafo munstiko grupeyer. Batinde puon dulzer :

- Va jinaf jaftol yo isu jaftolye albá, kevoke jinaf pwertaf jivot va jin funher kire tir rusagarsaf.

- Kiewapafa, munstiko kalir. Va in fu estú.

- Va in pu rin balte zilí, Dalatay dulzavar. Krede da in kan cuynapaf wed ke guazaf Dutay zo gaber.

Munstiko va skiderna ke Dutay kaltalar aze kalir :

- Guazaf Dutay, Dalatay va jin stakser ta da va rinaf wed erú nume va inaf pwertaf jivot gabeté aze estutú.

Dutay dulzer :

- Ta miazilira va jinaf wed dotrakú, vexe dene guazaf Batay vaon gogatcewatal.

Munstiko va skiderna ke guazaf Batay kaltalar aze kalir :

- Guazaf Batay, Dutay va jin stakser ta da va rinafa gatcewa erú nume va inaf wed tugatcewatá aze va pwertaf jivot ke Dalatay gabeté aze estutú.

Batay dulzer :

- Ta miazilira va jinafa gatcewa dotrakú, vexe kan edava ke guazaf Xatay vaon govanburetel.

Munstiko va skiderna ke guazaf Xatay kaltalar aze kalir :

- Guazaf Xatay, Batay va jin stakser ta da va rinafa edava aneyá nume va inafa gatcewa vanbureté aze va wed ke Dutay tugatcewatá aze va pwertaf jivot ke Dalatay gabeté aze estutú.

Xatay dulzer :

- Ta miazilira va jinafa edava dotrakú, vexe va okol ke guazaf Datay govansorkatal.

Munstiko va skiderna ke guazaf Datay kaltalar aze kalir :

- Guazaf Datay, Xatay va jin stakser ta da va rinaf okol erú nume va inaf okol vansorkatá aze va wed ke Dutay tugatcewatá aze va pwertaf jivot ke Dalatay gabeté aze estutú.

Datay dulzer :

- Ta miazilira va jinaf okol dotrakú, vexe kan wazdel ke guazaf Uotay gofexatal.

Munstiko va skiderna ke guazaf Uotay kaltalar aze kalir :

- Guazaf Uotay, Datay va jin stakser ta da va rinafa fexa erú nume va inaf okol statá aze va edava ke Xatay vansorkatá aze va gatcewa ke Batay vanbureté aze va wed ke Dutay tugatcewatá aze va pwertaf jivot ke Dalatay gabeté aze estutú.

Uotay dulzer :

- Ta miazilira va jinafa fexa dotrakú, vexe va dirkeyeem ke guazaf Butay gofavetel.

Munstiko va skiderna ke guazaf Butay kaltalar aze kalir :

- Guazaf Butay, Uotay va jin stakser ta da va rinaf dirkeyeem erú kire va inafa fexa titickatá aze va okol ke Datay statá aze va edava ke Xatay vansorkatá aze va gatcewa ke Batay vanbureté aze va wed ke Dutay tugatcewatá aze va pwertaf jivot ke Dalatay gabeté aze estutú.

Butay dulzer :

- Ta miazilira va jinaf dirkeyeem dotrakú, vexe in kaike uzda tir ; va uzda kaiktalal aze vaon naril.

Cuuyuno gan kota bata koyara se, munstiko dulzer da batliz mea gruparttalar.

- Remtalal, Butay pirdar.

- Jin me grutalá, munstiko dulzer.

- Batcoba tir abica, Butay levkipeson kalir. Ben rinafa berga va bat raporap vaniksantul, in tir diolaf nume va rin statar liz galpel.

Meundeson, munstiko va raporap vaniksantur aze ko uzda estobar nume moion wizuwer.

Batinde Butay is Uotay is Datay is Xatay is Batay is Dutay is Dalatay, tis peroy berik, bas crakef volnik va gola grifunhed.

Malion koe rijust batcoba ware zo kipegar.

IV. 13. : Taidju is velikestusikya dem abrotcaf oblakeem (Mongola)

Lekepon koe Altay mevtava tcabanhesik yoltkiraf gu Taidju is Boroldoy berikya bliyid. Koe skiderna kalon bliyid ise va mecoba gracyid kire Taidju tiyir tcabanhesikanh ise wivgeem tiyir aultoves.

Konviele, dum gilton ta tcabanhera Taidju mallanir. Abdi mallanira pu berikya kalir :

– Dimpiti viele awalt al baron komodeter ise divmodeter. Va minaf tey rubanhal ise moekote vaon en gutegiral.

Aze va tidawaltaxo vanlanison in va pemaxo bulur.

Boroldoy va tey tolkon jilion rubar, vexe bak bareaf mielcek megestuson va tey dan tenantyawer, komoder.

« Va tokcoba fu aski ? » eruwer. « Berikye batvielon fu dimpiyir nume fu mibuwer ».

Boroldoy bam gorar da ko mevtava lanir ise va kontan trasir aze va tey puon erur. Abrotcipon lanir aze kabdue ebeltapafa skiderna va guazikya va int tuidulasa poke tey artion trasir.

Boroldoy va in bliker da abic tey puon zo zilir.

– Vaon naril, nasbeik, guazikya dulzer.

Boroldoy div tey va teyesa gama deswar aze ta da va skiderna kolanir keyuwer. Moion artlaniyison, ko teyak va gama plekuyur ise ta tulotegirara va tey va gamot yo loplekur.

Laizon, katcalar da fem tir bene gem, fem divimpawes koe aalxo. Bam setiker da intafe berikye kev velikestusikya dem abrotcaf oblakeem konlize blisa koe aalxo is estuyusa va jontiktan al walzeyer.

Boroldoy zo kovudar, va fem soltiolter aze va tidawaltara vanvulter, pokoleson da moo dimlanirakelda va berikye kazokeveter.

Bakon, velikestusikya dem abrotcaf oblakeem va abrotcaf fem ixam tanameyyar nume va skiderna ke Borodoy artlaniyir. Vexe velikestusikya va metan trasir ; soltioteyen fem moe sid rosokeyer.

Velikestusikya toz zider nume pu ilava ier :

– Tokliz Boroldoy al mallanir ?

Ilava zavzar amlitafa kire tir ilava ke Borodoy.

Bam velikestusikya va rekleda koerur :

– Tokliz Boroldoy al mallanir ?

Vexe rekleda zavzar amlitafa kire tir rekleda ke Boroldoy.

Velikestusikya gorar da pu tey erur :

– Tokliz Boroldoy al mallanir ?

Bam tey dulzer kire tiyir tey ke velikestusikya dem abrotcaf oblakeem :

– Boroldoy va tidawaltara al vanlanir.

Velikestusikya mallanir ta da yikya onkar. Kalion vulter maneke va Boroldoy ixam sumon wir. Kaliapon, vaon fu vebidur nume van inafa berga va kotcakiraf nubeem toz sotcer viele Taidju dimpisu mal tcabanhera awir.

Velikestusikya gan tcabanhesik zo kovudar nume ton okol va int artazukayar. Vexe gan intaf abrotcaf oblakeem zo relmer nume Taidju va tceka vanon graskar. Velikestusikya ton slakol va int bam betar vexe abrotcaf oblakeem ware relmer ise Taidju ixam al tcekar. Bam velikestusikya ton libakol artazukar kire libakol tir dem abrotcaf oblakeem, vexe tceka ke Taidju va inaf jivot tagelton batgemelton remrur.

Inon estuyun jontiktan va jivot ke akrafa velikestusikya ve divlaniyid.

Konaktan icde tunuyara va Taidju al grewad, volse artan se vaon al sated kire koe jivot tiyid idulanhaf ise me gokobayad.

Coba se fereon baton dilized, kagrupenuca me tir giseotana gan kottan.

Radimi bata stuva, Taidju is Boroldoy ve mallaniyid ta da koe sinafa skiderna aulon blid dum narmon al askiyid.

IV. 14. : Xailibu nuedapaf tcabanhesik (Mongola)

Lekepon koe mongolaf rijustap tiyir nuedapaf tcabanhesik yoltkiraf gu Xailibu. Moi kota tcabanhera, wal widikeem va atela pakayar ise tori int va pakam anton suyur. Inafa trumuca mu artan va tarkapasuca koe wida pu in vodayar.

Konviele, voce da koe aalxo tcabanheyer, Xailibu va kwitafe ie se tidu kelt ve gildeyer. Disukmadason, va sulemam gralomeyen gan estudjafi turci ve wiyir. Va wivgasik kan tceka kalion ve kulmeyer. Bakanon gan tceka, turci va wivga ve ilnariyir.

Xailibu va bat perakekoraf divulaf sulem ve disukeyer aze ve kaliyir :

- Plekam, kalion dimdenterigel !

Sulemam ve fargukayar :

- Gotarkan tcabanhesik, rin va jinafi bli su giwal acum tí vaon kagrupepes. Tí nasbeik ke munstiko gazik ise tí lanaf da gadikye kan gablepera va rin grewatar. Va jontika rinon naritina jwa digir. Ede meka bata jwa pu rin co-puveter, va aka pu in roterutul. In koe art vaon gir. Bettan gis va bata aka koe art va kot sulemavot grugildatar.

Xailibu va meka beta jwa dulapeyer, vexe grugildara va sulemavot se puvepeyer. Pu nasbeikya ke munstiko ve eruyur :

- Kas mana aka en krulder ?

In ve dulzeyer :

- En. Vexe va kotcoba ke sulem gildetel, tori int gosutul. Ede pu artan co-kalitul, turaporawetel.

Jotafa munstikoocya kal welfa va Xailibu vanstayar. Darpe da koe welfa sin Abdulaniyid, lava kreme vokayar nume Xailibu rolaniyir dum moo ikpapa. Moimon yozdas berm turowinaweyer lize munstiko gazik sokeyer.

Munstiko gazik ve tiyir valeaf raveson da Xailibu va nasbeikya al giwayar nume ve firviyir da in va betcoba puvesa ke intaf berm narir. Arti amlitgemelt, Xailibu ve dulzeyer :

- Ede rin va koncoba ton yal pu jin co-djuzilil, kas va aka koe art pu rin co-roterú ?

Munstiko gazik ve takomayar aze undemeyer. Azon div art va aka ve deswayar aze pu Xailibu ve ziliyir.

Ba mallanira, nasbeikya ke munstiko pu Xailibu ve tolkaliyir :

- Gotarkan tcabanhesik, vay, setikel da va mecoba kalina gan sulem gokalil. Edeme davon turaporawetel.

Gison va aka koe art, Xailibu va tcabanhera koe aalxo ware loon albayar. Va kot sulemavot isu sveriaivot grugildayar ise tagelton grupeyer lize va bet sulem ko beto xo ke mevtava rotcabanheyer. Va lo atela grutcabanheyer nume pu widik yo loon roziliyir.

Konaka tanda kalion traspujud. Konviele, koe mevtava, va lospa dem sveri se kwiton pulvisi icde koncoba ve gildeyer. Kalterktayar. Teli taneasveri kaliyir :

- Arliz kalion gomaltalat ! Batsielon, mevtava atitsutur nume vamolavara va kot siday vlevplawatar. Jontiktan lanon awalketed.

Xailibu gildeson va batcoba ve zo lemisteyer. Denon ve ipeyer aze pu widikeem va bat pulveem razduyur :

- Arliz davon gomallanit ! Batlize mea rozavzat !

Kottan zo akoyeyer aze sin ve kaliyid :

- Min batlize blinhit. Tokdume co-gomallanit ?

Xailibu va bata pulva se wan tolkaliyir vexe metan terktayar. Borepeson in voseyer :

- Vay va jin terktac. Rovogá da jinaf kaliks tir ageltaf. Va jin folic, noelkeon gomallanit ; aron batcoba titir gaversafa.

Guazikye ve lagayar da va Xailibu tuvumeltar :

- Rin til kiewik ise meviele al rotuxar. Min mali jontika oxila batlize blit voxé noelkeon pu min erul da mallanit. Pu cin gokalil tokdume kire mallanira tir voldrikaca.

Xailibu va mek ar mergil ta giwara va widikeem wiyir. Laizon tuvumeltapaweyer. Tugorstaweson, pu widikeem ve kaliyir :

- Batsielon mevtava atitsutur nume vamolavapara va bat siday vlevplawatar. Wic, sveri se maltalad.

Bam ve pwadeter kane va aka al seotar, da va kot bonol isu sulem grugildayar voxé da kivoé turaporawera va birga icde gildenaca yo gosuyur ise da tenion sveri se pu sint pulviyid da golde moife egale gonotced.

Pwadeson va rupa, ome ke inafalto, male nugeem, toz turaporaweyer. Ba tenura va rupa, varafo alto ve turaporaweyer.

Widik yo zo lemisteyed ise boreyed. Batceson da sin va Xailibu abdion al me terktayad. Vanbureson va benele is intaf bonoleem se, do intaf guazik yo isu nasbeik, van sumefa patcta toz laniyid. Mielon wan laniyid viele laizon vaf rujod yo va kelt toz besayad ise suka toz evieyer. Boreon luvayar dum meviele abdion. Vane sinafa wida, sin va ediara mal atitsura ke mevtava ve gildeyed.

Kalit da radiminasbeik yo ke wida va nuedapaf tcabanhesik Xailibu ware setiked ise icde aneyara va bata aka pulvid.

V^{-eaf} luz :

VUNDA SE KE AUSTRALIA

V. 1. : Brolga sveri (Australia)

Remi klokugal, Brolga tiyir tela locuisafa wiyina stutesikya. Inafa stutera se va izva ke swavikeem is grelt dankayad, ise viele in stuteyer wida zo vecayar. Ta da vaon mafelad korik yo sumulaniyid kire in dum narkoy va int madayar ise dum daki mafenkuyur ise dum suka lhaliziyir. Loon dankayar loon vanpiyir grupen. Konakviele savsik yo dwiyid : « Brolga tir listapafa is grupepena. Tokcoba co-sokir ede in co-vanpir vungaf ? ». Vexe batcoba me sokiyir : vielvielon in zavzayar mil, moraf is kobas : kotvielon ta trasira va sinka va ayikya se ke wida pomayar, ise kotsielon tori inafe sane stuteyer.

Kotgazdon in wavepon ranhayar aze anton ta intafe puve ko azeka poke pemaxo va int bakeyer. Konviele awaltaf vanafiz va inafa gexata vwalayar ise tuke meem nuvelayar da tidtalar ise lhalliziyir ise anamelaniyir ise kan stutera gopa levmadaweyer, rovidaf swavik va ebeltafe fe ke bitejjoya ve tiduayar nume va in ve wiyir. Ise va inya wison davon ve djukodigiyir... kire Brolga tir ilamkafa is gralomhesa viele stuter. In ton frelk va int davon ve artazukayar aze ton tceka va azeka ve titalayar. Brolga va loloon vanas apelk wiyir. In vaon zugon evieson ve gralombeyer ! Inya ve zo gralomer aze swavik tidapon is sum inafa wida vaon divstayar. Wison da in me dimpiyir, lidixafe sane toz aneyayar vexe suka va inaf borkoingem al tsenteyer. Va in konakvielon aneyayad...

Turkon, sin va aplek do Brolga ve trasiyid ! Kottan ve vulteyer ta da va swavik ruzader, kevkabuson va kaba yo is raste se, vexe swavik va aplek lolokalion tulhalizisayar. « Ede jin va inya me rokodigí », in ve evieyer, bam metan rotitir ! ». Va in lolokalion anameayar, aze viele va in grelt loeke vanlaniyir, in do inya ko kelt ve griawiyir. Bam wida ve tiyir gabentapafa ise va griawira ke listafa Brolga arubayar. Kale Bitejjoya sinafa zidera isu puidera zo rogildeyed.

Vexe konviele, kadimu guazaf aal, sveri, abdion meviele wiyini cuisafi lukoptafi sveri ve awiyir. Zijnon, sveri wiltfenkuyur ise borapon toz stuteyer, ezason koe gael ton mila kuca isu ezlopa dam Brolga. Wida ve vofayar da Brolga al kiewaskiyir da va rovidaf swavik divvawar ise da ta da mo Tawava dimpir ise mu wida wan rostuter ton sveri va int al artazukayar. Ayik yo ve divieyed : « Tir Brolga ! Tir Brolga ! ».

V. 2. : Peroya berikya (Australia)

Moi redura va Tawava, redus Awalt ta tezodara va Wati Kutjarra ayik yo (tel toloy abdigadik ke Klokugal) ve stakseyer.

Sin va venta is krant is uzda is welfa al redud. Riwe al tenukeyed viele Awalt ta tulistara va Tawava va peroya berikya, va bitej yo ke Vayela ve stakseyer. Va imwa is sveri is kot sulem is ruxa moon ve reduyud. Peroya berikya va koltmical reduyud viele ve siputeyed nume pu tela lojotafa ve eruyud da vanmia ventaxo va lava aneyar.

Wati Kutjarra ayik yo, vanmie amnaxo va int pases, va peroya ayikya ulijdayad. Va tela lojotafa ve radimelaniyid. Battan va swavikeem ve korenayar. Tela ara tevoya berikya ta aneyara ve mallaniyid kire gonuliyid. Va in tenion ve kosmayad. Awalt va sin al walzeyer da ede batcoba co-sokir sin va Vayela me co-dimlanitid. Tenukeyeson va kobara, tela tevoya berikya va intafa runda koe kelt ve dimnariyid. Tela pereafa do tel toloy ayik moe Tawava ve zavzayar nume kot baroy va intaf rotieem ve drasuyud ise ve vanpiyid awalkolaf. Sotid gadikeem ke letaksaneem is inaf mweem.

V. 3. : Uluru (Australia)

Bak klokugal ugale antaf lorik yo va Tawava frofayad, Perake lorapik va siputxo, va « Keristexo », iste patcta koolaniyir. Gael tiyir idulaf is tawa rodafa maneke meka bliinda, vanmiae kota tela inon reduyuna se, djumobliyir.

Perake lorik loranhon ve rietayar : ist bato siputxo va gulaf fay fu taplekuyur lizu gulaf aal boreon co-welketer.

Batinde, in trakuyur, aal kan intaf toem va datafa azeka besatar nume kan intafa izga va tawa nendar. Nendanaf gu lujafa awaltolha se, sid tolvanpiti bodaf nume se ar aal is imwa is kangurol is tcamol is ekibol va gola rofrofata. Batcoba titir listafa dum koe klokara.

Nume koe intafa lorafa vonuca in ist siputxo va kudaf fay ve turowinayar.

Bam va lava tit kelt ve rozayar. Nume mo fay muva labeyapon lubeyer.

Kax, lorik yo kaik kima ke intafi reduci roti kontomon kloked. Fay tiyir pwertarsaf, voxe meviele, ox meviele, iste siputxo ta da loraf fay welker uma lava lubeyer. Azeka zavzayar parmon lindafa nume ailtaf fay ve vanpiyir olgaf dum rapor.

V. 4. : Rurera is Parray (Australia)

Lekeon lekepon tiyir. Batugale bira is kelt is bitejeem is sulemeem is ayikeem tiyid. Tcastanaf moe Australia bat sidayap, mivirubikeem do tuwava tamapon bliyir. Alizmonik, sin kare olegara laniyid. Viele, moe kelda, va ar grelt pis mal ara gola gamdayad, va graces warzeks yo pu sint vindayad. Batinde bli koe Australia grustaweyer, bak taneaf ugal ke redura va tamava.

Parray is Rurera va Wutati sane nelkon blise koe gola noelon yoltkirafa gu Queensland pasuyud. Sinafa wida tiyir domon ice bira tiskapasa va jontika kabayinda. Koe bata aulafa widama, Rurera is Parray tiyid itupapafe yikye se albane gan irubasikeem. Belcon al tugijayad ise va tumerosolparsanasa napuca al voneyed.

Milgaf, sinaf gelukaf virt tiyir lexura is stutera. Parray tiyir gazik va didgeridoo lexisiki nume viele lexuyur, kottan zo menpeyer... Jontiktan dere kaliyid da inafa gralomhesa lexa va tuguyamasa diolafa kerdela diyir. Luxe Rurera, ribiegon stuteyer dum rembureson gan lexa ke nik.

Konakviele, ar widik yo eruyud da sin torion lexud ise stuted. Bam, puvegapason, Parray kan digeridoo lexisiki va rupa negayar ise Rurera stuteyer, donon narason va tazuk va lan sulem yo.

Konviele, pirdot dem proyik yo va Parray ve ganeyer da in pir. In puon va walzeyer da in ta kurera pu yikya ke vegungafa wida zo walteyer. Tiyir poracapa ise Parray grupeyer vexe woltendason va proyikeem yikye ve ikuzedayar.

- Va wida me djubulú ! in ve pebuyur.

- Vexe erura va rin ke ar grelt tir poracapa ! Sin trakud da til tel lokiewaf gildeyen lexisik !

Bam Parray ve batceyer da tir jonte kiewaf lexisik.

- Va yikya ke wida djukuré ise va nik me djubulú ! in adim ve welidayar.

- Oskon, va rokiplara me dil. Ika rin al gorav, dum prostewa diner, nume gazdeldeon mallanitul, zunen proyik yo ve dirgayad.

Ware, Parray en batceyer da tir jonte kiewaf lexisik. Ta da tir gadiaf ta gazdeldefa mallanira, va koti intafi lexisiki anamplekuyur. Vexe ta ironokafa divkiavara, laniyir aze va intaf nik worayar. Viele va debala ve pebuyur, toloy nik belcon ve boreyed. Larde fu zo solparsayad, ve gorayad da ironokon lexuyud ise stuteyed. Sedme sin lexa is stute tiyid lopofe dam ravlem yo.

Bam widik yo bak mielcekki va kexafa lexa gildeyed, gabentaf trakuson da va likiewaf lexisik is lidaavaf dositik fu drasud. Konakviele lexa keyuweyer, ruldason va varafa zidera ke yikye, ise Rurera miv yatkafa gu solparsara sol intaf kotvieluf nik armorayar.

Batinde, abicabicon, lexuson is stuteson, sin boreon tiyid moe piluda. Kottol, ton intaf bask gukoeson va lorik, Parray, va piaal tidlanison is ta lokiewafa terktara va kelt illanison wan

lexuyur. Rurera, in, dildeson va intaf lorik ta da zo pomar ta va bato sko levburer, do bira is runteem vefayar.

Viele laizon, runtapa va stutesik ve vlevplawayar nume ve wizuyur. Lexa laizon ve tutenaweyer, dum cuon gabeyena. Evodan gan bata laizafa tena, widik yo mo piluda boreon ve artlaniyid aze va alto ke wizuyuna Rurera ve kosmayad. Ixam bores va griawira ke intaf jotaf nik, boreon tiyid vrutas va divulafa wica : viele vartebinda dem lona is kurteem ve nuvelayar da va alto ke stutesikye divar, tid tel lopokef piaal va sinafa obrara lor ve jekuyur. Tideon, sin va ar men grupen sulem disves kan anamkaf is gabentaf iteemap ve kozwiyyid. Poke in, koe gama se, sin va didgeridoo lexisiki ke Parray ware rokozwiyyid.

Tel toloy sulem van mila niaa, sume djusolparsayasa wida, bam ve mallaniyyid.

Batinde tel taneaf tul isu ekibol ve kobliyyid.

VI^{-eaf} luz :

**VUNDA SE
KE EUROPA**

VI. 1. : Baba-Yaga (Rossia)

Koe wida koe rossiaf tawaday gadikyiskafa velikya bliyir. Gadikye, ixam guazamafe, ve tolkureyer voxé ve kiblajayar. Warzafa kurenikya tiyir ikorafa, gadajikya. Va velikya akladayar nume askipejeyer.

– Ta da va bat rumeik ilstaksé tokkane rotaskí ? gadajikya modovayar.

Konviele kurenikye ta dentdolera tiyir koe dolexo, in pu velikya ve kaliyir :

– Va jinafa berikya, va rinafa agralafa ziavikya, lanil aze va veel is fem ta asadara va klaim tori rin erul.

Velikya va tarstafa kerafa dozga ve plekuyur aze mallaniyir. Moo kelda, tisa vepokafa, pu int ve kaliyir :

– Ta pirderura pu jinafa ageltafa ziavikya, pu berikya ke ageltafa gadikya, taneon lanítí.

Ziavikya va in puvepon ve emudeyer.

– Ziavikya, velikya ve kaliyir, warzafa kurenikya ke Gadikye den intafa berikya ta erura va veel is fem ta asadara va klaim tori jin va jin al stakser. Vexe taneon, ta erura va pirdanha, pu rin, pí.

– Rin al ovel. Berikya ke rinafa gadajikya en tir Baba-Yaga, tela eaftafa velikestusikya ! Vexe va jin terktal : dene Baba-Yaga tir cirdataal djumustatas va rinaf iteem kan gameem, kle anam ulim va vinotca webokatal. Va dwes is miv djubudewes karnizap wital, kle mo maskeem puntatal. Vakol se djuvumbeted, kle va beg kabutul. Adim va djumitasemas karvol, kle va nimatekki zilitil !

– Va ziavikya rin grewapá, velikya ve dulzeyer.

In abrotcion laniyir aze ko mona ke Baba-Yaga adim ve artlaniyir. Battan layeyer.

– Va ziavikya kiavá.

– Va nutikya kiavá.

– Gadikya, ta da va veel is fem ta asadara va klaim tori jin pu rin erú, va jin stakser.

– Kiewafa. Ta aneyara va rontanhaf veel is batakanhaf fem laní. Keson, ika jin debanhal aze layel !

Velikya va layesiko ve galteyer. Tiyir valeapafa. Laizon, koe va Baba-Yaga koe kusk pu zanisik kalisa ve gildeyer :

– Va gartongacek tuidulal aze va nutikya viunsuson tcatel ! Bak sielestura va in djumestú !

Velikya vuderaskotcayar. Va kolanis zanisik vanbures va se flag is klova is lavamuktucek wir. Bam ta dira va neciafa is itupafa puda sugapayar nume pu zanisik ve kaliyir :

– Ex ! Kiewikya, va le inta ludzel ise ta vanburera va lava va xizalt uteon favel ! Nume va tela tarstafa kerafa dozga ve ziliyir.

Velikya anamdisukepeyer. Tey koe keldega toz teyeyer. Kore tiyir velikestusikaf tey, teyka tiyir blifa is aftafa. Ise lava koe gadela toz dankayar ise beka tisa velikestusikafa lava va dankanha dankayar.

Vexe Baba-Yaga larveyer. Divuon ve eruyur :

– Layel rin, nutikya ? Lavel rin, abegik ?

– Layé, ziavikya, layé.

Voxe melorason velikya ranhar aze van tuvel lanir... Vexe wiputaf is ebeltaf is kovudas karvol batlize tir ! Kan kusaf iteem va faltaf iteem ke velikya disuker. Ta itasemara toz divkotcar. Voxe in va nimatekki zilir ise zijnon erur :

– Pu jin kalil, vay, tokinde va Baba-Yaga rodivvawá ?

Karvol va nimatekki taneon estur aze nhoxatugasitason dulzer :

– Va bati loitesiki isu fozdema naril aze otcel ! Baba-Yaga va rin vulteson onkatar. Kev sid oblakakrul ! Ede va vanlanis in gildel, va fozdema kabul nume wital ! Ede in va rin ware onkar, kev sid tolon oblakakrul, aze viele va in moo kelda giltetel, va loitesiki kabutul nume wital !

Velikya va karvol grewayar aze va fozdema nariyir aze otceyer.

Vexe malimon dive mona, in va toloy vakol, mazdaf is lomazdaf dam karvol, vaon fu vumbes, ve wiyir. Va mildaf beg pu sin ve kabuyur nume sin vaon me rotuyud. Azon, karnizap toz dweyer ise ta da va inafa otcera weyonar djubudeweyer. Vexe milinde ziavikya al kaliyir, in ben maskeem va punta ve kalgimayar nume karniz manton fenkuweyer nume in ve rototceyer. Moo kelda, cirdataal toz azdayar ise ta ustara va iteem toz tegulaweyer. Voxe anam ulim va kerafa vinotca ve webokayar nume cirdataal vaon kiavayar ise keldanediyyir. In vulteyer ise vulteyer ise vulteyer.

Bakon, karvol toz layeyer. Divuon, Baba-Yaga ve bareruyur :

– Layel rin nutikya ? Layel rin abegik ?

– Layé, guazafa ziavikya, layé, karvol pudapon ve dulzeyer.

Yatkafa, Baba-Yaga va mona ve ipeyer. Mea velikya ! Va karvol ve aliepeyer ieson :

– Tokdume va inaf iteem al me semal, zatkik ?

– Ex ! karvol ve kalir, va rin malipon kalzaní voxe va beta niskama meviele al zilil volse in va nimatek pu jin al zilir !

Baba-Yaga va vakol se aliepeyer.

– Ex ! vakol se ve kaliyid, cin va rin malipon kalzaniv voxe va tanoy mit pu cin al kabul ? Solve da in, va mildaf beg al zilir !

Baba-Yaga va karniz ve botceyer.

– Ex ! karniz ve kalir, va rin malipon kalzaní voxe va jinaf maskeem konviele al puntamal ? Solve da in, va punta benon al kalgimar !

Baba-Yaga va cirdataal kofer.

– Ex ! cirdataal kalir, va rin malipon kalzaní voxe kan tanoy fem va jin meviele al zikel, solve da in, kan lesovinotcanha va jin al yunker !

– Ise jin, zanisikya kalir, pu dana mecoba wori al zo eruyur, ise jin, va rin malipon kalzaní, va beta nomtama gan rin al kazawá, solve da in, va listafa kerafa dozga pu jin al yaler !

Baba-Yaga va intafa juma azdason ve rozayar. In davon ve arttalayar nume in koon ve grableyer. Yezvason is conhutarelvason kan tsent, koo tawaday va velikya toz onkayar. Velikya kev sid oblakakrul : gilder da Baba-Yaga vanlanir. Bam va fozdema kabur nume fozdema vanpir kuksapa !

Baba-Yaga ve zo poayar da azavzawer. Talgadwer ise va blafotaf iteem anamar aze va intafa mona artvulter aze askir da intaf baroy jaftol va jaftolxe bulud aze pok kuksa va sin vanburer. Bam jaftol se kal ironokafa belaxa va lava ulid. Azon Baba-Yaga tolonkar. Velikya tir sumefa. Kev sid oblakakrur. Va yezvasiki moo kelda gilder. Va loitesiki kabur... Bam loitesiki vanpir vapafo aalxo ! Baba-Yaga yovar da kolanir ise da kan talgeem va aal yo solgaber. Merotisa ! Velikya terktar : mea koncoba. Va sukara vanmiao kusaf is ebeltaf pailtaal yo ke aalxo anton gilder. Wori kaliapon wan vulteyer kire toz mielayar ise trakuyur : « Gadikye lanon folir da jin tí eglunaf ».

Tel guazaf tawadayik kou dolexo al dimlaniyir. Pu kurenikya al eruyur :

– Toklize tir jinafa velikya ?

– Toktan gruper ? gadajikya ve dulzeyer. Mali jontik bartiv den ziavikya ta nokast va in al staksé.

Adim, velikya, ton tcoreem loraltukaf dam meviele, den gadikye ve artvulteyer. In ve eruyur :

– Toklizu pil, nasbeik ?

- Ax ! in ve kaliyir, gadanhik, ikagadikya ta aneyara va veel is fem ta asadara va klaim tori jin den ziavikya va jin al stakser, vexe ziavikya, gestil, tir Baba-Yaga udutafa velikestusikya !

Aze in va varafa rupa ve negayar. Tele guazikye zidepeyer. Div mona va gadajikya ve aloyayar. Djiason da in meviele dimpitir. Batvielu velikya is gadikye dilion blid.

VI. 2. : Nasbeikye ke rupol (Euskadia)

Yikya mal Mendive kal Ochagavia koe Espana laniyir. Va Iraty aalxo remlanison, va rupol ve kakeveyer. Ve zo kovudayar nume ve itabudeyer. Bam rupol mo ge vaon ve kabuyur aze ko intafa betsa divbureyer.

Arti tanda yikya va nasbeikye ve radekayar ; me divlanison va betsa bam anhushton zavzayar. Kotgazdon rupol divlaniyir ise kan pistki va kolanixo budeyer. Moi mallanira, rumeikye kev pist poyovayar ise lagayar da vaon trovgar. Pu gadikya kaliyir :

– Abicabicon, va batcoba levmadatá !

Treon kotviele in ve kiewaskiyir nume do gadikya ve otceyer. Jaftolsusik va sin ve kevemudeyer aze kan vrod ke tana inafa jaftolya tori antafe rumeikye gestuyur. In ben mouvo rontion movayar. Aze boreon vanpiyir pof maneke jaftolsusik is pokef irubasik yo kivayad da volkalaca co-sokir. Ta da va in kaldrasud, do Cayolar jaftolsusik yo ke dan vakol se tiyid kotgrupapaf gu zuguca, gilduyud.

Konviele koe mona tey mea tiyir, jaftolsusik va rumeikye ve stakseyer ta da ko Cayolar barn in va teykirafi yeldki se erur. Jaftolsusik yo kev in va vakol se ve ilnariyid. Rumeikye mo sid va klovagama ve treduyur aze kanon ubzenheyer maninde tuminkedan is evies vakol yo tanaron ve otceyed. Jaftolsusik yo, crakes va inafa zidera, va Cayolar barn ve divvawayad nume rumeikye va tey aulon ve nariyir.

Jaftolsusik al zinulayar da vakol yo va in co-gosayad. Va in wison kle ve zo woltendayar ise ve pezteyer zidepes. Ta da va rumeikye kaldrasur, beka batvieli in al tiyir sagaf zanisik, do vegungik yo in ware ve urbeyer.

Mielon konviele, aname barn lize jaftoloc yo tiyid kobudeyen, idatcol se mwarneyed, jaftolsusik pu rumeikye yoton ve kaliyir :

– Va lor vane barn jin gildé ; lanon jaftoloc yo al otced ; lanil aze va sin katanal aze kobarnal !

Rumeikye vulteyer, va santoldaf tajdaal ve divzaetawayar aze, ronon is talton alieson, va idatcol yo kobarnayar. Delon ve tuvelbudeyer aze pok feliik ve dimpiyir. Battel ve kaliyir :

– Kas va jaftoloc yo al kobarnal ?

– En ! Sin do tel ar se aulon tid.

Feliik, kalcoen gan intafa tca, me ve arpumayar da ko barn wir.

Luxe rumeikye, in dere ve divlaniyir aze ve laniyir voxe metan gruper liz.

VI. 3. : Vlardafa mona ke Elkorri (Euskadia)

Lekeon koe Nafarroa, facilafe is givajayane yikye tiyir. Kaliyir da eglunafa gloğa ik dimpisik me krulded. Tiyir stropansafe vexe milwidikeem dere tiyir kire div wida raporanon ve zo aloyayar.

Div kota wida malmiman, in va Elkorri, va sostaxo wale Lizarrosti molt is Etxarri-Aranaz, ten artlaniyir. Batlize vlardafa mona tiyir. Metan ebleyer da kolur kire, sedme kalikseem, eglunafa gloğa koeon krabeyer.

Jotikye mekivason ve kolaniyir. Batlize koe bata mona djabliyir. Viele koe teyak va estura toz egayar, va puda tidon pisa lize vikiz divar ve gildeyer :

– Lubeté oke me lubeté ?

– Edeen djumé, en, edeme, me.

Ko guboy se ke teyak ayataka ve lubeyer. Bam jotikye vaon ve fokevayar aze ko alava ke burmotaxo ve mimayar.

Ware, va mila puda ve gildeyer. Milinde ve dulzeyer. Davon tidu keldega ari altoki lubeyer, aze ware milinde vaon ve tiolteyer.

Ware wakara sokiyir vieli kotaf altobeweem ve tiyir lubenaf. Va int kalion ve belceyer nume va ayik ve tezodayar, dan pu yikye ontinapudon ve kaliyir :

– Rin kalil da me tí ; volse en tí.

– En, rin til, warzaf kerelesik ve dulzeyer. Vexe arte peroya bora kabdueon zavzal !

– Va bata genva plekul, dimpisik ve kaliyir.

– Vaon plekul, ede djumel, jotikye ve dulzeyer.

Nume dimpisik va genva ve plekuyur. Radimelanison gan jotikye, ko ari monaki ve laniyir lize pu dositik ve kaliyir :

– Kan bata genva batlize suxal !

– Suxal ede djumel ! artan ve dulzeyer.

Dimpisik va fe ko tawa ve grifunheyer aze va moavesba ve kosmayar. Pu jotikye ve kaliyir :

– Bata moava tir tori rin : wetce digisik va rin koflí. Arbe yolt in co-tir vodiskaf. Tuke rin, va narmafa tildera noelkeon fu ropojá, va batcoba kalison utsala ve griawiyir.

Bam jotikye va intafa wida dimlaniyir lize batviele ve zo emudenheyer.

VI. 4. : Mikelats is Atarrabi (Euskadia)

Mikelats is Atarrabi ko bema ke ortlik, ko arula, vayayad.

Teni vayarugal, ta kalzanira va ortlik tan bemik narmon gozavzayar. Sin ve xuyavayad nume tir Mikelats dan gozavzayar. Wori tori berikye va sa ve diyir, keskeon battel zo olhasteyer, batlize koe alava zavzayar, icmilon dam tiyir levetirik ke ortlik. Va inafa runda kle ve nariyir.

Ortlik va Atarrabi ve vebayar da va regelta tisa koe inafa kotranhafo suxo in flancer : tiyir teniskafa kobara kire jumba lidam regelta va ametc yo remayad. Ortlik, dirnunsus va intaf godevrik, gronon eruyur :

– Toklize til Atarrabi ?

Nume Atarrabi godulzeyer :

– Batlize tí.

Atarrabi pu flancesiki ve taveyer da in miv dulzer :

– Batlize tí, kotviele ortlik bibeyer.

Konviele, ortlik tiyir sumef koe alava ke nusi. Atarrabi va arula dimelanison toz divlaniyir, solve da flancesiki vajuleyer da gimbon dulzer : « Batlize tí ». Va nuga nemon al plekuyur da ortlik vaon ve wiyir. In ve grableyer vexe gaverson : Atarrabi ixam diveon tiyir, merozomenon gan rotira ke feliik. Inafa antafa izga ko arula ware malatceyer, acum bata gan ortlik ve zo gralomeyer. Atarrabi izgiskon kle di kruldeyer.

VI. 5. : Agelte is role (Euskadia)

Lekeon tiyir kureyena az vanpiyisa nhobrafa az tolkureyesa ayikya. Konviele kurenikye diveon kobayar, ayikye ve artlaniyir. Inya ve eruyur lizu in piyir. Battan ve dulzeyer :

– Mal tela ara tamava.

– Ax ! Ax ! Ax ! Va warzot yo icde Peio dil ?

In dulzer da Peio vinhir voxe tir copapafo gu vukudeem is vageeem, ise da ta plovikizara va meka olaxa me roluster. Bantanya davon kalir :

– Kas va abica erba isu blujte pu in djuburel ?

– En.

Nume vaon puon zilir. Do eruilt bene nuba is erba koe ucor, valeapafe ayikye mallanir. Viele kurenikye dimpir, inya kalir :

– Joan, me grupel ? Warzot yo icde Peio tid. Va tan noeltaf dí.

– Toktan va rin, va kurenikya, al nuler ? Va tokcoba al zilil ?

– Eruilt bene nuba. Jin va in nemon su kakevé !

In ko okolxe va intaf okol plekur aze kaliapon mallakir. Ayikye pok in debanhayas do eruilt, va lor ke okol gilder nume ko danca va eruilt mimar. Okollakisik artlakir aze erur :

– Kas va pokolanise ayikye do eruilt bene nuba al wil ?

– En, in va bato aalxo al kolanir !

– Kas va jinaf okol gemelton djusul ?

– Balte.

Ise minafe ayikye, va jinaf okol iskeson, ta aneyara va dubiesik va aalxo kolanir. Ar gomiliik va intaf eruilt plekur aze va okol molanir aze va in alier aze divvawar. Arti abrotcifa aneyara, ayikye ve dimpiyir ; vexe va okol is eruilt me ve dimdrasuyur. Yat kaf, ve dimdenlaniyir aze pu kurenikya ve kaliyir :

– Ax ! Ayikye divbureyese va rinaf eruilt isu erba, jin va okol pu in al zilí, ta da ko kelt in tel lowaveon rotison artlakir !

VI. 6. : Nefta se ke Mendiondo (Euskadia)

Feliik va Mendiondo mona tiyir vungapik voxe wori lokalion dene in dam dene vegungikeem ol kotviele zo tenuyur. Bad antaf gazdabartiv, werdxo vleve mona zo dolisteyer ; bad tanoy taneaviel, bak mista, kotaf dent ke tana taya zo gabeyer. Vegungikeem zo gevayar kire dene in mek dodelik meviele zo rowir. Kurenikya dere rodaxayar. Okie, bak taneaviel, abdi da ko misa lanir, va in preyutas va koncoba ko berip ve wiyir. Rilitaf gu grupera va plekuyuna coba koon ve laniyir nume va xos ve trasiyir. Ve fenkuyur nume sanoya nefta ve divtalayad. Bata se kabdue inaf iteem tixuled ise kabdue inaf oblakeem felkud.

– Zer egin ? Zer egin ? Zer egin ? (Va tokcoba rotaskit ? Va tokcoba rotaskit ? Va tokcoba rotaskit ?)

Kovudayana, ayikya ve kaliyir :

– Va fe kalion dimkotalac !

Ko xos nefta se boreon kotalad. Ayikya ve budeyer aze ve dimaykayar. Borepon va sokiyisa coba pu kurenik ve pwadeyer, nume battel ve welidayar da tiyid nefta se dana va kobara ke barn askiyid. Batvielu, kon ol zilin gan ayikya, batcoba gemelton al zo askiyir. Konviele mecoba zo gonaskir, nefta se va ayikya olhasteyed, kalison :

– Lan ! Lan ! Lan ! (Kobara ! Kobara ! Kobara !)

In va ayelasiki pu sin ve zilir :

– Djay, ve kaliyir, kan lava va vlardaf milunt koe furutsa tukotrac ! Ko narilt ke lavarn va lava naritic aze lanison koo werdxo tide mona ko ayelasiki remburetec.

Batcoba tanoulon ve zo askiyir voxe nefta yo kugdasa va ayikya is felkusa ware batlize tiyid :

– Lan ! Lan ! Lan ! (Kobara ! Kobara ! Kobara !) Arte keuca, in pu kurenikye ve kaliyir :

– Bata nefta se tid mana ribiega ! Va sin en gogriktet !

– En, kurenikye ve kaliyir, vexe pu kota va inafa kuba gododet !

– Pu sin zilil, ayikya ve kaliyir, va tel sanoy goyol tis vamoe mona. Miloulon, goyol se van kelt iyeptason ve maltalayad nume nefta se ke Mendiondo mea di tolawiyid.

VII^{eaf} luz :

**VUNDA SE
KE MELANESIA**

VII. 1. : Ilava ke gadikeem (Kanaka)

Gadikeem moe mevtapa senher.

Aludevon keniber, merolizis dum pistok.

Se vidiastutera is gejestutera va sin giopon pokoad ; lorara se ke grelt giopon titad, kotcoba kroiskon tenanteyawer. Kenibec, ey gadik yo ! blira tir kiewafa, modera tir lokiewafa.

Ilt tulukraweyes moe aal tir zijnaf dum izga ke wageyaal mielon ; lozijnafa tir vulkura.

Kenibec, ey gadik ! Abrotcion kenibec, klokera tir kiewafa ; kotviele kenibec, vlarde tir lokiewafe.

Va tokcoba askic, gadik yo, kotawayan ? ise toktan do win dayker ?

Toktan kal niska va winaf prantaf meem vibar ? Mea tir takra gandisa leve krimbeem : tiyir tul madason va kurt va inaf cot soltiolter.

Tok jebes flek va berga ka last titar ? Tir biraperake dem jebes maserkeem.

Me tid winaf iteem, ey gadik yo ! batinde keron tegulawes, tid kobelckanafo lesko se ! Vexe win va mecoba peztalic, ey gadik yo, mea wic, mea gildec.

Kenibec, ey gadik yo ! abrotcion kenibec, klokera tir kiewafa ; kotviele kenibec, vlarde, tir ilamafa kaluca.

Batinde moe ontinafa mevta dankayar, Tei ebeltikya, ke dana yolt va « borera » sugdalar, Tei yikya ke awalkikxo.

Afizon ugalzeyer, mielon ugalzeyer : Tei va gadikeem mea diyir aze awalkikeem al vanikatcuyur.

Batlize, tuke ilt lubes tit gama bliyir, ise koe werdapxo tanion dankayar.

Sielon konviele, yikya se al piyid aze ko stutera anameasa kal krant al dolizid.

Vexe sukayason ben mevtava, Tei kan wilteem toltidtalayar.

Inafa fentafa nuba va sinafa yo tuoprayar, sin iskeyed da in talar.

Arviele, Nahoa (gazda), nasbeik ke sveriokilapik pu in al kaliyir : djuvanpil nasbeikya ke jinape gadikye ? Almukuling yo tiyid koe cinaf kiray se ; cinafa ayikya se va meviele isken furotamardaf flek bured, ise va « indidio » drak anton rokayestan wetason va tela lolistafa yikya ke grelteem jinape gadikye se digipid.

Se cinape gadikya isu yerumanikya tid sumgamiafa ; va tel lolistaf ilt yo ke aalxo is tel lokiewaf kabay se ke uzdapa estud.

Va gilnamba aname fonta is kralkaloitesiki koe usukeem bured.

Tid se nasbeikya is berikya ik yerumanikya is gadikya ke okilapik, ke sveriokilik.

Jin tí nasbeik ke okilapik, gazik mali koblira ise bene jinaf kiray rotikirucanuba dem kuldoy se tir rumkanafa.

Ey yikya ke awalkikxo, ko jinaf kiray djupil ?

Vexe Tei ve takabotcemeyer aze ludevon ic caxaalxo ve griawiyir.

Ise inafa puda va alban tsurk mielon dankayar.

Kenibec, ey gadik yo ! abrotcion kenibec, klojera tir kiewafa ; kotviele kenibec, vlarde tir lokiewafa.

VII. 2. : Sukera se (Kanaka)

Toktan mo win nasbeikya se ke Owoue al suker, ise toktan va win onkar ?

Win vleve tuwiiskas aal al kenibec ? kire baton vultec mewison da kontel gracer kotviele va groyontine moolanic !

Tir kotviele bup va kontel ulir.

Tel taneik, tiyir Kea ebeltikya, ontinafa dum niauli aal, va meem al abduatcer aze al grabler.

Tel toleik, tiyir Heri, drakimwa, al dulzer : batse jin, aze va int al mimar.

Tel bareik, tiyir Sira, gaelafa, al ier : vantalá, aze al iper.

Pu toktan va meem rin abduatcel, ey Kea ? pu toktan rin Heri dulzeyel ? van toktan rin Sira talayal ?

Sin me gruped, van rozasa sukera se laneyid platinon gan onkasa sukera yo.

VII. 3. : Susik va awlkikxo (Kanaka)

Guazafe Nehewoue, susik va awalkikxo, afizon is mielon batlize tir.

Kota tidawaltara va kenibes is cuunaf gu mielkobara in trasir ise kota taelaftara va ranhes in wir.

In va ogoles werd yestar ; va ogoles ta blira is ogoles ta awalkera.

Guazafe Nehewoue va yozga tubliasa va guazik gruvider ise va takra ke poik grututenar dum gan nuga tilerda zo tenanteyar.

Va susik ke awalkikxo ta rupera sumuon lanit ; do awalkik yo kenibes vanmiae gama se is awalkik yo kenibes koe sid in blir.

Va tidas lor is titas lor, Nehewoue susik ke awalkikeem walterktar.

Va tokcoba niska twawesa koe gameem ben sukara pu Ey Nehewoue rin al kalir ?

Va lesko koe cot kogildel ? Va fliwaf kiiz malgildel ?

Tokdume ey Nehewoue al vanpil gijarotif is eaftaf ?

Batdume rin do awalk irubal ise awalk tir logijarotifa dam bli.

VII. 4. : Kou-indio (Uvenda) (Kanaka)

Batlize drakimwa jeber, batlize jontik skaday rosinkas va sanoy grelt pujed.

Batliz me pujec, va ingaradrak is sinkaraskaday me aneyac !

Lize kou-indio va pegafa gariza fenkur, batlize tir awalkera.

Uvenda sofelir, lodontinafa dam kiray ke okilapik ba tidekrayta.

Batliz korik yo ta da awalked sumuon pid.

Guazik al pir : intaf talgeem tiyir empanaf nume in me grubugdayar ; intaf skotcas nimateem mea levgiyir.

Turido nasbeikye me tcabanheyer meie onayar meie va nod koe mevtava ik sfi koe taya taplekuyur. Turido leve wageyaal afizon is mielon kenibeyer ise viele aeleyer ko keulé (rekleda) ke artel joxayar.

Vexe gadikye konakviele va sfi eruyur voxe batcoba va in funheyer.

Gadikye, Turido konviele ve kaliyir, rin abrotcipon al bliyir maneke ilaneem me zo ropatar, nugeem vey nubeem zo co-gopatad, uke da cin va rinafa klaa mea grupev ; rinaf talgeem tir empanaf, rinaf nimateem skotcar ; rin mea grupestul meie grupavlal, ko awalkikxo co-golanil, co-kenibel ise mea co-aelel ; ise ede co-kuranil, va mezanudayasi takarbesiki digí, kanon vaon co-vordavá nume mea co-mejetel.

Vexe guazik me ve dulzeyer. Va lotini loitesiki ve nariyir aze ko tubatakanaf usukeem vabduon ve rundayar aze ve mallaniyir kire gan nasbeik me zo djumatayar.

In ken bira laniyir aze koe eipkirafa lava va skotcas nimateem tcateyer nume dimon ve tugalaweyer.

Uke da in va kou-indio grukalpujeyer ise kan titrust rotitpujeyer.

Koe grelt yikya yoltana kan Moiek (imwa) tiyir, metan va tana inafa nigera grupeyer kire kotviele levkipeyer. Listaf Moiek ise kotviele dankayar.

Mecoba va inafa trakura rotuorikayar rade da gadikya va jotaf in al aguntayar roxanhason koe art va sfi se tori stekefe kurenikye.

Moiek imwa tiyir nuyafa, nuyafa dum suka.

Sielon konviele, leve taelaftuca, Moiek moo pistok yo ke piluda bagon ve mallaniyir.

Ko djiga ve laniyir, listaf Moiek, kire bak gejapa inon vox mekalison renanu Oudaou ve zo tufLintayar aze zo estuyur.

Ise ta grablera ko kou-indio, Moiek mo taka va sona talgukayenafa gu gefestimwa se, va sona ziliyina gan intaf renanik ba ironokafi sfi ve plekuyur.

Ise swavik yo, va inya vanmia aludevafa lava se bureson, ve askiyid da gefesta se ke sona tolimwed, ta da in vaon parmon burer, listaf Moiek, ta da do sin levo bira se kilder.

VII. 5. : Bugni is Ku (Kanaka)

Konviele tiyir ayikya va mecoba en digisa. Wawafa is vuwikiskafa is nasbeikiskafa, antafa dive grelt bliyir, dum sostanafa gu tamava. Konviele, arte po is acagira, mea ve ruyur nume va awalt, va bat lorik vanpiyis koca, ve voseyer ta da ganon zo pomar.

- Va jin disukel, Awalt, jin tí antaf is wawaf is aelepés. Kevoke ara ayikya se tid lokalafa dam jin. Va nasbeik yo adones va sinafa antuca leon did. Ta da va jin pomal, va koncoba me rotaskil ? Batcoba va jin co-pomar ta da blí ise va copuca levburé.

Awalt me ve dulzeyer. Vexe eldeon, ba divmodera, kabdue tuvel va toloy aalam in ve trasiyir. Woltendan vox lanaf da dildeyen Lorik al rwaveyer, vaon bibeyer :

- Grewá, va jinaf Lorik, icde bat siabeks. Vexe va tokcoba doon gonaskí ?

Awalt pu in ve kaliyir :

- Pu sin va estutuna koncoba zilil aze vartel dum rinaf nasbeikeem. Konviele, sin va rin silukon pomatad.

Budikya ve askiyir dum awalt al tiaveyer nume va toloy aal gestuyur. Kare intaf nasbeik yo va sin krupteyer nume kan Bugni is Ku al yoltayar. Darpe aksat yo, toloy aalam atriyyid voxe zavzayad rabetaf dum turodawes. Guyafa dum gadikya lente rabetif nasbeik yo, icde gonaskina coba va intaf Lorik tolon ve bibeyer. In opelon ve dulzeyer :

- Pu sin va ulitina koncoba zilil ise til keaf.

Aalam yo va lava diyid nume toz vanpiyyid gijaf is listaf aal se. Ayikya tiyir guon oklafa.

Konviele in loon dam artan va fent ve peztaleyey, pok intaf aal yo ve laniyir aze ve eruyur :

- Nasbeik yo, koe kiray fentar nume va idul ke tey co-djupeztalé. Pu jin va konaka awalkafa gama co-rozilic ?

Nasbeik yo balte ve ziliyyid nume ayikya va opelafa kaluca ke tey leve rekleda is tuidulasa teyka rogrivuteyer.

Ugal traspuyyur, wison va kalafa ayikya is lolodatrís aal yo. Ayikya tuloguazayar ise boreon ve peztaleyey da nekev tegiraf tey ba abdamara intaf niskeem tuopranayar. Pok nasbeik yo tolon ve laniyir :

- Nasbeik yo, daletoe tí guazapaf ise lekef tey va jin mea tuidular. Va logijaf co-olegá. Pu jin va win gestuyus is vartes, ta da tí lotrabiangaf, va lo gama yo co-rozilic ?

Bugni va lo gama se metairdason ve ziliyyir. Vorse, Ku krulon ve vewayar nume rodon ve dulzeyer :

- Toktel til, rin espus da til jinafa gadikya ? Va jin al gestur ise varter, ageltafa, vexe va jin me vektal. Mu jin til mecoba nume va lofa mecoba pu rin zilití.

Gadikya, yatkafa, ve perleyer :

- Kiewafa, nasbeik, niaik ! Va rinafa gama yo sul ! Bugni, in linteyer, tiyison vonaf dolge jin, titil acagis aal nume viele ayik se va rin balieted, batcoba titir wavdafa kire anton gavepon blagaweté. Vexe ta kolnara va sinaf kiray va rin rozinulatad. Vorse Ku, titil listaf aal. Vexe viele ayik se va rin djugabeted, davon lubetel aze kalion zaxawetel, tozuson jon takra. Nemon til inta tori tey, kaliapon anteyawesa is va metan tuidulasa !

Ware batvielon va bugni is ku koe kanakafo aalxo rowit. Sedme abdikaliks ke guazikya, kare istef Swalot ke kiray bugni wan zo faver kire tir acagipis. Kevoke, ku zo afanar, bat aal tir dulapiskaf rade vanteyara.

VII. 6. : Birga ke vesnol (Vanuatua)

Lekeon lekepon, ugale kot sulem nuyon en robliyir, mekivason va ayik.

Bira va kota kabayinda sopasuyur, siday sotiyir gazaxo ke kot moukdunol isu beza, ise luxe kelt, decitksevakirafi sveri se kan taniafa talara vaon tuitupayad.

Sveri se. Zertek ik zertekey, ta tuvodara va cugunaykon listaf bruxeem kot va int kevlon nedir. Vexe kas bata ebeltafa sveriinda talasa vanmiae zertekey se tir?... Vexe, en tir vesnol ! Voxe vanmiae bati listafi sveri se va tokcoba bat moukdunol askir ? Opelapafa : nucanha va toloya katca katanar.

Kotafizcekon, zertekey is vesnol belcon vefad. Itupandaf, zertekey va decitoya silpaca tukipesasa va nik gandur. Bat, opelkamaf, va dosita ke zertekey kotviele albar. Meviele argawer ! Aalaalon talason is male kaliucaboda kale walzilira va mikroba, toloy nik va sint en gildunhud.

Logijaf, tison anoelaf, vesnol kev bifotaf wivgasik va zertekey nendar. Vepokaf, bat va inton reduyun randay se pu nik taver. Konakviele, va opelkuca ke vesnol agralon impavantar.

Batinde konviele, toloy sulem moe gama tid. Argayan gan abdifa vefara se, ta betamara va coba rotaskitina belcon aneyad.

– Va mikroba djumel ? vesnol drager.

– Me, grewá, batvielon al estunhú. Va ara vefara me grupel ? toz argawes zertekey dulzer.

– Ex... Me !

Laizon, zertekey va nickaf randay skur, dum ede tidu aal luber.

– Ex ! Tokcoba sokir ? nik dwir.

Dimtidlaniyis va ontine ke gama radimi kotrafa anamelanira, sveri va gevanuca ke vesnol kipegar.

– Ise rin ? Va batcoba co-grupaskil ? Winhil...

Woltendanon itafenkuson, vesnol wir va sveri kotron anamelanisi va gama kan inheem levrumkanon. Taneon guyaf, wison va nik dimpis mo lopreksafa tirka, kalkiper.

– Batcoba nuvelar atedafa ! Folil da co-rotaskí ? in djumason erur.

– Denon ! Fu pebú...

Zertekey va lizira pu nik bam toz pintar, ta da sin belcon rovefad. Aze, cubemeson, vesnol va int divkabur. Vluf ! Wan spikonan gan askiyina anamelanira, va int nemon vebidur.

– Kiewapafa vefara ! Toltozut ?

– Dotrakú ! Belcon askit. Tanoy, toloy, baroy, ... askit !

Nume toloy nik va gama anamelanid ! Ton gandira gabena gan kipera is ilamsiskera ke warzafa vefara, anamelanid ise wan anamelanid.

Azon, isti anamelanira, zertekey azavzawer ise zavzar levrumkanaf, ton titefa taka. Dimpiyis tid ontine ke gama, me wison va nik, vesnol gevawer. Aze vaon kozwir :

– Ex, dimpil, va tokcoba askil ?

Wison va ropplekunuca ke vefaradositik, zertekey kiper. Radimi kotrafa anamelanira va gama pokon dimpir.

– Va rin al tuvudanhá, eim ? Azon, rovon kire gruper da vesnol va askira craketer, loplekur va : Askil, rin ! Askil dum abdion vexe lekalion, ta da ton titefa taka zavzal ! Wital, drikafa !

Vesnol klabor : intafa milbava tir xokagafa ise craker da luber oke tir kipeafa. Vexe oklamafa, gorar da lente vakor me dimelanir. Va int divkabur nume... titeon zavzar, icmilon dam nik abdimon al askir. Oklaf gu bata sega, ware ton titefa taka, in va sveri powar :

– Al wil, su kiewaskí ! Voxe noelkeon va tokcoba askí ?

– Ax, dimpil !

Vexe nekev sugarapa se, vesnol me kiewaskir da va int dimmadar, batcoba tuyesa va kipera se ke zertekey. Radimi jontika yovara, kotviele balgenon gan ksabes dositik, vesnol tenon askir da luber nume talar... sum balgeyes zertekey.

Batvielu, ben gama se ton titefa taka vesnol is kota vesnolinda va int levrumkad nume kevie abdiugal mea ranhed. Eksaf, sin va zertekey mea sekad ise anton mielon blid, ta da va mani rotafi sveri me rokakeved; va mani sveri lanhayasi da ton titefa taka kenibed.

VIII^{-eaf} luz :

**VUNDA SE
KE POLINESIA**

VIII. 1. : Vunda va goma (Tahiti)

Lekepon tolonga koe okilaxo koe Faaone irubayar. Tolonga gan okilapik ve zo aloyayar. Megrupeson liz co-rolanid, sin ko arula yoltkirafa gu «tu'itu'ipuapua» koe Hitiaa ve gelbeyed. Wori ayikyā genasbalayar. Viele radekara ve tiyir, inya ve zo skalteyer, nume male bata kurera goma ve kobliyir.

Gadikeem va «bat nasbeik» sinkayar vexe konviele ve otceyer wison da in tulolodontinaweyer. Goma toz boreyer aze ve gorayar da fesuxar.

Konaka tanda abdiayad, bonol ve vanpiyir rostaza. Konviele va arula ve illaniyir, aneyason va sinka.

Artlanison va Mahaena utca goma va birazebusa yikya ve wiyir. Inaf yolt tiyir Hina abdiplekuyuna pu gejik. Bonol ve korenayar. Ve dimdenlaniyir ise ve gorayar da va inya guldeter. Vaon ve nariyir aze koe intafa arula palseyer. Gejik ve grupeyer da Hina al zo guldeyer, ve gorayar da vaon toz aneyar. Vaon va trasiyir nume va goma ve budayar. Me grupeson kane vaon rotatar, ve laniyir ta da va diwedik wir. Battan puon ve pebuyur da in fuxeperon zo gogaboter ise kotraf tael zo goker.

Bata sega ve zo tugeltrayar nume do abdiplekunikyā gejik ve dimdenlaniyir.

VIII. 2. : Kenibesikya koe matela dem imwa se (Tahiti)

Sumion, koe Paea renapafa tolonga bliyir. Ayikya tiyir yoltkirafa gu Te vahine is ayikye yoltkirafe gu Taaroa. Volprogeson va sinafa tanara lorikeem al gorayar da bata tolonga va tanoy nasbeik di digitir ise da ba tevda sol yasa battel di zo solimpayar. Te vahine ve nasbayar va nasbeikya listafa maneke ve gorayar da va « Te vahine moea i te'ō pua rau » yolt sugdalas va « kenibesikya koe matela dem imwa se » zilir. Denon, mek gadik ke rumeik va balikera ke lorikeem va intafa nasbeikya grupeyer.

Te vahine is Taaroa dramguson va pokef kottan ugalzeyed, kotviele gadiafa ta da va lowawik pomad. Viele inafa nasbeikya ve tiyir tevdafa, ve griawiyir teka gadikeem va sokise tagelton grupeyer. In ve laneyir ta da va tahu'a (gertik) ruper. Battan va ageltuca puon ve taveyer : ton imwa inaf nasbeik al zo artazukayar. Te vahine is Taaroa tiyid korik se kiewaf loeke tahu'a puon ve kaliyir : « Konviele, ayik pitir ta da divdiwedatar, vexe va riafa duga, va keuca, godigitir ».

San-balemnda baton traspuyer teka metan va mekalikya rotunuyayar. Te vahine is Taaroa me gripokoleyed da va nasbeikya konviele co-tolwitid nume pu kot widajotik icdeon pulviyid. Batenide, konak jotik va bata tanafa imwa toz aneyayad. Inya tiyir tanafa gu kseva is tazuk is dakela, tiyir kusafa imwa. Kotviele yikye ko Hopa krant mallaniyir, koe Aoua kotafa wida va inafa dimlanira keyer.

Konake yikye va aneyara va listikya siluksilukon ve koaskiyid, vexe meviele kontan ve dimlaniyir ! Yikye yoltkirafe gu Taaroa ha'iha'i te rouru tarere, batcoba sugdalasa va « ayikye dem abrotcaf usukeem », konviele ve gorayar da silukon di falazoeyer. Vexe abdion, ta da va lo giva icde diweda kayestar, va tahu'a ve worayar. Gertapik pu in ve givaziliyir : « Noelkeon, va bata tanafa imwa drikon trasitil, larde kot aneyayase yikye ton rucka al artazukar, va trasira va sin me flecutul voxé gotitil keaf ». Taaroa ha'iha'i te rouru tarere batdume ve mallaniyir ta da va bata imwa aneyar, aze inde tahu'a al larbudayar, patason va rucka se drikon ve trasiyir.

Lent sin va int ve rundanhayar, ranhes, aze bak aluboy afizcek isu mielcek mekenibeson is meestuson baton ve zavzayar. Bak teveaf mielcek, va imwa vikiz ve divayar. Taaroa ha'iha'i te rouru tarere va vlapapafa diveksoyewesa dakela ve peztaliyir, aze adim va yikya divlanisa va imwa ve wiyir. Inya tiyir lolistafa dam in gestiyir. In vaon ve vanlaniyir aze ve mayar. Kottol ko wida ve dimlaniyir lize jorapa muon ve zo grustayar, sin va sint ve kureyed aze kalon bliyid ise va jontik nasbeik askiyid.

Mali bate sare Taaroa yoltega isu Tevahine sotufalad ise meviele nuxafa imwa koe Hopa krant zo rotrasiyir.

VIII. 3. : Vunda va Punaauia (Tahiti)

Sumion, koe Hiti utca ayik yoltkiraf gu Puna bliyir. Hiti bam tiyir yolt va Punaauia.

Konviele, Puna ve gorayar da ko Raiatea ewala koyar vexe va Hotutahi tota godimjupayasa ko Tahiti ve keluyur. Radeyes, va mecoba grupaskison taltopujeyer ise ronopujeyer ise kotlizo pujeyer. Intafa djudimlapira va ewala tiyir gijafa volse va mecoba grupaskiyir.

- Kimtaf tí ! Va tokcoba rotaskí ? Tokkane fu dimdenlapí ? Toktan va jin denon rodimjupatar ? Puna trakuyur.

Remion, imboza ke ewalagazik va in disukeyer ise va inaf lapireem vayayar. Va puidera tukotrassa va in ve rabateyer.

Pu in ve kaliyir :

- Tokdume baton vultel ? Tokdume til maneke gabentaf ?

Puna ve dulzeyer :

- Jin tí volkalaf kire me rodimdenlapí. Me grupaskí, va tota al kelú.

Imboza ve trenayar :

- Ten ikuzal, va rin denon fu jupá. Nume mo jinafe ge va int rundal, davon malpujet.

Sin va Raiatea belcon ve malpujeyed aze va Teoneuri ok Ofai Piipii xo ve kalpujeyed.

Imboza pu Puna ve kaliyir :

- Denon su artlapil nume rotitlanil.

Puna mou ge ke imboza ve titlaniyil aze ve dulzeyer :

- Vaon grupé.

Grupel va coba in ve askiyir ?

In va balemoy wiltok ke sulem ve walgabeyer aze ve kaliyir :

- Daletoe, koe Teoneuri zavzatal.

- Tokdume va batcoba pu jin askil ? imboza ve dulzavayar. Va rin batliz al jupá, ko rinafa ewala inde al erul. Rotaxe ! Batcoba tir abica vexe kan intaf iteem va intafa volkaluca wital.

Bata imboza va lani roti digiyir. Acum ewalagazafa yasa va Puna yoke inafa rotura ve vajikeyer.

Inoarii, Hiti gazik va intaf ayikeem ve belcayar ise djiayar :

- Va Puna aneyatac nume atatac, batinde vangrupeter da gazayik yo ik gazanasbeik yo vol zo gonaskipejed.

Puna krantkranton koolaniyir aze mo Teivirairaitaharara mevtaxed ve artlaniyir. Batlize Paateve is kurenikya, bulolvartesa tolonga, irubayad. Puna va vanvrodasa bulolya ve kozwiyir. Siputepepa, ve trakuyur : « Ta da grisiputesá va vrod narití ». Ta da in mouvar ve vanlaniyir. Akoyena, bulolya ve ranhayar. Puna ve milbavadrasyur nume ve kildeyer nume tit mevta ve lubeyer. Va lavafeme ve wiyyir. Bate tiyyir pinafe eke tisa lava me zo ronariyir. Puna ta da yovar da ulir ve inhanhayar. Voce da va int grisiputesayar aito aal ve artayar. Puna ve takamadayar aze ve kaliyir :

- Toktan til ?

- Jin tí tela rinon askipejeyena imboza.

- Ax en ?

- Rinafa linulara va jin al awuzapar. Goldeon al mejé. Noelkeon icde kotafa rinon lazavayana rotuca va int jaxadá.

- Me, va batcoba me askil ! Pu jin sazilil ! Al vultepé nume tí poiskaf !

Puna kan reyaalaf wazdel anam nubeem is nugeem ve zo gluyedayar. Man wazdel tuke prantuca is deluca zo sokagruper. Wison da in va int me rodimiksantuyur, ta da zo tunuyar va aito aal bam ve voseyer.

- Va rin me tunuyatá, rin va jin al bakal. Va rinafa zatca vol al vangrupé...

Mali bat viel, kan Punarau (Puna iksantunafa) bato xo zo soyoltar kire batlize in ve zo gluyedayar. Ta da zo vikear ise zo wetar, mo piluda ve zo bureyer, bam ve kaliyir :

- Tokdume mo piluda va jin burel ?

- Kire va rinafa rotuca koon wital.

- Va batcoba pu jin me askil. Icde kotafa jinon raplekuyuna rotuca skalé nume co-djumirglié !

- Me, me is me !

In ve zo vikeayar ise ve zo wetayar. Malion, Hiti utca va Punaauia yolt ve zo kazawayar.

Inaf prijust ko remasti ke utca ve zo kabuyur.

Malion, remasti va Taapuna yolt (itowa ke Puna) sodir.

Luxe inaf iteem, in ve zo tcekaremruyur aze ko krant yoltanaf gu Matatia (remrunaf iteem) ve zo bureyer.

VIII. 4. : Vunda va runteem (Tahiti)

Bak varaf afizcek, moe bira al sukayar. Nume leve lukoptaf kelt bira tulukoptyaweyer. Bak varaf afizcek, runta se va piluda is kiria soltiolteson va bixe is rapor al ruzadeyed.

Vexe leve bixe ware tiyir bixe. Ise kadime rapor ware tiyir rapor. Aze cenheyena is legafa bira ba afiz al ilayar. Noelkeon, vumeltafa, leve bitejeem jebeyer. Kene uvenda, antafa konaka tcastafa runta se askiyid da drak kamamayar, giopon pokoleson va zomera va tael.

Taaroa, tel gijik, va ploziskafa is liziweriskafa gasitafa bira dum oprelegapa al reduyur. Ise, bira, argaweyer. Mezekasa is nhebanafa coba me tir itupafa. In gorayar da koyar ise va intafa jowa kaikar. Nume zijnon zijnapon toz tidayar nume va kotafa tamava di modivatceyer.

In grupeyer da batcoba zo pouyur. Va tamavamiala rokayar voxe ara miala va raporeem is aaleem is ayikeem pasuyur. Acum va tel lodorikaf is lodebeltaf miel se kiblayar. Va se krant is mevta is ayaxe melorason koartokayar.

Vexe va lorik se me godivmodayar. Acum va alkaxo is wetaxo, va zokaxo, obrason iloayar. Vokoayar nume va ewala askiyir. Kore ayikeem dwiyir, lorikeem afanayar.

Voxe bira va intaf ind abicabicon tulogijayar. Arai, ranhesi moe kesi tide intafa wida, va mielmielon vanasa bira wiyir. Lorikeem nuvelayar da kenibeyer, ise in grupeyer da ayabli boreon mea di tiyir. Batdume ve gorayar da va bira di azavzayar.

Al disver da bira va koto zokaxo lavion obrason taruteyer. Mielon konviele, ko telo lopokefo alkaxo ve laniiyir. Grupeyer da zoxaksason bliarpumayar vexe va bira djumazavzayar. Va rapor sol muxelk ve nariyir voxe bat rapor nuvelayar da va inaf gelteem anteyayar. Ko anton inton grupena arula vaon ve preyutayar aze ve keyer. Va radimif miel ve keyer.

Ba siel va bat rapor ve aneyayar aze va bira ve vanlaniiyir. Azon, kake aalulim va int mastuson, ko bixe va rapor ve kosuxedayar. Bira boreon toz tidayar, loriskon vanayar, ta da va kenibes ayikeem akoyer. Tidayar tidapayar voxe va ikse me ve wiyir. Va baerdaf rapor tanvordon ve modivatceyer. Ixam tiyir gaversafa. Lorik, walzeyen, kan selekara azavzasa va bira va intafa sizuntasa dratcera ve askiyir.

Malion batugale bira is ayik va sint sokalied. Bira va battan co-djumartokar vexe kotviele zekar va jontika loras stubesa runta sonasbar nume ayik ta da va kevba vevedur va um ugal seotar, malion batkane bira kotviele zdarion al romalplatir...

VIII. 5. : Tel taneaf yaburol se (Tahiti)

Konviele tiyir polinesiik.

Mali awalkera ke kurenikya, intaf tevoy nasbeik tiyid nuvelase lozolone ke intafa blira, nume in doon ugalzeyer. Konviele, gorar da ko anoda doon onar. Sin va « pahua ik maōa ik vana » lonadunol yo belcon tredud ise va konak « paihere ik roi ik ihi ik ume » kabay onad. Valeaf gu vielcek, gadikye pu nasbeikeem va estobarellice drager : ba sielestura va tel lopwertaf pak ke « poe » kabay wasik kalseotatar. Div tota tevoy nasbeik belcon estobad. Gadikye toz verastpatar :

- Hoē, piti, toru, maha... (tanoy, toloy, baroy, balemoy...).

Tir oklapafe gu intaf nasbeikeem :

- Jinaf nasbeikeem tir tel lokiewaf, kottel tir estobasikanh !

Vexe in keper maneke toz tuguyawer. Icde nasbeikeem noelkeon vudeper :

- Ax ! Jinaf nasbeikeem, toklize til ? Leve lava rin abrotcirson zavzal !

Nume ludevon ic tota in va int gripokoleweson kabur ; borer kire leve lava ayik lidabrotcion meрузавзар, kottel lanon tir wizunaf. Pezter kranavawalkes, viele div lava tevoy meviele jinon wiyin sulem laizon gepoyted ! Grorkakoron welved aze ton estobaralorap ko lava kalubed. Aron dam kabayon sopujed ise vamo birawelma sokagaelad.

Kan oral levkipeped ise kabdue in itupon vefad... Levgon, in vangruper da bat sulem yo tid intaf artazukaweyes nasbeikeem.

Leve lava ayik me jontikwexon грузавзар volse inaf nasbeikeem al vanpir lavedasulem yo nume грузавзар.

Kire sin abdion tiyid ayaf va ayik renad.

Batdume, ware batvielon, va ayik renad ise doon djuvefad ise pokeon djuzavzad ise vaon djutudaavamad.

Tid yaburol se, « te mau ōua ».

VIII. 6. : Xanta va wageyaal (1-eaf siatos) (Tahiti)

Lekepon, garfelafa aelakola va Tahiti co-apkayar. Korikeem va keratawa gonestuyur nume jontiktan mulufteyed.

Yasagadikye nakene gan brera ke nasbeikeem ko mevta ta sinka ve mallaniyir. Va bliga se konakvielon giopon aneyayar. Arte po, koe sumepafo xo va "fei" bilka adim ve kosmayar. Daavaf, va bilkagama pu yasikeem kalion vanbureyer vexe artlanison ve kosmayar da in tiyir awalkaf. Elimon disukeson, sonkeyer da yasafa awalkoda se va megrupenu tapleku yo nasbayad. Vaon di ropeyer aze kotawayar inde sin rotrenatad da atritid. Boreon wageyaal se vanmadaweyed ise vokliba se tiyid iltkirapafa. Bat wageyaal se va jontika inda bam nasbayad. Ugale Tahiti is Moorea tiyid guon kotrafa, ara wageya se kal ara ewala yo malpujeyed aze kali bat viel va int jonkayad.

VIII. 7. : Xanta va wageyaal (2-eaf siatos) (Tahiti)

Vlevion, koe Teretauta utca yikya, ke dana listuca va gadikeem tuintotcayar, bliyir. Intaf ebeltaf iteem is cwaf conheem ke bertrafo alto is plaxuca ke fonta is moekote leso ke abrotcaf usukeem askiyid da in tiyir tela lolistikya ke minaf ewaleem. Viele ve tiyir san-tevdaf, gadikye tise utcokilik, va inafa kurera ve gorayar...

Va kurenik bagaliaf gu intafa nasbeikya toz aneyayar. Viele vidiaviel ve tiyir, Hina, baton rozuyur, Hina va koncoba icde waltenik men grupeyer ledame in tiyir pasus va Teretai sumefa utca.

Vexe viele gadikye ve piyir ta da va kurenikye atoer, in eafton riwe ve krezezer, wison va serpegapa dem gulafo alto is granafa taka : tiyir serpegasersik.

Hina, kovudana, ko mevtava kal Aketura utca ve otceyer. Va palsenafe fare vleve aito aalap yo trasison, va int ve gelbeyer.

Okie, tiyir mona ke Hiro lorik ; dimpison mal onara battan gan roidasi afi robudasi va kiray ve zo baalpeyer. Tiyir usukeem ke Hina, kactan gan awaltolha num baton jebes. Yikya pu lorik va intafa eaftafa stuva ve negayar, nume battan ve naleyer da va in remimon di preyutayar.

Vexe serpega, dere jekuna gan roidara ke usukeem ke yikya, va kiray ke lorik boreon ve monpujeyer. Tanon aultapason, remo uvenda va fradayap, batvielon va Tapuerama remasti sorozun, ve fenkuayur.

Hiro lorik, elogano, va abrotcaf usuk ke Hina ve nariyir aze va grujdasoyaci ve vaniksantuyur nume va rostaza ve onayar. Mo omega vaon impayason, fuxebaron ve gabeyer.

Taka tit nugeem ke yikya ve lubeyer ise puon ve kaliyir :

- Kot ayik ilkades, vanmieaon Hina rin taneon, konviele ta grewara va jin kutcatac. Awalké vexe jinafa abdikalira miv sotir kotabafa.

Hiro, meugaldasuson, kan bilkaaltoa se va taka ve anampekuyur aze pu Hina va welor ve abduatceyer :

- Hina, listikya, den intikeem rodimplanil aze banlize va taka vilatal. Vexe bak lanira mo sid vaon vol aykal kire bam rotapstara ke serpega co-geltrawer !

Aze Hina, dositana gan zanisikya se firviyina gan Hiro lorik, ko Tererauta ve dimlaniyir. Vexe lanira tiyir abrotcifa ise awalt va kelda anteyayar. Sin pok kuksa artlaniyid. Lava tiyir fedafa is ringafa nume yikya se ve gorayad da kolavawed.

Hina, vulkuson va pirda ke lorik, ta da va dositik yo kazokever, mo sid va welor ve aykayar. Kreme, xadalorason, sid ve fenkuweyer nume va taka ke awalkafa serpega ve koartokayar... Aze titu ixam dimbudewesa yalta gepoyteson, aal ve kobliyer aze toz tulogijaweyer, kimiskon.

Tiyir divulaf aal, riwe anton ulim, dem ontinefa toabrixa. Va ranhesa datafa serpega dem taka vane awalt vektayar. Tel taneaf wageyaal su kobliyer.

Hina, volvegeyesa, gan lorikeem ta blira poke kuksa ve zo lanhayar ise aal ve tiyir zokaf. Bellikafa poura va vanlanira is estura va ilteem pu bettan.

Radimimon, Hina va jotaf onasik blis arte kuksa ve kureyer. Tolonga va nasbeikya listafa dum awaltolha mo gazdazarnda ve diyir. Vexe kaluca ve jijamayar : arti abic aksat, yik ve awalkeyer. Hina do berikye ke taneik ve tolkureyer. Ara nasbeikya ve nasbalayar, listafa dum titawaltara mo bira.

Toloya velikya belcon tulogijaweyed ise va sint renayad dum toloy milgadaf nasbeik. Tanda se ugalzeyed, vexe warzafa kalaca ke kimtafa Hina ware fu zo tiolteyer. Konviele, nekev ariekafa biura, toloya velikya va divulaf ilt yo ke abrotcaf is gemaf aal laumas poke kiray ve djugrivuteyed.

Kax ! lorik yo anamsuyud nume toloy gunik ton rujod ve zo artazukayad ise vamo bira ve zo ilbureyed. Savsik yo kalid da tid tel toloy raltukaf rujod aftason kotviele rowin vamo Hanaa rinca.

Viel se ware ugalzeyed aze rodapaca va kota sinka is uliralava toz vilayar. Antaf wageyaal va awalt acagiyir nume, nekev lorafa biura, ayik se va ilteem ve kayestayad. Ilt va zijnafa is aftafa botakiramafa lava dogiyir. Sin ve wiyid da kot ilt, lumaf gu akreyap, gan baroy orikaf krets aykanaf dum iteem is art zo katcalayar... ise ta da va bata lava rotulid kev bat intazovdaks va kutceem gokrudyud.

Ise Hina dum kot artan ve askiyir, me vofason da katcilaca su geltraweyer.

VIII. 8. : Vunda va wageyaal (Tonga)

Vlevion, koe Tonga ewaleem, listafa jotafa yikya poka wida va int aulon kobirayar. Bak da koe lava va int aulon bascuur, va vanlanisa bekedja ve wiyir.

Tition vogitena gan niaamafa kerdela ke birasulem, inya soe doon toz prilayar. Batcoba ve nijuyur da sulem tiyir agralapaf.

Yikya va int konakviele kobirayar, dositon gu bekedja metemesa va mana debala. Sin pulvipiyid kotviele va sint wiyid. Yoke abdias ugal is jontika kobirara, bekedja is yikya va sint korenayad. Kobirara se vanpiyid loloferefa.

Konviele, yikya va funhesacapa ve vofayar : genasbalayar...

Raveson va warzot, gadikye ve zidepeyer. Laniyir liz gadikya va int kobirayar aze va bekedja keyer. Viele bata ve awiyir, in ve ebiduyur aze ve takagabeyer.

Yikya, gabentafa, va taka ke sulem kobixeyer. Ugal abdiayar...

Viele pintik ve kobliyer, lize taka ke bekedja al zo kotawayar, aal oltavaf gu mek ar ve atriyer. Intaf toem nijuyur kotvielon favlapaf is intaf ilt tiyir botakiraf is sinkapas. Batinde tel taneaf wageyaal ve kobliyer.

Tiyir ironokaf yal ke bekedja pu renanikya is intaf nasbeik... Keskeon, wageya va baroyu eaftafu ivamumu nedir, va iteem is art ke bekedja. Ise wageyaxa anton remruson va « art » ke ilt zo so rotulir.

VIII. 9. : Xanta ke galketaal (Moorea)

Bak abrotcifa aelakola jotafa tolonga va diweda ke nasbeikeem arubayar. Ta sinkaneyara ko arula koe mevta bam gorayar da va in jupar, giopon. Sielon konviele, gripokolenafe kurenikye pu kurenik ve kaliyir : « viele gazdon divmodetel, divlanitil nume va jinaf nubeem vanpiyis toem wital. Va ulim is gameem disuketel, titir jinafo alto isu nimateem. Ise witin anamkaf ilt, titir jinafa oria ; iltakra jinaf yoy. Va ilt solzatal, isketel da in koe lava perdoewer aze alieson basalmatal aze estutul, azon pu minaf nasbeikeem vaon zilitil. Batkane mea aeletec. »

VIII. 10. : Vunda va Maiore (Moorea)

Lekepon tiyir, vlevi artlapira ko tursia ke batakiyeem, ugale aelakola is roduca va kot oceaniaf ewaleem erolayar.

Imweem tiyir awalkaf, aaleem ilbliyir. Wageyaal se, dum awalkafi sveripi yo, va toem rumkawes tit tcurtaf ulim dere iskeyed. Se tulaviskano nodxo isu sfixo isu wikayxo isu bilmaalxo awalton turodaweyed. Koe bat letak, sanelia ilbliyir. Kelt tiyir karafaltaf, abdiplekuson va meka muvara. Koe fedaf diuzkiray, moe uling dem « pandanus », Moe va intafa iyekotjava ve vanmadayar. Azon, ranheson, inya nuvelayar da ko klokera lubeyer. Intaf abrotcaf ebeltaf usukeem va gazafi ingasiki askiyir ; kabdue grujdaf talgeem fortewayes kutceem fenkuwemeyer.

Konakboron, Arutua aguntanik, va inya nhaseyer. Krupteyer da inya maneke tiyir listafa, artimon titisa kurenik ! Ise ta dositara va klokara ke zijnaf aguntanik, inye ve dankayar :

« Moe, moe, miel tir lodeaftaf dam rinaf vaptaalukaf usukeem vox lefedaf dam rinafa larida. Miel, ta preytara va bata tamava lize hinano is tiare imwa se awalked, va min anamplekur ! Moe, Moe, va guema vanmiao anoduwendaxo grujupá, ise ta gejakuftanubara jinafa ma al vanpir gijarotifa. Vexe, ey Moe, co-tí pof is pirtaf tir mezolonafa ede bli va min co-graceter ! Moe, Moe, tori jin til lolistaf dam ranhas awalt. Ey Moe, ko rinaf usukeem va kofigasiki ke monoi dem tiare aneyatá ! »

Moe va dank ke aguntanik al terktayar. Bat dank va in zijnon koluyur. Va pitcas awalk mea modovayar. Djubliyir, ware djubliyir ta da va renonana puda ke Arutua ware rogilder ise va inaf po isu rena pokeon kotviele ropeztaler. Bam, silukon, ve kaliyir :

- Arutua, rin til jinaf renanik. Dum sielsuka koo toem ke aito se ke piluda, rinaf kutceem dankar. Tuke minafa djublira, ey Arutua, va anameon mwarnes awalk acagitit. Koe mevta, va Taaroa proyaf guazik grupé. Ba jinafa nasbalara, in pu jinafa gadikya kaliyir da jin co-tití listaf dum gazdabitej ise in ta bliwetara tori jin tiyir gadiaf. Lanit ta da va in trasit !

Van mevta lize Taaroa bliyir sin ve mallaniyid.

Moe is Aratua van mevta lize Taaroa bliyir mallaniyid. Koo krantecorap yo ta aneyara va oga ke Taaroa laniyid nume tiyir teyawalton abrotcifa is cuusa avlara. Ematcap dem grelt yo va Moe dirnusun radimelaniyir.

Riwe sielon, Taaroa adim awiyir. Abrotcaf noldaf usukeem va niskafa vola xutayar, ise in moe torstiskafa kramtaalgama va int zobeyer. Nuvelayar vumeltaf is pof maneke va in wison aeles grelt yo en ve grupeyed da va in rodirnuyud. Moe kal raporap va lanira ve trenayar, azon azavzaweson ve iegayar :

« Proyaf guazik, va abdiplekuks askiyin ba jinafa nasbalara al setiké nume pí ta da va rin trasí nume askil da bliv, djubliv ise va sint djurenáv ! ».

Taaroa pu in ve dulzeyer :

- Va rin kiavá, Moe ! Ba kova va rin al grupé viele tiyil listaf dum teina is fedaf dum tiare imwa. Tori rin, va kotabafa listuca askití ! Rin va tel titis rinaf bliradositik al kiblal. Inafa takra tidrenar viele in va rin nhaser. Mu rin va kotabafa aultovesuca askití !

Nume galova ve sokiyr. Alto ke Taaroa proyik ton Maiore ve artazukaweyer. Alto ke Taaroa proyik nuvelayar da ko sielgael titas va krant jeweyer, aze va divulaf tazuk yo narayar ; intafa java dum almuk ke guazaf aal tumucunaweyer, nimateem dum zae ko sid titickaweyer, voxe benu tugamaweyes meem toa se is ilt yo nasbalayad. Batinde maiore ve nasbalayar. Galova tiyir kotrafa. Lava ko rodafa ilava ke soist tolon toz traspuyur, taya se toltukusaweyed.

Kontomon kratelakiraf ilt yo kan aldo askid da gameem badieyed, nume kot grelt va wida dankason is siskeson va Moe dimlaniyr. Kotaf mielcek wivenon ugalzeyer, aze mali eldeviel, kurera va Arutua is Moe zo kotgrupeyer.

Malion sin, palseon va kaluca koe preyutanaf kirayam kene piluda vanmiae purao se, kalavielon bliyd.

VIII. 11. : Vunda va remrunafa mevta ke Moorea (Moorea)

Mielon konviele, Hiro (Kafasik) is intaf dubiesikblay, va Raiatea mallapiyison ta dubiera va Rotui mevta va Moorea ve artlapiyid. Ben mevtontine va abrotcafa gefesta yo vaniksantuyud aze toz impayad. Ve kiewaskiyid da va bati ewalaki iliksantud, dum toloya ceda ware sovrutad.

Pai tisi koe Punaauia gan vanikatcuyus gadikeem modovason wiyis va bata nakila ve zo divmodayar. Pai bam ve ranhayar aze va Tata'a venta tidlaniyir aze van Moorea va kaba ve kabuyur. Va bira remlapiyison, rem ontine, wetce Mou'a-puta (Remrunafa mevta) yolt malion grupene, va fepe ve remruyur. Trenason va kabura dum xiza, kaba ko geexo ke Raiatea ve artayar aze ko ontine ke malion cumbanafa venta ve taplekuweyer. Wil yo ke Moorea, gan yartereem ke kaba divmodayas, kotlizu toz dankayad. Acum dubiesik se kivason va tidafizara kaliapon ve otceyed.

Wori Hiro is intaf blay sol eliwa ke Rotui ve kiewaskiyid da va feykorafa venta malstatana ko Raiatea is inketena pok Opoa domega solimpayad.

Bata venta batlize ware tir. Tir modivatcenafa gu pinaf « toa » aal yo, gu azilaal se nuxaf gu tel yo ke Rotui mevta is divulon kevaxas va anamef ruxeem.

VIII. 12. : Vunda va Hiro (Raiatea)

Hiro tiyir nasbeik ke Raamuri okilik ke Havaii (Raiatea). Den Ana veygadikye ko Uporu krant koe Tahiti do intafe balemoye mialaberikye ve zo stakseyer. Koe Tapu-ata-i-te-rai bema berikye se goraveyed vexe in yoke klaama me rotcokeyer. Soe djuraveson, va tavera se divuon leverktayar. Ve raveyer kalion maneke viele va bemaklaa ve zomeyer, tavesik ve kosmayar da gotavenaca mea zavzayar. Hiro batugale tiyir tel lodontinaf is lopof velik ke Uporu.

Vanpiyis milgaf, in pu veygadikye va gonaskine ke ayik ve eruyur. Battel ve kaliyir da in va mona vevedur ise gorenonana is gosinkana is govagena kurenikya trasir. Hiro ve krupteyer da rieta akoydafa nume ve gorayar da daletoe vol co-askitir dum Ana kaliyir. In va coba rotafa ve eruyur. Veygadikye ve dulzeyer : « rotuxara ik coera ik dubiera ». Nume Hiro ve kaliyir da titir rotuxasik is nulesik is dubiesik. Va se uru (galketa) is jotaf wageyaal toz dubieyer aze ko intafa matela taplekuyur.

Hiro gan totara bam zo toz skepeyer. Va lologijafa guema toz veveduyur uke da va ontinaf tumtaf ava aal toz gojeyer. Kevie boyaks ke veydadikye, ve naliyir liz ava aal tiyir, sume bira. Batlize toloy susik va inafa kelda ve oblayad, kalison da metan zo korictayar da rolanir. Yatkafo, Hiro kan kaba va konaka gama ke ava aal ve balieyer. Susik yo ve askiyid da sin ve dimatriyid. Hiro va diola bam ve zanieyer nume va jontika gama ve gabeyer aze va aal tenion ve divzaetawayar. Ta pomara susik yo va ayikestus Moiri govitabulol ve kevrozayad. Moiri va Hiro ve vajikeyer vexe battel va in ve taruteyer ise kabason ve orilnayar. Susik yo va Hiro bam ve ipeyed. In ben usukeem va sin ve ebiduyur nume takatakon klantason ve orianokodayar. Ben aal va kosik yo ve vaniksantuyur aze kal mona moe epita va ava aal drikon ve rembureyer. Tukultane veygadikye koeon keyer. Hiro va in ve tuvumeltayar aze va susik yo ve kotawayar aze va ava aal do zaeem balem-sanon ve gabeyer aze va bulol ve estuyur.

Kan tota veveduyuna golde bat aal, in do berikyeem ve gorayar da sin ko Havaii dimlapitid ta da va gadikye wid. Hiro va jontik siabeks mu yasa, is firviks yo rundan mo muxelk ke guema mu lorikeem, is bruxaseila is anamba novesa va lomafa vagera, ve nariyir. Solve da Hiro totayar, levi da di komodeyer, pu berikye se ve kaliyir : « En tarutec da va kerafi sveri rotuc ede co-wic kire tir Tanu-Tane sveri ke Tane lorik ».

Boreon suray dem batakafi tumtafi sveri yo do ilamtafi kerafi sveri ve vantalaray ta da va sinka rundayana mo muxelk estur nume va valeuca ke Tane nedid. Vexe berikye se ke Hiro va sveri yo ve ipeyed ise va jontiki is Tanu-Tane ve balieyed. Krilason va pak mu Hiro va konaki batakafi sveri solzayad. Divmodeson, Hiro va sokiyisa coba ve gildayar aze blikeson ve askiyir da Tanu-Tane dimblir.

Va battan temes pu Tane koe saneaf kelt ve gildeyer. Levi da di komodeyer, pu berikye se ve kaliyir da lanon fu zivotcapayar nume in ve eruyur da ba toza di zo divmodayar. Boreon toz zivotcayar vexe berikye se va Hiro me divmodayad. Isti zivotc in soe ve divmodeyer. Ricol ke Tane baon ve artpujeyer aze pu Hiro ve eruyur da in va berikye se rotuyuse va Tanu-Tane zurter. Hiro ve kaliyir da va teli sveri al giwayar ise da boreon zo esteyer ise da intaf siabekseem tiyir perdoenaf. Ricol va balemoye berikye ke Hiro bam ve fixayar. Battan va mecoba ve rotaskiyir. Zivotc mo letafa piluda va guema ve kevkabuyur.

Solve da Hiro va mejiluca divayar, toloy aalxoloramikya va seila is anamba ve dubieyed nume otceyed. Hiro va ujiwa dem eipkirafa lava ve askiyir nume va listaf kabay se rundayar aze ludevon ic ujiwa va int ve preyutayar. Loramikya se jekuna gan kabay se ve vanlaniyid aze va kabay ve solgiyid kalion maneke Hiro va mecoba ve rotaskiyir. Va xo lize loramikya se va int kolavayad Hiro bam ve tcaluteyer nume koon va int preyutayar. Sinya adim ve divlavaweyed aze ben usukeem in vaon ve vangiyir. Ve abdiplekuyur da vaon co-dimebidur ede va seila is anamba co-dimdigir. Sinya vaon ve dimziliyid nume ve fixewayar.

Hiro ve gorayar da icde Tanu-Tane va int jaxadar. Poke inafa begama vaon ve keyer ise kan mapa ve vangiyir. Tanu-Tane ve kiewaskiyir da ve tittalayar ta da va Hiro divvawar vexe battan acon nubagiyir. Tanu-Tane va Rurutu ve arttalayar, Hiro beneon, aze mal Rurutu kal Havaii pujeyer. Arti pujera Hiro va int beneon giyir nume va bestuxafa kabaydakela meviele bulutusa di videyer. Tanu-Tane, arte po, va Hiro ve dildeyer nume tuke sa me ve zo atar volse zo divbliyir. Batinde Tanu-Tane koe saneaf kelt do Tane sgozavzar.

Hiro, den gadikeem dimlaniyis, va listapikya yoltkirafa gu Vai-tu-marie, va kurenik ke Tatae gejikyey, ve korenapayar. Hiro va Tatae ve uzerayar vexe intafa neciafa ik plabafa tila va Tatae ten tabodjayar. Konviele in van Hiro ve kabamadayar. Hiro va taka bam ve vannariyir aze ve bergajoayar. Nume Vai-tu-marie vanpiyir inafa yerumanikya.

Tolonga va toloy nasbeik di diyir : va Marama nasbeikye is Piho nasbeikya. Sin tamon bliyid kali da Hiro, va guema nhofason, ve gildeyer da yerumanik pu woras nik yo va inafa bestuxafa dakela nuleyer. Eldeon, Hiro vaon ve rozayar ta da in pomar asadason va guemazebeem. Beka in meviele al askiyir, ve naleyer. Va gelt boreon ve rebokayar nume ve eruyur da Hiro tunuyar. Bam ve narteyer da in va nuba ika gelt rebokayar aze in va balgera se culimeyer. Vai-tu-marie ve ixereruyur ise blikeyer da in va vaweluca isker. Oviskapafu, Hiro vaon nugason ve atayar. Vaon bam kobixeyer.

Marama pujeyer bak piza. Dimdenlanison pu gadikye ve eruyur lize gadikya tiyir. Hiro ve dulzeyer da me grupeyer. Tarama lizina gan razdura tagelton ve laniiyir liz gadikya al zo kobixeyer. Vaon ve kosmayar aze vanmia yasafo marae xo ve kotawayar. Azon art uul di gelbeyer aze meestuson is meulison konakvielon zavzayar merovinusa. Hiro va Piho ve stakseyer ta da in va berik wir. Battel tenion ve dimdenlaniiyir. Wori Hiro vaon taruteyer kivason da in va gadikya co-djujaxadar. Vexe Marama va anda memilafa gu gadikye ve diyir.

Hiro va tela logijafa kruldeyesa guema boreon djuvegeduyur. Va ewala exuleyer aneyason va gijaf aal se nume moe tawavo ke Puna gazik va cuisaf aal yo ve trasiyir. Vexe lotipis battan ve vewayar da zilir. Hiro, dimlaniyison ko wida, pu Puna gazik va toloy intaf onasik do tel lolistaf onaks ve stakseyer. Battan, abdigrupeson ba beya, va siabekseem ve vewayar. Onasik yo, dimdenlanison, va zanisik yo ke Puna gazik ve kakeveyed. Va kabay se ve drageyed nume sin va naleyed. Bam Hiro ve tollaniyir nume pu Puna gazik va aal yo ika inon kazawayan bundaks ve eruyur. Puna gazik ve zo vebayar da golde rokla ke intaf zanisik yo naler. Hiro va kotaf aaleem don tumtaf aaleem bravas va marae xo ve balieyer.

Hiro va tela logijafa kruldeyesa guema bam di veveduyur aze ta konaka vestara totayar. Koe vo mea di zo tolwiyer.

VIII. 13. : Vunda va kabay (Raiatea)

Lekeon, Raiatea is Tahaa va tanoya ewalapa yoltkirafa gu Ha-va-i-'i-nui (Korozan tukotras darkap) sotazukayad.

Konviele, partik yo va warzafa marae dopewa toz veveduyud. Ta da mecoba va baerdaf alpoz roskaltes, wilye vol wilyeyer ike vakol vol vakoliever ike bettan vol liziweyer.

Batugale, listapafa yikya yoltkirafa gu Terehe va biureem ve jukloteyer ise ko kuksa toz kolavaweyer. Tuzidan lorikeem ve askiyir da serpegapa va fe ve divpujeyer aze bata va Terehe vordon ve fixayar.

Serpega, gan swava ke yikya kaldigina, ve turiyomesayar. Kotlizu welveyer ise va aal yo is pistok se divzaetawayar. Va ewalistexo baton vumbeyer nume ton toloya solwifa ewala (Raiatea is Tahaa) va gijaf Havai'i vedil ve tazukaweyer. Serpega loloon laumayar nume va kabayap vanpiyir.

Lorikeem pu Tu-rahunui (Diwapik) va in ve odiayad. Kabay mo taka ve zo aykayar ise ronon ve zo jupayar. Va Tahiti-nui yolt bam ve kazawayar. Tiyir wafaf viele lorikeem iltalayar. Orohena, tela lodontinafa mevta, tiyir, inde yolt sobazer, teli taneafi gefi pujesiki.

Tahiti-iti is Moorea tiyid teli toleafi gefi pujesiki vexe bati ko lava ve lubeyer ise bornayon gu Tahiti ve tiyir. Kabay adim ve azavzaweyer vexe zo goweyonayar da di zekayar ta da koe milafo xo malion kotabon sozavzar. Ta da va zwarteem ke kabay gabed, kan guema gejik yo ve artlapiyid. Siluksilukon vox giopon lwiyyid. Kotgrupafi Ta-fa'i ta aneyara va gamiapafa rotikirapafa kuftapa va Tubuai ve kallapiyir. Va Tino-rua, va welfajiomaike ve korozayar, nume koe nubeem kufta ve vanpiyir bagafa. Tafa'i va Tahiti kabay toz gabiyeyer aze ten gabiyeyer viele kotaf zwarteem ve tiyir gabeyen.

Acum telo rodopo feliso va Tahiti, ton toloyi ewalaki ve zo gabeyer. Lize Tafa'i ve tazeyer noelkeon yoltkiraf gu Taravao woday ve tazukaweyer.

Batinde gijafa Tahiti ewala ve vanpiyir tentunafa.

VIII. 14. : Vunda va Maui (Polinesia)

Ba redura ke tamava, awalt trakuyur da va pakaj su kazawayar : tiyir tel antaf kobas. Disukeson va titeon Tawava, va rozikas is rokenibes irubasikeem djumayar. Kire tiyir vungaf, ve gorayar da dum in askitir !

« Oskon, va int kaliyir, tí lorik. Ayikeem va jinafa pira ker ise va jin sisker nume va puvene rotaskí ! »

Acum, daletoe, in gavepon ranhayar ise abica nemafa oula stapeyed ta da va kelt remar ise ta abrotcif abrotcipaf miel kadime Moorea titar. Nume Tawava uduton vaon mejeyer.

Dik idul tiyir ta da raporcade zo rotuidular ise diki afi ta da estura zo rotegar. Maui, jotaf gejik, va kutceem ke aguntanikya koteyawes tre zakafa estura wiyir. Viele gabentuca al vanpiyir ziduca, in gorayar da va awalt di cenheyer.

Ta aneyara va se tela logijafa gefesta is teli lodabrotcafi vebdi is tel lodelaf almuk ve mallaniyir. Aze viele va esbapa demon al askiyir, va esbapa ontinafa dum aluboy ayik, va cugunaykafa gefestafa is vebdifa is almukafa dona toz tronkayar. Afizon, leve kaliafi awaltafi kobayar, mielon leve bitejafida kobayar.

Wetce nelkaf fem va abrotcaf usuk ke aguntanikya al nariyir ise, remi da modamas is soriarsaf awalt va kelt kaliapon remayar, dona abicabicon tulogijaweyer. Adim ikse ve zo tenukeyer. Bam, va miel impavantason, Maui mo epita va dona ve kabuyur aze kal uvenda drume fepe lizo awalt divbirawer, ve laniyir. Azon toz keyer.

Radimi abrotcifa abrotcipafa krodoera, va afida nasbalasa kou fe ve wiyir. Bata afida tulogijaweyer ise va runteem is rujodeem ksevayar ; vanpiyir lolopofa is lolonoafa. Sveri se toz dankayad nume Maui ve grupeyer da bata afida tiyir awalt. Viele taneafa olha se al koartigaweyed, Maui va dona, va datafa dona, modivatcesa va fe, va awalt kodonason ve kabuyur.

Viele awalt ve wiyir da tiyir flintaf, yatkon ve kuzuyur vexe dona acaginhiiyir. Tol-sanon yawayar da ko kelt grabler. Tol-sanon zo ilimpayar. Tol-sanon yawayar da lev sid titar. Tol-sanon ve zo kagiyir.

Bam, awalt toz tuidulayar, poon maneke bira toz lembiegayar ise sid toz gedeyaweyer, poon maneke kota gluya se tantanon ve anteyaweyed. Se vebdi is gefesta is almuk, mecoba va teykeemap ve acagiyir. Mecoba vaxe usuk ke listafa aguntanikya ke Maui. Awalt grableyer ise tuidulayar ise adeeyer voxe bene berga zo nariyir nume abicabicon belkuweyer. Va roida abicabicon drasuyur aze adim puskenon is cenhenon ve azavzaweyer.

Bam Maui ve vanlaniyir :

- Tir jin, Maui, va awalt ebiduyus.

Nume awalt toz voseyer :

- Va jin tunuyal, Maui, belkú.

- Me ! Va rin me tunuyatá. Kotabon zavzatal vaniksantun golde rinafa rotura va jinafa aguntanikya isu sane. Sinaf kutceem gan zakafa jaxipa se zo anteyar ise sinaf iteem tir kotraf gu miel. Zavzatal flintaf !

- Maui, ede va jin me co-tunuyal awalketé, nume ede co-awalké rin is intikeem meviele roblitic ! Va jin tunuyal !

- Pu jin taneon abdiplekul da cinaf kabay se isu rostela abdi miel zo roburmeted !

- Pu rin abdiplekú !

Nume Maui va awalt ve tunuyayar nume ko kelt in ve welveyer.

Batdume mali bat viel awalt wavepon soranhar ise gavepon sosenhar. Konakviele va senhas awalt disuket, va tiguafa kusafa doninda kaliapon rokozwit : tir usuk ke aguntanikya ke Maui batlize levrumkayan ta da awalt va abdiplekuks meviele vulkur...

VIII. 15. : Rangi is Papa : Kelt is Tawava (Maori)

Va nede Rangi (Kelt) is Papa (Tawava) ve divayad. Va sint renas, kan abrotcifa kutcapara al zavzayad katanas. Waleon,apeduca anton tiyir. Rangi is Papa va tevoy nasbeik diyid : Lorik va sukeem is zivotc, is Biralorik, is Aalxolorik, is Tuwavalorik is Gejalorik is Ruxalorik. Konviele lorikeem belcon ve djuranhayar ise ta koafira va Kelt sol Tawava ve djusolgesiayar.

Tane Aalxolorik ve senahayar aze kan nugeem va kelt poapon toz ilplatiyir. Kelt toz zo ilamayar. Lorik va sukeem is zivotc tuzivotcapason ve gorayar da va Kelt intafe gadikye kazokever... Tenion, afi ve artpiyir nume Rangi di vanpiyir merovinusi.

Batvielon, Rangi ware soborer, kota intafa ikuza sotir kuksa ik bost ik bira ik gazdaf zarndolk. Papa golde gabentuca ve repaleyey, tid ware rowin brarujod se.

VIII. 16. : Vunda va redura va Tamava (Polinesia)

Tozion, tiyir Taaroa, tel Tanik.

In tiyir intaf redusik ise koe kuld yoltkiraf gu Rumia (Ropplekuna) antion sokeyer. Bat kuld tiyir nuxaf gu ato lhaliziweso koe lumiskaf is keltiskaf is taeliskaf is awaltiskaf is bitejiskaf dark.

Taaroa koe kuld argaweyer. Tanon botceson vaon ve fenkuyur aze ve volanjeyer, vexe kotcoba tiyir orikafa is amlitafa, in tiyir antaf.

Ta da va pistok is bixe iar va savsaf kuld ve empayar ;
 kan warzaf kuld va Rigavasikipi va Tamava, va Tumu-Nui, ve exoneyer ;
 kan torstava va rodoem ve reduyur ;
 kan ikuzeem va welfeem is kukseem ve askiyir ;
 kan nubavitodeem is nugavitodeem ben kabay is imboza va kralkeem ve plekuyur ;
 kan bruxeem va aaleem is amneem ve askiyir ;
 kan fortay va korfi is titawaltara ve ksevayar.

Azon, Taaroa ve askiyir da intaf yanbudik yo pid do kita se dem stuka yo ta da va Tane, va tel taneaf lorik, balumad. Bam Ru mialalorik isu Hina isu Maui isu konak decemoy ar ve kobliyid. Tane kan bitej yo va kelt ve zikeyer aze va awalt ayewatas mo Tawava is Tael ta koafira va miel ve rundayar. Aze Taaroa ve gorayar da reduson va ayik va intaf grabom di tenukeyer. Ton peroy azekos va tamava al solparsayar. Moe tel lotitef azekos ayik di co-sokeyer. Ayikeem va int kalion jonkayar nume wison va batcoba Taaroa ve permuyur.

Moi da tel taneaf azekos tiyir tervanaf gu kotindaf tisik yo isu ruxa se, inaf irubasikeem ve gorayar da va ind di tulogijayar. Rem vamoef azekos va fe ve askiyid, tan moo artan tidlanison, sin va kot ar azekos toz kalkereleyer.

Ise kotcoba va Taaroa, va feliik ke kota coba, pasuyur...

VIII. 17. : Stutera va sveri (Marquises ewaleem)

Koe Hatihe'u krant, Tahiatemata berikya ke okilapik ke Taipi grelt su awalker.

Ta fawokafa fiptara va breg kotaf grelt tir katananaf.

Kottan gruper da swava ke awalkik ta da parmon altodivar va barka soderaikar. Bata edja ta setikera va koti bliratci zo impavantar.

Batdume ironokavielon, listafa jotikya kiblar da va Hakamanu, va stutera va sveri, skur.

Dank ke tama ke ayikya se koe inafa lizira yo vandositar.

Krantik yo zo turaporad : sedme sin kuca is ilamkuca ke Tahiatemata gan meka ara stutesikya ke grelt meviele al zo miltad.

Oxam, viele ironokaf mamolk ke Hakamanu tenuwer, swava ke listikya moe awaltolha tidtalar anton iskeson pu tcokesikeem va intafo alto malion turodatano is storlatano kan « pani » is ara dakelakirafa punta se.

Dum kota irubasikafa gloga ke Ayikafa Tawava, tela ke stutesikya va Kiukiu evilma rone Hiva Oa ewala malar.

Miloulon, koe Puama'u ceda koe Hiva Oa, jotaf onasik debanhes moe pistok drume domega va conhok kabur aze dimnarir.

Runta se kev dri yo arisewed, ise viele van bira dimrustawed, mo bixe tite onasik lolocufa ewava zovdawer : tir ayikkorafa !

Bam, baskon gu sveri belcasi va vilteem ta tidtalara, Hi'imoana onasik ko meem va bixewava daykayana gan bira konarir.

Varafa inya pir : tir ribiegikya !

In ko mona va inya burer ise kolavar ise va tela loriafa imwa se puon vanburer.

Ixam gruper da vaon renar...

Boreon nasbeikye koblrir ise dene Hi'imoana is divulikya tuloklaar. Sin kan Poena'iki fu yoltad.

Kontomon, gadikya va izva ke intafa yasa gazasa va Taipi sane koe Nuku Hiva koe Hatihe'u krant pu nasbeik pwader.

Poena'iki tir tandafi.

Tison rilitafi ta rungrupera va abdigadavo, gorar da va lospa dem jotaf gejik yo ke Puama'u ta brinuga va ayiktcabanhera kene domegeem ke sumefa kevlafa ewala kazokever.

Kax, totasik yo bagalagracid.

Sin va Nuku Hiva anamlapid aze ko xojo domud nume gan grelt ke Hatihe'u zo narid aze zo estud.

Anton tele velikye zo kayder voxe ko kela zo kabur.

Artigam, nemon mantaf tori art is pez, wale rapor se pu in zo isker...

Kimtaf rumeik arubar ise arubar gripokolenon ieson va intaf yolt is tel ke gadikya.

Konviele, gejikap va arubara ke flintik kevterktar nume folir da va yolt ke malipon awalkafa berikya ke intaf okilik kagrupe.

Va « haka'iki » (greltokilik) vanvulter.

- Uhutete, kas va kontan ta da in va yolt ke rinafa awalkafa berikya burer al rictal ?

- Denon me ! Tokdume ?

- Jin va jotaf gralomenik vaon tiyas al gildé. In espur da inya tir intafa gadikya.

- Batcoba tir volrotisa ! Lanic ise va in vanstac !

Gejik va benplekuraskur nume va Poena'iki vanstar.

- Ede rin til nasbeik ke bata ayikya, va alto gopilkomodal.

Toloy prantik va guema lize turodanafa awalkoda dayker vanbured aze pu rumeik atoed.

Lidixaf battel koe nomulkguema va intafa gadikya kagrupe.

- Bam, Uhutete okilik kalir, ede bata ayikya, dana sedme jin meviele al nasbar, tir rinafa gadikya, va miga anton roskuna gan int pu rin lanon al taver.

Poena'iki me gruper ; gadikya va meka manaca puon al razdur.

Ko kela zo tolrundar.

Remion, koe Hiva Oa koe Puama'u krant, gadikeem va tira ke nasbeikye dwir nume gadikye gorar da ta aneyara va in mallapir.

Bam Tahiatemata, peztalesa da tir gemelt ta da va intafa ageltafa tuwava basitalar, pwader :

- Jin tí krabesa gloga. Lekeon al me nalé da va ara gloga se ko gazaxo dem awalkik yo kazokevé ; va blira albarsayá ! Batdume moe piluda rin va jin al trasil. Abdi da mallanil ta da va minaf nasbeik aneyal, pu rin va « hakamanu » fu tavé. Tí antaf grupes va zatceem is kuca rokabusa ko tela logijafa skebura va kote ayikye isu ayikya.

Nume inya va batcoba askir.

Aze Hi'imoana, lorenafa dam meviele, van Nuku Hiva ewala mallapir, me grupeson da va blisa Tahiatemata mea konviele tolwitir.

Datafa tir welfa tori antiik...

Ital is guema ta stara va onasik kal Hatihe'u ceda abrotcion belcon sugad.

Kan dilikoron plotena « 'Auti » toa, in kabdu greltokilik artlanir.

Uhutete va turodanafo alto koe nomulkguema puon atoer aze kalir :

- Rin espul da jinafa awalkafa berikya tir rinaf yerumanik. Ruyel da til gadikye ke flintik. Wazdel !

Hi'imoana, kontegarisenana vox pofa gu birga, erur da nasbeik zo tunuyar ise ayikya se dankasa va « hakamanu » zo tagad.

Koe Hatihe'u, moe Hikoku'a tawovapa, puda se va dank bokad, aze kabdue turaporan tokesikeem ton malhuca is kuca taveyena gan yerumanikya va mafelafa stutera va sveri gadikye skur.

- Sinka pu jinape nutikye isu ikaberikye zo vanburer ! Uhutete anton kiewaskir da kalir...

Miel mo Taiohae ceda noelkeon al lubeyer.

Teikikeuhina, tel stuterokilik, ve ranheyer aze va rozasa truga se isu stutesik yo kazokeveyer. Va Mohoke sveri al gildeyer : va vundafa stutera fu toltubliar.

Mal Nuku Hiva kal Ua Pou, mal guema dem jotaf gejik yo kal nomulkguema, wal blisikafa tamava is awalkikafa tela, stutera va sveri tir stutera va rena is bli moe Ayikafa Tawava...

VIII. 18. : Vakolinha (Huahine)

Lekepon tiyir listapafa yikya disa va Hina zijnaf yolt. Vamo kova kota keltlorikya al xowayar : ke in mecoba gracayar. Me kuca mei listuca mei gruaca mei agraluca : Hina tiyir belcon kotafa batcoba. Meviele vomion Raiatea ewala va gazikya manote kabelcasa va duga se al grupeyer.

Inya tisa tol-sandafa, intafa takra men al zo narayar, nekev tiackafa nesara ke jontik espesik. Wori konviele Hina va yikye tusionasase va inafa takra ve kakeveyer. Lidixafa gu rena, va int mekeson ve aguntayar ise va moifa evla ke kurera ve walzeyer. Beon gu renara, duxibepese aguntanikye va tel lozultaf yal puon ve firviyir. Bat yal gan karapafa peztaka ke yikye anton zo miltayar. Kosmason va siabeks, Hina ve akolukeyer. Me kotafa moava ke berm mei kotaf duzeem ke sona mei wafuca ke lamone va mana ribiega miltayad. Koe kotafa Polinesia mek onasik al guzekayar da man mard yo, ton man lum isu afriskuca, rokrulded. Bene berga ke gazikya vogayasa da meviele va bat tel loribiegaf flek isketer, ebeltaf mard yo decitsizunton yozdayad.

Beka djumepesa, dotrakuson va aguntanik, Hina wori ve gorayar da mali etimara va sintafa kurera va bat flek anton bureter. Keri bat viel, bat merotuldinen flek gan ervokirik yo mielafizon di zo anamsuyur.

Konviele, bam da Hina va sedenik yo kazawayar, va kucilara ke ayikya ve vewayar, acum dam batcoba sokiyir viele erura nuvelayar metumalhana. Okie, bate ayikye tiyir Hiro, tel gazik ke dubiesikeem.

Ixam tiyis sardjeyen espusik va jotafa gazikya, Hiro va merotcizana toleafa bagera batviele levgayar. Peztes pluken, intafa lijkuca ton bogasuca kalion ve artazukayar nume Hiro ve gorayar da va int jaxadar dilfuson va tele lodabege ke gazikya : va inaf mardflek. Feliik va dubiera, edobeyeson va kote ikse yo is enintera ke ervokiraf susik yo, decitbeyon kiewaskiyir da va tela tciamaca vangiyir.

Gis va intafa jaxadara ise abdi da elogara al zo galbur, Hiro kan guema va Huahine vegungafa ewala ixam kallapiyir.

Moe Raiatea, mali da dubiera ve zo kosmayar ise pu gazikya ve zo dakteyer, Hina, agvunduna gan teniskafa gabentuca, ve atitsuyur. Kan dubiera va flek, tiyir takraki malnariyini sol in... ise dubiesik grupeyer !

Kreme in va tel zobasik ve diepileyer. Moe tawava tanoy korik djutis maneke pirtaf is djulurskas va enintera ke gazaf susik yo tiyir. Intaf yolt denon tiyir eaftafo Hiro, tel gazik ke dubiesikeem. Me loon gaveson, Hina va aneyara grustayar ise ve gorayar da ta kaaneyara va dubiesik intaf tel lowoes vakolap zo kabur. Bonol dis va cugunaykafo popo isu dakelotap lidam lumap. Davon, ilamtaf sulem va lavadoma ve vanlaniyir, ixam eckindason va pezay van Huahine.

Moe bata ewala, Hiro ixam folkiyir bravafo. Ba artlapira lev gamiapaf rapor va targaf bidiaks al mastuyur. Batlize, ve trakuyur, metan va jinaf kaip konviele djutrasitir. Metan livepokaf dam Hiro gazik ke dubiesikeem moe tawava krulder ! » in ve divieyer.

Vexe ixam va krimt ke Huahine vakolap ke gazikya vanlaniyir... Kan pezay pwertaf dum wageya koe sukara, intafa kobara kalion iltayar. Otceson ko mevta lize intaf vask tiyir, Hiro va likaliafa zoltera volvantrakuyur... Kaliapon, vakolap tagelton ve azavzaweyer lize Hiro va tciamaf flek al mastuyur, aze, dum ta tcalara va elimaf xo lize jwa tiyir palsenafa, in mo rapor va gamiafa inha ve aykayar. Bata koinga ve noveyer da Hina va flek ve dimplekuyur aze va abeganhaf aguntanik di kureyer...

Batcoba tir tela tanafa lazava divesa va ware anoelon tira ke koinga va inha ke lumapaf sulem, gretcanafa koe grupepen pist moe Huahine ewala.

VIII. 19. : Xanta ke Tamava (Rapa Nui)

Xanton sotiyir Tangaroa, kotredus lorik.

Koe mielak celemdon zavzayar, dum kes va tel gemeltanh. Kruldes vomi tamava, va int miv al reduyur ise va int al yoltayar. Meruldesi koeti, intaf kuld tiyir dum ato koe vlarde solhaliziso. Keskeon, mecoba sokruldeyer : me tadava mei bira mei tael mei bitej... Mecoba !

Azon ve gorayar da tiyir gemelt ta da redur ise mea tir antaf : ve kuldariseyer.

Taneon va Tawava rundana ist redune Tame ve askiyir.

Azon, va int ve botceyer nume intaf bruxeem, dum tel ke sverioc, mo warzafa tawava luvason ve lubeyer nume va ruxeem ve nasbayar. Va bato ato Make Make dere ve divlaniyir. Pu battan lag va gandura va zavzaks ke tamava ve zo gayar.

Make Make boreon toz kobayar nume va ayikeem ve reduyur. Ayik yo divtawaweyed dum ruxa se. Azon, kan faytawey tubodason va tawa, va pomatas is vegetes toleodaf lorik yo ve nasbayar.

Batinde Make Make ve vanpiyir tel Lorik ke Rapa Nui. Ta tulecara va zolonuca ke Rapa Nui ewala koe bata warzafa tamava, va gasitaf is anamkaf rapor ve aykayar. Kan « Te Pito o Te Henua » (Tamavavurko) va bat rapor ve yoltayar.

VIII. 20. : Perake ke Afala (Futuna)

Lekeon koe Alofitai ewala ortlik irubayar. Bat ortlik tiyir perake. Koe indxo ke Afala irubayar, intafa oga. Afizcekon ugalzer aze ta kolavara va welduga wale Vele is Alofi titderiger. Azon dimdenteriger.

Konviele, perake walzer da kot monikeem va kiewagira va intaf tey goviunsur, nume in daletoe pour da denu int tey zo narir. Bate perake, tir ortlik. Moe Alofitai tolonga do toloya nasbeikya dere irubar. In va kot tey ke Alofitai tenanteyar aze dimdenteriger.

Konviele, in katcalar da rumeik tir pokef : tir velikya aneyasa va tey. In pu inya kalir :

– Kas va jinon askiyina daktera al me gidel ? Sedmeon pou da tey batlizu zo narir... kottan va intaf tey gokiewagir !

In va tilerda ke velikya vangir aze poar da doon in zavzar. Kottol batlize zavzar voxe velikya kali siel wan borer.

Azon perake mielon komoder volse inya, va bonol kivason, zavzar divmodenafa. Nume kottol batlize zavzar ; perake anam velikya va int rundar nume in isteon zavzar. Antafa taka ke perake kaikamar ise moe velikya dayker.

Kottol batlize abrotcion zavzad, nume perake va velikya korenar. Ise battel va perake mea kivar, in dolge in tir gadikyeinda is gadikyinda. Intafa renara mu perake gan tela ke perake mu in anton zo miltar.

Kottol batlize zavzad aze konviele perake kalir da ko xo wale Uul is Vateta sin va int fu kolavad. Sin mallanid ; perake va uvenda abduiteriger solve da, velikya, keno domega zijnon abduanir. Sin batinde vion abduanid aze ko Afaga artlanid ; batlize, perake va lava koteriger.

Aze in pu velikya kalir :

– Bak da van grocela ilamon fu ilpujé, va int kle batliz kolaval.

Bak da in van grocela ilpujer, yikya rwoder ise malu domega va in disuker : perake moe welfa ranher, tir tideon rontanhafe. Tir rontanhafe aze xowar aze iskur da van Ava'ui luber. Kralka se vakrilu alma liz in al xowayar lubed ise va buxempakseem ke ewaluul tazukad.

Perake va int madar, tir rontanhafe aze iskur da van Alofitai luber. Kralka yo ke ar kril griiksantuwed aze moe buxempakseem pis mal Vateta belcawed.

Bam kottol ko siday dimpir, ta fiptara va sintafa kurera, kire perake al vanpiyir ayikye. Tir listafe yikye, mea tir perakekorafe ; sin koe Alofitai belcon abrotcion di bliyid.

IX^{-eaf} luz :

**VUNDA SE
KE SINIA**

IX. 1. : Beya se ke tcabanhesik (Sinia)

Wocol va idatcol sokivar, idatcol va jaktol sokivar, jaktol va rupolap (va tel lozugaf sulem) sokivar. Dem oria besanafa gu abrotcaf im yo, mo vadimeinheem ranheson avlas, in tir zultun pof ise va ayik dere rodilfur.

Koe geexo ke Chu soka tcabanhesik bliyir. Kan diuzval va jontika sulemieinda grumilaskiyir. Gison va tra is yootafa furutsama lize konak reliez cwaweyed, ko mevtava in gilaniyil ise va rozara ke wocol milaskiyir. Folison da tan berik tiyir, wocol yo artvulteyed nume tcabanhesik kan teyanafa tceka se vaon atayar.

Konviele, gildeson da in va wocolie milaskiyir, idatcol ve vanvulteyer. Tcabanhesik, kovudan, ve jaktolieyer. Idatcol ve otceyer volse jaktol ve awiyir. Kovudapan, ayik va bulara ke rupolap ve milaskiyir. Jaktol ve ilvulteyer vexe, folison da tan milik tiyir, granaf rupol ve artlaniyir. Trasison va opelaf ayik, vaon ve ipeyer ise papteyer aze estuyur.

Batugale ware, tan tcafaves lodam va int zinulas, jekuson va bali milafi gu teli ke tcabanhesik, kotviele sojiadawer.

IX. 2. : Dume biralava tir eipkirafa (Sinia)

Sumion koe Sinia toloy berik bliyid.

Taneanasbalaf Wang tiyir tel lopof ise va nastolik trenon nherayar. Ba awalkera ke gadikye, coba se me di xodayad nume gan nastolaf Wang blira tumerogedinaweyer. Taneanasbalaf Wang va varaf gadaf konoleks ve getuyur: va monanha is ayadol is kotaf kiewegeem. Nastolaf Wang va mecoba ve seotayar nume copuca denon boreon di inkeweyer.

Konviele, va tanoy zadoyolk mea digiyir. Me rotestuson, bam, ve gorayar da den taneanasbalaf berik lanir.

Artlaniyison, vaon ve kiavayar ise batinde ve kaliyir :

– Taneanasbalik, pu jin va abic zaday miazilil.

Vexe totcidapafe berikye va pomara krulon ve vewayar nume nastolik ve dimlaniyir.

Va gonaskine me grupeson, nastolaf Wang ta onara ken bira ve mallaniyir. Fala me doon tiyir kire me ve kiewaskiyir da va tanoy kabay ebidur.

Ton vlardaf nubeem is gamiafa takra dimdenlaniyir viele laizon iste vawa va tugoasiki ve kozwiyyir.

– Batcoba konviele rozanudatar ! va tugoasiki treduson ve trakuyur nume denon ve divbureyer.

Mali da kurenikya va in ve kozwiyyir eruyur :

– Al onanhal ? Va jontik kabay vanburel ?

– Me, kurenikya ! Me tir kabay. Pu rin va tugoasiki al vanburé.

– Ax, nastolaf Wang, rin grupel da va rotugoana mecoba digit : deneon mea tir tanoy zadayolk.

Nastolaf Wang mo sid va tugoasiki ve aykayar aze aundeson vaon ve nugayar. Tugoasiki toz lhaliziweyer ise loloon ise toz tugoayar. Nume eip, jontikote, vaon divayar. In lolokalion lhaliziweyer nume eip loloon divayar. Nastolaf Wang is kurenikya tiyid valeapaf gu bat ervay vexe tugoasiki lhaliziweyer, loloon, nume eipesba tulogijaweyer, loloon.

Nastolaf Wang toz vudeyer nume eruweyer kane va tugoasiki co-rotazavzar. Trakuyur ise undeyer ise patavayar ise va mek mergil trasiyir. Laizon adim ve rieteyer da va in trovgar. Acum in ve azavzaweyer.

Mali bat viel, kotviele koncoba deneon zo graciyyir, nastolaf Wang kan nuga va tugoasiki platiyyir nume va eip seotayar, va eip vindan ika inaf olegaks yo. In is kurenikya baton bravon gu olegara ve bliyid.

Vexe taneanasbalafe berikye kalion ve raveyer kane intaf nastolik va kaluca al trasiyir nume ve djumapayar. Ta da wir va berikye ve piyir aze ve kaliyir :

– Nastolaf berik, va rinafi tugoasiki kle miazilil.

Nastolik co-abdualbayar da mu int va trasiks sur, vexe va intaf taneanasbalafe berikye tarkapayar nume va vewara me ve ebleyer.

Taneanasbalaf Wang tiyir soriaf ta divburera va tugoasiki maneke, ta pebura kane bati zo rotazavzayar, nastolaf Wang va mek ugal ve diyir. Viele puon ve djupulviyir, battan ixam tiyir sumef, divbures va gojeks.

Taneanasbalik tiyir kalapaf. Va tugoasiki denon ve kobureyer aze kan nuga ve platiyir. Tugoasiki toz lhaliziweyer nume va eip toz tugoayar. Metenon is lolokalion tugoayar. Eipesba metenon loloon tulogijaweyer. Va kepaita ke mona kalion ve zomeyer. Rebaveem ve twaweyer. Mona fu atitsuyur.

Taneanasbalaf Wang ve vudeyer. Me grupeyer kane va tugoasiki rotazavzayar. Ve rieteyer ta da div mona tidu venta vaon tanamer. Tugoasiki va krimpa ve titayar, kal bira ve tanamuyur aze ve belxayar.

Malion batugale trenar da ludevon ice bira lhaliziweyer ise da va eip tugoar.

Batdume biralava tir eipkirafa.

IX. 3. : Bresitol is jaktol (Sinia)

Gralomeyes va bresitol koe aalxo, jaktol vaon djumestuyur. Bresitol, vepokik, mepauraybotceson puon ve kaliyir :

- Va jin vol estul, gan Keltginik zo staksé nume govanpí Gazik vanmiae sulemeem. Ede va dirgara se ke Keltginik volvegél, en batcel !

Oye lumam ke bresitol, jaktol va inafa sipoyaca yo me nhurnayar. Bresitol ve trenayar :

- Ede va jinafa pulvira volfolil, kadim jin va int rundal, koo wuka fu gozat. Witol inde va jin wison sulem yo zo kovudatat.

Jaktol ve fineyer. Sin mallanid, bresitol kabdueon az pokepon jaktol. Ba wira va jaktol, kot sulem yo radeyeson otced. Bam rwodeson van jaktol, bresitol xulton kalir :

- Disukel, kot sulem va jin kivar !

Nume jaktol enkalir :

- Denon, rin va targucapa pojal. Mali da sin va rin wid, kot otced.

IX. 4. : Bugimo divsoker (Sinia)

Bugimo ronon koyayar. Cues, koe aalxo ta tildewera ve azavzaweyer. Batlize, va dere azavzaweyesa evirga ve kakeveyer. Wison va bugimo nuvelaso divviavanafo, evirga ve eruyur :

- Tokliz talal ? Nuvelal soriapaf.

Bugimo ve dulzeyer :

- Divsoké. Ta trasira va warzafa vreda ronon talá.

Evirga ve tolkaliyir :

- Tokdume djumaltalal ?

- Kire taltef korikeem va jin akladar, kalison da jinafa puda tir volplinafa. Mea rorú, en gomaltalá !

- Larde batinde, evirga ve kaliyir, divsokera va mecoba tcineter. Betliz co-talal milinde co-kakevel. Puda vols vreda zo gobetar !

IX. 5. : Cabiala is Ekuva is Proklami (Sinia)

Moe aal cabiala va zarnda fronar dankason voxe mesonkeson da ekuva kadimeon vaon pitcar.

Ekuva fu vangisa va cabiala ton iwota va intaf vabdueinheem ploter, vexe me al wir da proklami kadimeon fu ebidur.

Proklami witalier ise pokoleson va ebidutuna ekuva bergabduatcer, viele pelfudikye va tra narir aze va proklami kulmer.

Cabiala is ekuva is proklami, kot baroy kiovepeyer anton sokuvason va wivga vols rodaxason va kadimufe pitcase wupe se.

IX. 6. : Forndasik (Sinia)

Konviele, ayik va imboza ve ebiduyur. Va aabre demon ve djumaskiyir, vexe me kuraniyir da kontan rokalir da in va blisik al atayar. Va tey ve anteyayar aze koe rekleda va lava lembieyer.

Azon, vamo rekleda ton za va diuzpeya va aykayar aze pu imboza yoton ve abdiplekuyur :

- Ede va remlanira va bata za kiewaskil, isketé da rin nuyon mallanil.

Imboza gan iksera me zo ortayar. Me djumawalker. Acum, va kuranira kalatceson, waltiskon remlanison va merotise ve skuyur.

- Kiewapon ! ayik ve kaliyir, vexe noelkeon malon dimlanil, vay, ta da lokiewon wí inde va bata remlanira su kiewaskil.

IX. 7. : Icdе ziduca (Sinia)

Konviele tiyir lorik grupeyes inde korik yo va intaf tegijireem al ilplekuyud va egayasa zexa ve ebkayar nume va egalepe ve nendoyeyer.

Tan wideyik ke bata savsafa patcta gan bifinda me zo keldaskiyir. Kire va intaf abdif zobeem irglieyer, trakuyur da di co-esteyer nume pu lorik zidon ve gukoeyer, kalison da tiyir volvaleaf ise va awalkera lodam trenara ke blira ve abdualbayar, tiganon va intaf abdif trobeem. Milgemelton, bat ayik ve kagrupeyer da lorik tiyir viaf ta malhera is tigara vox en keapaf is en gindepes.

Lorik pu in agralon ve kaliyir : « Rokal da zidel ? »

Ayik va lorik ve illaniyir aze ko tawaday laniyir aze va brava tori int kolnayar aze adim toz keyer.

Lorik vanpiyir argenaf varze ayik kire idulapayar. Forndeson ve askiyir da ta bravara va ayik is tulokiewara va erod amna batlize toz atrir. Battan va amna ve karolayar nume ve senhayar aze ve komodeyer.

Ba radimivielaf vanafiz, ta da in va ilblitisa amna dilfur, lorik va lesko ve reduyur. Ba tituwaltara ayik ve divmodeyer aze ve katcalayar da amna awalkeyer. Zides ayik pu amna va ilblira ve culimeyer aze van kelt va nubok ve ploteyer. Awaltara va ayik tuvolerodapason tanileyer. Tubelkusason toz sukayar, tumejesason va ayik maneke battan pu lorik ve eruyur da batlize djumawalkeyer lodame gomejerekeyer.

Lorik pu in agralon ve kaliyir :

« Kas tir malhafa da kev amna toz zidel ? Rin rotison mekon al askil ta da bata amna atrir, vexe amna va rin al kiazar. Kabe in mielon al laumar aze kabeon mielon al awalker. Trakul da tir malhafa da lorik va tanoy zides ayik nhumar viele jontiktan va rin olegad meviele toz zides varze lorik vox kotviele vaon gides is kiavas is siskes ? »

Jiluca ke ayik laizon ve divmodaweyer, ve tiyir kinokaf aze icde tavera va lorik ve grewayar aze, ta da vanpir ilkanhik ise va intaf peztakeem eninter, pu lorik is int ve fuxayar.

IX. 8. : Klokara ke Tao (Sinia)

Koe widapa ke Sinia, poka Nanjing widava, yoltkiraf gu Tao yik bliyir. Tiyir wawapaf vox tuwawavonaf nekev copuca is kotviele engadiaf ta pomara va artan. Metan pu in konviele giopon gukoeyer.

Konviele awalt ixam kelttideon jebeyer, Tao izgon gu aal kenibes moe baplaxa gan kontan tizamon ve zo divmodayar. Akoyenon ve itafenkuyur nume va lukoptavagekirik kabdueon ve wiyir.

– Divmodawel, Tao !, bantan ve kaliyir. Gazikya va rin ker !

– Gazikya, Tao ve gevaweyer. Vexe va meka gazikya grupé !

– Inya, volse, va rin gruper, lukoptavagekirik ve trenayar. Ise ta da va rin kwiton aneyá in va jin al stakser. Pil, va jin kadimelanil !

– Vexe toktan kle til ?, pu staksenik Tao ve eruyur. Va rin meviele al wí !

Bantan ve tidepitayar :

– Ede va jin ixam co-wiyil ise va jine co-grupel, va tokcoba co-zanudar ? Gazikya va rinafa pomara olegar. En til Tao, bantan pu bettan va intafa pomara meviele vewas ?

Tao mea ebleyer da biber. Va baplaxa kalion va dimsoayar aze va bantan kadimelaniyir.

Sin abrotcion laneyid aze viele in foliyir da va ironokafa mona se ke wida zomeyed, va datafa widava lize kevefa kota mona se va divulamaf tazuk nuvelas yastamaf atoed, kabdueon ve kosmayar.

Bantan va tana loglupafa is lokulupafa dam kota ara ve kolaniyir. Tao va in ve kadimelaniyir.

Ko datafa bonta lize listapikya moe ilamkaf uskej debanhayer sin ve artlaneyid. Koe usukeem inya va deciton jowikaso amoto bureyer.

– Va rin grewá da al pil, ve prejayar. Jinafo gazaxo zo kowupeper ise til tel antik vaon grugiwás. Tao kiavapason ve blagaweyer.

– Titir jinafa porapaca, Gazapik, in ve tcipayar.

– Pu jinafa nasbeikya va rin fu atoé, gazikya zijnapudon ve trenayar. Va kot jinaf sedenik dum jinaf nasbeik torigí, vexe va nasbeikya lodam jin lotipí.

Tao ve foliyir da va konaka decitoya moavabiotama gildeyer aze dere listapafa yikya va bonta ve kolaniyir. Inafa gexata tiyir zwafa dum tcuma ise ebeltaf usukeem kene ge stoyakoron lubeyer. Ton engabentafa tiva, pok gazikya mo moavarova ve debanhayar.

Nemon inkeweyes viele divviavayana aboyikya evieson ve kolaniyir :

– Rostaza ! Rostaza !

Gazikya ve ranhayar.

– Batse volkalaca pu rin kaliyina. Va rin vosé, Tao, va jinafa nasbeikya pomal ! Ta tolvedgedura va kelu in zo vuidar vexe a in, meviele kiewaskitir.

Tao, vol klabuson, kan nuba va yikya ve nariyir aze va berm belcon tixolon ve buluyud.

Konakbartivon, sin mesukerananarison vulteyed. Va decitoya vristafa nuda koolaniyid voxe va wida ke Tao arldon ve artlaniyid. Batlize ve rosukewemeyed.

– Manon tir vumeltafa batlize, Nilumimwa ve repaleyey. Keskeon yolt ke jotafa sersikya tiyir bat.

– Daletoe sume bete wupe min tit, Tao ve kaliyir.

– Toklize va warzafu kelu fu kolnat ?

– Va kelu ?, Tao grupenseyeso viele gazikya koe berm kaliyir ve eruyur. Vexe va kelu mekane grukolnatá. Batcoba merotisa ! Jin anton tí copaf tawadayik. Va roti is erba me digí.

Gazikya va in ve disukeyer nume tit tcoreem ikuzapa yo ve tanamuyud.

– Vexe rin neke til Tao, tan kotviele tis gadiaf ta pomara va artan, in ve breyer. Antaf rin grupaskil...

– Me, jin..., in fu kaliyir viele ve divmodeyer.

In lanon al kenibeper kire awalt noelkeon tiyir omapaf arte zida. Beka divmodanafo, Tao va nuvelasa ilasa puda ke Nilumimwa ware gildeyer.

Agelton, tiyir blatglemi. Blat se nuvelayad eglunaf nume va imwa se ke matela beton anametalayad. « Kimtaf bonol se », Tao ve trakuyur. Sin va blatak me digid ! Va tanoy torion fu iá !

Aze den senkiasik davon ve laniyir.

Jin eruwé lizu bat blat se manote ropid ? in ve trakuyur viele ve wiyir da beza yo va warzafe gelbe ekeyuson naleyed.

In ve mallaniyir ta da koe wida gestar. Va ironokafa mona artlaniyison, koe matela va jovlenaf blatak ve kosmayar.

– Dene jin va blat yo al trasí, pu ayik batlize sokis in ve kaliyir. Kas ke rin sin co-tid ?

– Batcoba rotisa, ayik ve dulzeyer.

– Sin lanon al otced, tiolteson va modivatcesiki ke blatak in ve loplekuyur.

Ba da in xowayar, va perake koeon ve kosmayar :

– Ox ! Rostaza ke klokara... ! ve kaliweyer.

Denon dimlapiyison, Tao koe matela va konak nuxaf blatak ve inkeyer. Kotlizu blat se arttalayad. Va inafa imwa yo toz virumnayad nume ika inafa nendara va kolt firviyid maneke Tao vonik boreon tukulaweyer.

IX. 9. : Opelkuca ke wocoloc (Sinia)

Konviele irubasik ke Linjiang va wocoloc ve gralomeyer aze ve gorayar da va in varter. Va intaf vredapikay nemon al remigayar viele intaf vakol se va in kutcfrineson is aultwogideson ve emudeyed.

Yatkaf battan va sin ve divstakseyer vexe diweda balikena gan vakol se tori wocoloc vanpiyir guyaca. Bam va wocoloc pu vakol se kotviele atoeyer ; koe meem vaon bureyer batinde nedison pu vakol yo da sin va in goguaulayad. Abicabicon wocoloc do vakol se toz vefayar. Vegeson va feliik sin do in tuberaweyed.

Wocoloc tuloklaaweyer ise, vulkuson da tiyir wocol, foliyir da vakol se tiyid intaf lokiewaf nik yo. Sin belcon gozayad ise koe lologijafa yastuca bliyid.

Arti barda, wocoloc vanpiyis wocol, konviele koe nuda va blay dem megruppen vakol se ve wiyir. Ta da doon deasewer kreme ve divlaniyir, vexe sin va pis in daavon is yatkon disukeyed. Vaon ve papteyed aze estuyud.

Ironokon repaleson, jotaf wocol ware eruweyer dume lidabdievlon awalkeyer.

IX. 10. : Sersik is birasveri (Sinia)

Birasveri konviele ko neor ke Lu widava ve azavzaweyer.

Sersik ke bata widava, meviele wiyison va mani sveri, wetce loraf tisik va in ve krupteyer. Ta kazawara va teixa stakseyer aze wetce vamoef ganenik ko dopewa ke kelu va in inkeyer. Ta deasera, askiyir da konaktan kotviele valud ise trugud ise dirgayar da tori in tela locuisafa durga se zo egad.

Vexe bata vetcoyera se va sveri kovudayad. Kotviele in tulokivasayar. Gazdasielon skotcayar, mea ebleson va estura is ulira. Batinde arti tanka ve awalkeyer.

Lu Sersik al djumaskir da birasveri blir milinde in miv albayar volse inde batcoba va birasveri dojeniar.

IX. 11. : Tavera ke diuz (Sinia)

Konviele tiyir ribiegafa matelapa iste gazaxo. Feliik renayar da gestaweyer viele vielidul tuanhasaweyer. Va diuz nuvelas tel lolistaf aal ke kotu tapleku se ke matela pilkovapon albayar. Darpe ilanacek yo, bat diuz tulogijaweyer ise tugodjaweyer ise va kuvaca ke Feliik loon jiligayar.

Konviele, battan va aal ve vanlaniyir ise diuz va verol tarkon ve blagayar. Feliik pu in ve kaliyir :

– Abegaf diuz, va rin olegá.

Nuvelayar da tel vielanh al artpiyir, viel dume diuz al zo reduyur. Kle diuz zijnapudon ve dulzeyer :

– Feliik, tí gadiaf. Va jin askil inde kuranitil.

– Diuz, Feliik fawokapudon ve lopekuyur, ta da va rin zaniel vaon gogabé.

– Da gogabel, va jin rinon krupten dum teli lolistafi ingasiki ke matela, me, va batcoba me askil !

– Abegaf diuz, Feliik ve dulzeyer, ede va rin me gabé, volzanudal.

Matela ve tuvumeltaweyer ; suka ve sukerakagiyir, diuz zijnon ve blagayar aze pu in ve prejayar :

– Feliik, larde rin va jin me rofavel ede me gabel, bam tí gadiaf : va jin divzaetawal !

– Abegaf diuz, va rinaf kotaf gameem isu toem gotiolteté.

– Ax ! me, me va batcoba, va jinafa listuca vilal volse va jinaf toem iskel !

– Ede vaon me tiolté, va rin me rofabeté.

Awalt va int ve preyutayar, bord ve tidtalayar aze skotcason golde sokitisa rieta diuz sukeweson ve kaliyir :

– Feliik, va gameem is toem tioltel !

– Diuz, Feliik ware ve kaliyir, pu rin va arcoba gonaskití : va rin ravgabeté aze va takra tiolteté. Ede me askí, volzanudal.

– En, Feliik : va takra soltioltel aze kogabel !

Bam Feliik ke matela va diuz ve divzaetawayal ise va gameem is toem ve gabeyel aze fuxetolon kenoon ve ravgabeyer ise va takra ve tiolteyer.

Azon, pok klita dem fedafa is jowikasa klita vanmiae rodanafa taya se in va in ve rembureyer. Mo sid vaon ropeson ve daykayar ; lev klita va tan ulimnaav ve aykayar volse ar va sisterabourg koe taya zomeyer.

Klita daavadankayar, ringalava koo papteyeno alto ke diuz kal narilt welveyer nume va siputesa taya se kreme toz ulidinayar. Azon zaday zo toltaplekuyur aze viel se di ugalzeyed. Angeem laumayar nume boreon di tiyir vebaltarugal. Batinde diuz, lekeon jonte ilamkaf, ton empaxa ve vanpiyir kumzilipiks.

Viele in ware tiyir gijaf is listaf, mu int anton atriyyir ise tuke intafa listuca felbeyer. Vexe empayanon, al vanpiyir narilt kan dan Feliik ta tuwemtara va intafo Gazaxo zanieyer.

IX. 12. : Tel albayas va erba lodam blira (Sinia)

Korik se ke Yongzhou tid pujuhesik yo. Konviele Xiangchuan salt levgon ve tidayar ; tiv bures va aluboy ok tevoy korik iste kuksa ve albodayar. Wupelikeson koyasik yo va omega vanpujeyed. Tan, beka kotpoon pujejer, nuvelayar da me abdupujejer. Dositik yo kaliyid :

- Rin en til lokiewaf pujesik dam cin, tokdume radimeon zavzal ?

- Decitoy moaverbolc tid bene anamba, gamiafa, in kaliyir.

- Tokdume va sin me kabul ? artan se kaliyid.

In medulzeson ve takabotcejer vexe cu tolgeniyir.

Konaktan va omega ixam artpujejer pu in ieyed :

- Rin til akoydarsaf, mea grolel ! Fu wizuweyel ! Acum va tokcoba rinafa erba zanudatar ?

In toleon ve takabotcejer. Moimon lava koartokayar.

IX. 13. : Tel fraskesik va ralk (Sinia)

Konugale tiyir selaropik va int derbes da va ralkik grufrasker.

- Ede ayik tir livaf dum tra ok warmoletra ok ivamuk ise va jin gukoer, bad tanka va in turontatá, in ve kaliyir.

Lan ralkik ve tiyir folidjaf maneke va bata letca ve foliyir. Nume battan ta da va ralk zo grikker va in gukoer.

Todlik va toloy azeb ve nariyir, ve askiyir da mo mosidayan azeb ralkkirik senhar, aze in va tel toleaf azeb vamon ve rundayar, aze va azeb molanison va ralkkirik buupuson nugapeyer. Ralkkirik ve dimvanpiyir rontaf voxe di awalkeyer.

Lecen da nasbeik ke awalkik va in djukomalherotayar, todlik ve divieyer :

- Jinafa exava tir fraskera va ralk ke ralkkirik ; jin va in turontá ; nume ede in di awalker oke me, batcoba va jin me sikapburar !

IX. 14. : Tel lird (Sinia)

Lird drume vawa al zo vegeduyur. Koyasik tiyir kalaf rolirdeson va grisiputesasa lava.

Konviele, ayik ve wizuweyer ; dalebam kottan va tel batlize lirdeyes toz bokeyer.

IX. 15. : Tokdume co-derbet ? (Sinia)

Kulik is wawik belcon pulviyid.

- Ede va alubeaca ke jinon digina varafa moava pu rin co-zilí, kas va jin co-cpanhal ? battol ve eruyur.
- Walzilira co-tir miltansafa ta da rin cparariwel, bantol ve dulzeyer.
- Voxe ede va miala ke jinafa tufa pu rin co-zilí ?
- Min co-tit miltaf ; tokdume co-goderbé ?
- Ede va kotcoba pu rin bam co-zilí ?
- Ede va rinafa varafa tufa co-digí, me gildá dume va rin co-goderbé !

IX. 16. : Tra is tceka (Sinia)

Kontan va duga ke intafa tra siskeyer :

- Va jinafa tra disukec. In tir kiewafa maneke va meka tceka olegá.

Artan va duga ke intafa tceka siskeyer :

- Va jinafa tceka disukec. In tir kiewafa maneke va meka tra olegá.

Batgemelton trafeliik pokolaniyir. Ve azavzaweyer aze pu sin ve kaliyir :

- Winafa bluenaca en tir freiskafa. Arbe tra, tokkane tceka se malatad ? Ise arbe tceka, kan tokcoba va jala alietec ?

Azon in pu kontol va inafa tra ve eruyur aze va tcekarayanba toz taveyer.

Bam toloy sipoyik adim ve gildayad da tra va tceka me rofiander lidame tceka va tra me rofiander.

IX. 17. : Udutaf ginik is sagikya (Sinia)

Meng yasa keve Zhang yasa irubayar. Sintafa matela tiyir kevef ise raporrebava anton solparsayar. Ba lanafa ilana, Meng yasa kev rebava va sariala ve taplekuyur. Dere Zhang yasa kakon vaon ve taplekuyur. Toloyu tapleku laumayad ise voneweyed ise koo raporwaledarka se kal ontine zomeyed lize va sint di kakeveyed nume va tanoyu milafu tapleku di tazukayad.

Imwera ve tiyir cuisafa ise sol tanoya imwa zulton pwertaf ilt ve nasbalayar. Tulukraweyes dem listafe moavablafofe, Meng yasa gorayar da vaon yestayar. Zhang yasa milon ve rieteyer. Wal bata toloya yasa sumion sinton blinhiyisa motc ve daneyer. Ta motcmaera toloya yasa tenon gorayad da sariala milton fuxetolon zo gaber. Bata gabeyena, Meng yasa isu Zhang ve zo akoyeyed viele kiewotafa velikya isteon ve wiyid. Toloya yasa gorayad da doon vaon di varteyed nume kan Meng Zhang in ve zo yoltayar.

Bata rupa bak ginugal ke Shi Huang zavzayas kotgrupaf golde intafa volmalhuca isu udutuca sokiyr. Battan bliyir kivason va Hun sane, va tuvolwalisas kotugale lentulakis tolgenisikeem. Tison legaf gu inafa metenafa tolgenira se, ginik va vevedura va rebava kene kotafa lentefa jowa ke Sinia ve gorayar. Kax ! veveduropik se tiyid stinansaf nume tani rebavaki nemon su zo tenukeyer ari atitsuyur. Tanda se ugalezeyed voxe rebava meviele zo tenukeyer.

Konviele, proyik ke ginaxo ve piyir ta da va ginik wiyir aze kabdueon tarkon va int blagayason ve kaliyir : « Ginik, 10 000 km- rebava me zo rovegedur vaxede koe koti 1 km- rebavaki ayik zo kobuder. Swava ke ayik va bati rebavaki bam rubatar nume rebava vanpitiir merovilasa. » Ginik metrumayas va sane ve krupteyer da rieta donafa nume va proyapafa rieta ke sedenik ve ikatcuyur. Koe kota gola isu widava isu mona tiyir kultaca. Se ayik is yik is velik zo vangiyid aze bliyison zo korebavayad.

Ar proyik ke ginaxo ve piyir ta da va ginik wiyir aze kabdueon tarkon va int blagayason ve kaliyir : « Ginik, inde ta vevedura va rebava rin va sane favel batcoba va kotrafa patcta tueaftar. Sane rotir co-kevmadaweter abdi da rebava zo tenuketer. Tir da ayikye yoltkirafe gu Wan mone berm soker. Wan va « kunoy » sugdalar. Va bate ayikye naril kire tori kunoy km- in miv stapeter, kire Wan (kunoy) tir inaf yolt. » Ginik va bata proyafa pulva ve wiveyer nume ve dirgayar da Wan zo aneyar aze ko rebava zo star. Viele Wan ve zo givayar otceyer.

In abrotcion vulteyer aze va wafafa matela solparsanafa gu raporrebava boreon wison artvulteyer. Iste matela, va bilkaalap vanpitiis vask ve trasiyir. Sielon konviele tael tison varaf, listaf Meng Zhang, vanpiyisa ilamtafa yikya, ko matela ve titlaniyir. Wan vaon ve kozwiyr nume lidixon turenasaweyer. Va int ve divvaskayar aze ve eruyur da in vanpir kurenikya. Meng Zhang ve naleyer aze mali eldeviel va sint ve kureyed.

Sin va vidia daavon kapayad viele ginaf sayakik se va matela ve kolaniyid aze va Wan stan pok rebava ve vangiyid. Meng Zhang zavzayar antaf is volkalapaf. Kurenugal tiyir trelapaf voxe soe va in bevion trakuyur ise va purafa is ageltucafa is datafa rena aludevon satoleyer. Gripokolenaf in ve gorayar da mallanir ta da va alto ke kurenikye aneyar. Va reem kevlikeyer : va muva is nolda is awaltaneyaks yo. Va azeka ik mevta ik kuksa ik uzda koolaniyir aze droon gu mejepera se is cuera tit rebava artlaniyir. Lente inafa datuca eruweyer kane va zavzakseem ke kurenikye rotrasir. Rebava gan mana nigera ve zo konteyer nume turowinason va niskeem ke Wan ve atitsuyur.

Ginik va sokise ke intafa rebava is rupa ke ayikya mevtakranton aneyayasa va kurenik kadimion ve raveyer. Ta wira va Meng Zhang miv ve piyir voxe viele va inafa listuca ve sonkeyer ve eruyur ta da in co-vanpir ginikya. Meng Zhang grupeyer da va kuranira ke ginik me rotacagiyr. Va konaka kreda va bata tanara ve plekuyur : kapa va awalkikeem bak balem-san-lerdoy viel mu setikera va kurenikye zo gofiptayar ise ginik is kot flibikeem va caxa gopakeyed ise tawetc kene bost zo govededuyur kire ta setikera va awalkafe kurenikye va wetara pu awalkikeem djufirviyr. Ginik va erura se ve vansayar kire djumepeyer da in co-vanpir kurenikya.

Tawetc tenukeyen, Meng Zhang va tawetc ve tidlaniyr ise va Shi Huang tiyis lidudutaf is limemalhaf ontinapudon ve rotapstayar. Ginik va zidera ve icrileyer ise va mecoba ve kaliyr. Sedenik se gildes va pulva yo ke Meng Zhang zo ciwayad voxe aludevon krupteyed da bata se tiyid malhafa. Moi da Meng Zhan al ten stalomayar tidu tawetc tit bost ve estobayar. Ginik eafton ve zideyer nume pu intaf sayakik se va divlavara va gabepeteno alto ve dirgayar. Radimi da sayakik se al askiyid, altokieem ton moavaf kabay se ve artazukaweyer. Tuke sin gloga ke sagaf Meng Zhang trenar da kotviele blir.

IX. 18. : Wulaf esturataksuleem (Sinia)

Zhou, ironokaf gazik ke Shang prostelay, bas vodapafi wulaki askiyir da tori int tanoy esturataksuleem zo iar.

Wulaf esturataksuleem va yootafa ekeda iku razeka me tuwavon gucer. Anoelua va tela ke furotafa bilaga iku ekeda dineter. Vexe furotafa ekeda is wulaf esturataksuleem va mesutkaca me gucer. Daletoe gotid fuzolault ik kramolkoptik.

Kontan grivuteyes va fuzolault ik kramolkoptik mea gitir valeaf gu frincastamafe vage ik omafa is meerodafa mona.

Se lesof aboz is ontinaf is cuisaf berm tori in titid vrebaf. Ise ikz-, jugemera se wan gilaumad, batcoba va ilkimatana tapegabliira isu tekarablira en naavdar.

Arbe da va int tuvexear, Zhou gazik folvon mulufteyer. Va gazaxo ve drasuyur nume volpokoleson ve kseyer.

IX. 19. : Tana klokara (Sinia)

Lekeon ravesik digis va lo randay koe eyelt tiyir. Intaf tavesik tiyir boksapaf ; ba tana sagwemera, ravesik yo va peyara ekeyed.

Konviele, tel beyas godevrik ve zo derkeravrinayar. Feliik, zideravorotces, ve askiyir da in davon zo aneyar, aze keson koe bontapa ve debanhayar.

Ravesik ve kolaniyir aze kabdu feliik badeson, me pulvison va derkera ve kaliyir :

- Jin lowaveon djupiyí vexe undeyé inde va jinaf decitoy moavatalolk xuyavon kserayan tel lokiewon royazgá.

Zidera ke tavesik ton vecarinda ve krezezer viele va « moava » ravlem ve gildeyer.

- Toklizu va bata moava dagil ? in blion ve eruyur.

- Jin va in kosuxedanaf koe sid al trasí, ravesik ve dulzezer.

- Va toka yazgara va in modoval ? feliik ve kaliyir.

- Jin tí ke wawafa yasa, ravesik ve kaliyir, cin va mek yasapilkot digiv, acum kurenikya is jin al gorav da va alub-decemoy moavatalolk ta lusterava va taway, is tol-decemoy ta kolnara va mona, is decemoy ta gutoara, is decemoy ta lusterava va levetirik yo ektutuv. Kan zavzas decemoy talolk, miala zanudatar ta lusterava va neva se kire daletoe lujon djukobá, ise va ara miala pu jinaf tavesik grewaron gu inon zilina tavera se firvití. Tid jinafa xialara se.

- Kas batcoba rotir ? Jin me tí bagaliaf gu mana brudira ! tavesik ve kaliyir.

In va ravesik tori kulupafa esture ve ganeyer. Kottol pulviyir ise kipeyer ise belcelon galuculiyir. Riwe izkaf, feliik laizon ve eruyur :

- Rin ipeson al pil ; kas abdi da mallanil va moava icle al kokoldal ?

Ravesik ta dulzera ve ranhayar :

- Kax ! Jin va jinaf azed yo varon men al tenukeyé viele kurenikya rwodeson va jin al divmodar nume, viele al itafenkú, moava al griawiyir ! Va kold me al olegá..

Woltendan, tavesik ve eruyur :

- Moava va dana pulviyil, kle tiyir klokara ?

- En ! ravesik ve kaliyir.

Tavesik va tolgenisa ziderapa ve peztaleyir, vexe oye da ravesik tiyir intaf ganenik, kev in me ve roziadgayar. Vion, ve tiyayar :

- Rin va peztakanha se dolge rinaf tavesik dil, koe rinafa klokara se ; viele kramon di tukulawetel, va jin lanon me vulkutul.

Ise ware, in va galema ke godevrik ve tukotrayar.

JLAYESIKI VA VUNDEEM

Vunda	Xanta	Luz	Bu
Abu Nuwasi va intafa mona doler	<i>Kenya</i>	I. 4	11
Agelte is role	<i>Euskadia</i>	VI. 5	87
Awalkikxo dem fuzol yo	<i>Congoa</i>	I. 2	9
Awertaal	<i>Vietnama</i>	III. 1	35
Baba-Yaga	<i>Rossia</i>	VI. 1	81
Baoule vunda	<i>Coteivoira</i>	I. 8	16
Beya se ke tcabanhesik	<i>Sinia</i>	IX. 1	130
Birga ke vesnol	<i>Vanuatua</i>	VII. 6	98
Bresitol is idatcol	<i>Mongola</i>	IV. 8	64
Bresitol is idatcol is aal dem kolt	<i>Mongola</i>	IV. 9	65
Bresitol is jaktol	<i>Sinia</i>	IX. 3	133
Brolga sveri	<i>Australia</i>	V. 1	75
Bugimo divsoker	<i>Sinia</i>	IX. 4	134
Bugni is Ku	<i>Kanaka</i>	VII. 5	96
Cabiala is Ekuva is Proklami	<i>Sinia</i>	IX. 5	135
Djastaf barnik	<i>Ertra</i>	I. 6	13
Don nefta is varteba	<i>Ertra</i>	I. 5	12
Dubiera va tey	<i>Aztek</i>	II. 1	23
Dume biralava tir eipkirafa	<i>Sinia</i>	IX. 2	131
Forndasik	<i>Sinia</i>	IX. 6	136
Gleba alieyesa va xanik	<i>Mongola</i>	IV. 10	66
Icde ziduca	<i>Sinia</i>	IX. 7	137
Ilava ke gadikeem	<i>Kanaka</i>	VII. 1	90
Imwugal ke rena	<i>Vietnama</i>	III. 3	37
Irka Mevtava	<i>Aztek</i>	II. 2	25
Izanagi is Izanami	<i>Nipona</i>	IV. 2	56
Izva va Urashima Taro	<i>Nipona</i>	IV. 3	57
Izva va valpok	<i>Vietnama</i>	III. 2	36
Jivakiraf aal	<i>Madagasikara</i>	I. 10	18
Kannakapfaluk	<i>Inuit</i>	II. 8	32
Kelt is Tawava	<i>Madagasikara</i>	I. 11	19
Kenibesikya koe matela dem imwa se	<i>Tahiti</i>	VIII. 2	102
Kishimo-Jin	<i>Nipona</i>	IV. 4	58
Klokara ke Tao	<i>Sinia</i>	IX. 8	138
Konviele tiyir Sokake	<i>Madagasikara</i>	I. 12	20
Kou-indio	<i>Kanaka</i>	VII. 4	94
Maneki Neko	<i>Nipona</i>	IV. 5	59
Manko Kapak	<i>Inca</i>	II. 5	28
Micaleem is frunkueem	<i>Afrika</i>	I. 9	17
Mikelats is Atarrabi	<i>Euskadia</i>	VI. 4	86
Muruga is Edumban gulik	<i>Malaysia</i>	III. 6	44
Nandi Vishala	<i>Barata</i>	III. 9	50
Nasbeikye ke rupol	<i>Euskadia</i>	VI. 2	84
Nefta se ke Mendiondo	<i>Euskadia</i>	VI. 6	88
Negova is wafibol	<i>Madagasikara</i>	I. 13	21

Opelkuca ke wocoloc	<i>Sinia</i>	IX. 9	141
Perake ke Afala	<i>Futuna</i>	VIII. 20	128
Peroya berikya	<i>Australia</i>	V. 2	76
Rangi is Papa : Kelt is Tawava	<i>Maori</i>	VIII. 15	120
Redura va Tamava	<i>Maya</i>	II. 3	26
Reiz va perake	<i>Korea</i>	IV. 7	61
Rurera is Parray	<i>Australia</i>	V. 4	78
Sedna lorikya	<i>Inuit</i>	II. 9	33
Sersik is birasveri	<i>Sinia</i>	IX. 10	142
Stutera va sveri	<i>Marquises</i>	VIII. 17	122
Sukera se	<i>Kanaka</i>	VII. 2	92
Susik va awalkikxo	<i>Kanaka</i>	VII. 3	93
Taidju is velikestusikya dem abrotcaf oblakeem	<i>Mongola</i>	IV. 13	70
Tana klokara	<i>Sinia</i>	IX. 19	153
Tanabata, renasik yo ke Bitejxo	<i>Nipona</i>	IV. 6	60
Tavera ke diuz	<i>Sinia</i>	IX. 11.	143
Tel albayas va erba lodam blira	<i>Sinia</i>	IX. 12	145
Tel fraskesik va ralk	<i>Sinia</i>	IX. 13	146
Tel lird	<i>Sinia</i>	IX. 14	147
Tel taneaf yaburol se	<i>Tahiti</i>	VIII. 5	106
Tokdume co-derbet ?	<i>Sinia</i>	IX. 15	148
Tokdume dikdatol tir drelgekiraf ?	<i>Afrika</i>	I. 7	14
Tokdume sulem va ault digir ?	<i>Kamputcea</i>	III. 5	42
Tokinde den sveri kseva yo ve piyid ?	<i>Guyana</i>	II. 6	29
Tra is tceka	<i>Sinia</i>	IX. 16	149
Udutaf ginik is sagikya	<i>Sinia</i>	IX. 17	150
Uluru	<i>Australia</i>	V. 3	77
Vakolinha	<i>Huahine</i>	VIII. 18	125
Vepokaf Dalatay	<i>Mongola</i>	IV. 12	68
Vlardafa mona ke Elkorri	<i>Euskadia</i>	VI. 3	85
Vunda va cabdaal	<i>Kenya</i>	I. 3	10
Vunda va goma	<i>Tahiti</i>	VIII. 1	101
Vunda va Hiro	<i>Raiatea</i>	VIII. 12	115
Vunda va kabay	<i>Raiatea</i>	VIII. 13	117
Vunda va Kara-Mori	<i>Mongola</i>	IV. 11	67
Vunda va Maiore	<i>Moorea</i>	VIII. 10	112
Vunda va Maui	<i>Polinesia</i>	VIII. 14	118
Vunda va Punaauia	<i>Tahiti</i>	VIII. 3	103
Vunda va redura va tamava	<i>Polinesia</i>	VIII. 16	121
Vunda va remrunafa mevta ke Moorea	<i>Moorea</i>	VIII. 11	114
Vunda va runteem	<i>Tahiti</i>	VIII. 4	105
Vunda va toloy awalt	<i>Taiwana</i>	III. 7	45
Vunda va wageyaal	<i>Tonga</i>	VIII. 8	110
Wulaf esturataksuleem	<i>Sinia</i>	IX. 18	152
Xailibu nuedapaf tcabanhesik	<i>Mongola</i>	IV. 14	72
Xansey is Bansey	<i>Nepala</i>	III. 8	46
Xanta ke galketaal	<i>Moorea</i>	VIII. 9	111
Xanta ke Iguaçu stoyeem	<i>Brasila</i>	II. 7	31
Xanta ke letaxo	<i>Ghana</i>	I. 1	7
Xanta ke Tamava	<i>Rapa Nui</i>	VIII. 19	127

Xanta ke wageyaal (1 ^{-caf} siatos)	<i>Tahiti</i>	VIII. 6	107
Xanta ke wageyaal (2 ^{-caf} siatos)	<i>Tahiti</i>	VIII. 7	108
Xocomil sersikya	<i>Maya Guatemala</i>	II. 4	27
Yikya dem kofigas usukeem	<i>Laoa</i>	III. 4	40
47 samurai gejik ke Akō	<i>Nipona</i>	IV. 1	54